İSTANBUL TEKNİK ÜNİVERSİTESİ ★ FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ

İSTANBUL KADIKÖY İLÇESİNDEKİ ÇOCUK OYUN ALANLARININ NİTEL VE NİCEL AÇIDAN DEĞERLENDİRİLMESİ

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Doğa Dinemis KUŞULUOĞLU

Peyzaj Mimarlığı Anabilim Dalı

Peyzaj Mimarlığı Programı

Tez Danışmanı: Doç. Dr. Gülşen AYTAÇ

HAZİRAN 2013

İSTANBUL TEKNİK ÜNİVERSİTESİ ★ FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ

İSTANBUL KADIKÖY İLÇESİNDEKİ ÇOCUK OYUN ALANLARININ NİTEL VE NİCEL AÇIDAN DEĞERLENDİRİLMESİ

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Doğa Dinemis KUŞULUOĞLU
502111604

Peyzaj Mimarlığı Anabilim Dalı

Peyzaj Mimarlığı Programı

Tez Danışmanı: Doç. Dr. Gülşen AYTAÇ

03 Mayıs 2013

İTÜ, Fen Bilimleri Enstitüsü'nün 502111604 numaralı Yüksek Lisans Öğrencisi **Doğa Dinemis KUŞULUOĞLU,** ilgili yönetmeliklerin belirlediği gerekli tüm şartları yerine getirdikten sonra hazırladığı **"İSTANBUL KADIKÖY İLÇESİNDEKİ ÇOCUK OYUN ALANLARININ NİTEL VE NİCEL AÇIDAN DEĞERLENDİRİLMESİ"** başlıklı tezini aşağıda imzaları olan jüri önünde başarı ile sunmustur.

Tez Danışmanı :	**Doç. Dr. Gülşen AYTAÇ** İstanbul Teknik Üniversitesi	.....
Jüri Üyeleri :	**Prof. Dr. Nilgün ERGUN** İstanbul Teknik Üniversitesi	.....
	Doç. Dr. Y. Çağatay SEÇKİN İstanbul Teknik Üniversitesi	.....

Teslim Tarihi : **03 Mayıs 2013**
Savunma Tarihi : **07 Haziran 2013**

Aileme,

ÖNSÖZ

Yüksek lisans eğitimim ve tez çalışmam boyunca her türlü yardım ve desteğini gördüğüm değerli danışman hocam Doç. Dr. Gülşen AYTAÇ'a,
Çalışmam süresince ihtiyacım olan her an desteklerini esirgemeyen Bölüm Başkanımız Doç.Dr. Hayriye EŞBAH TUNÇAY, Doç.Dr. Y. Çağatay SEÇKİN ve Doç.Dr. Senem DEVİREN'e,
Başarımda büyük emeği bulunan, her zaman, her koşulda yanımda olup bana güç veren çok sevgili aileme,

Sonsuz teşekkürlerimi sunarım.

Mayıs 2013

Doğa Dinemis Kuşuluoğlu
Peyzaj Mimarı

İÇİNDEKİLER

Sayfa

ÖNSÖZ ..... **vii**
İÇİNDEKİLER ..... **ix**
KISALTMALAR ..... **xi**
ÇİZELGE LİSTESİ ..... **xiii**
ŞEKİL LİSTESİ ..... **xv**
ÖZET ..... **xix**
SUMMARY ..... **xxi**
1. GİRİŞ **1**
1.1 Tezin Amacı 1
1.2 Tezin Kapsamı ve Yöntemi 2
2. ÇOCUĞU TANIMAK **5**
2.1 Çocukların Özellikleri 5
2.1.1 Çocukların biyolojik özellikleri 5
2.1.2 Çocukların psikolojik özellikleri 6
2.1.3 Çocukların sosyolojik özellikleri 6
2.2 Çocuğun Gereksinimleri 7
2.3 Çocuğun Gelişimi 8
2.3.1 Çocuğun fiziksel gelişimi 8
2.3.2 Çocuğun bilişsel gelişimi 9
2.3.3 Çocuğun sosyal gelişimi 10
3. ÇOCUK, OYUN VE MEKAN **13**
3.1 Oyun Tanımı ve Çocuk-Oyun İlişkisi 13
3.2 Oyun Türleri 13
3.2.1 Fiziksel oyunlar 13
3.2.2 Toplu zeka oyunları 14
3.2.3 Sosyal oyunlar 14
3.3 Oyunun Çocuk Gelişimi Üzerine Etkileri 15
3.3.1 Fiziksel etkileri 15
3.3.2 Zihinsel etkileri 15
3.3.3 Sosyal etkileri 16
3.4 Mekan ve Çocuk İlişkisi 16
3.5 Mekan Bileşenlerinin Çocuk Algısına Etkisi 17
3.5.1 Renk 17
3.5.2 Doku 19
3.5.3 Işık 20
3.5.4 Form 20
4. ÇOCUK OYUN ALANLARI KAVRAMI **21**
4.1 Çocuk Oyun Alanlarının Tarihçesi 22
4.2 Çocuk Oyun Alanlarının Önemi 23
4.3 Çocuk Oyun Alanlarının Sınıflandırılması 24
4.3.1 Tasarımına göre çocuk oyun alanlarının sınıflandırılması 24

4.3.1.1 Geleneksel oyun alanları 24
4.3.1.2 Çağdaş oyun alanları 25
4.3.2 Yaş gruplarına gore çocuk oyun alanlarının sınıflandırılması 28
4.3.2.1 0-3 yaş arasındaki çocuklar için oyun alanları 29
4.3.2.2 4-6 yaş arasındaki çocuklar için oyun alanları 30
4.3.2.3 7-12 yaş arasındaki çocuklar için oyun alanları 31
4.4 Çocuk Oyun Alanlarının Tasarım Kriterleri 33
4.4.1 Konum 33
4.4.2 Güvenlik 34
4.4.3 Oyun elemanı seçimi 35
4.4.4 Yardımcı öğeler 41
4.4.5 Sirkülasyon 41
4.4.6 Malzeme 42
4.4.7 Bitkilendirme 42
4.4.8 Gözetim 43
4.4.9 Çocuğun tasarım sürecine katılımı 43
5. ARAŞTIRMA ALANI: İSTANBUL İLİ KADIKÖY İLÇESİ 45
5.1 Çalışmanın Tanımlanması 45
5.2 İstanbul'daki Yeşil Alan Durumu 46
5.3 Alan Çalışması: Kadıköy İlçesi 47
5.4 Kadıköy İlçesindeki Çocuk Oyun Alanları 50
5.4.1 Koşuyolu Mahallesi'nde bulunan çocuk oyun alanları 52
5.4.2 Acıbadem Mahallesi'nde bulunan çocuk oyun alanları 55
5.4.3 Rasimpaşa Mahallesi'nde bulunan çocuk oyun alanları 57
5.4.4 Osmanağa Mahallesi'nde bulunan çocuk oyun alanları 58
5.4.5 Caferağa Mahallesi'nde bulunan çocuk oyun alanları 60
5.4.6 Hasanpaşa Mahallesi'nde bulunan çocuk oyun alanları 64
5.4.7 Zühtüpaşa Mahallesi'nde bulunan çocuk oyun alanları 65
5.4.8 Fikirtepe Mahallesi'nde bulunan çocuk oyun alanları 67
5.4.9 Eğitim Mahallesi'nde bulunan çocuk oyun alanları 68
5.4.10 Dumlupınar Mahallesi'nde bulunan çocuk oyun alanları 71
5.4.11 Merdivenköy Mahallesi'nde bulunan çocuk oyun alanları 74
5.4.12 Göztepe Mahallesi'nde bulunan çocuk oyun alanları 78
5.4.13 Sahrayıcedid Mahallesi'nde bulunan çocuk oyun alanları 83
5.4.14 Kozyatağı Mahallesi'nde bulunan çocuk oyun alanları 90
5.4.15 Bostancı Mahallesi'nde bulunan çocuk oyun alanları 93
5.4.16 Suadiye Mahallesi'nde bulunan çocuk oyun alanları 96
5.4.17 Erenköy Mahallesi'nde bulunan çocuk oyun alanları 99
5.4.18 Caddebostan Mahallesi'nde bulunan çocuk oyun alanları 100
5.4.19 19 Mayıs Mahallesi'nde bulunan çocuk oyun alanları 103
5.4.20 Fenerbahçe Mahallesi'nde bulunan çocuk oyun alanları 109
5.4.21 Feneryolu Mahallesi'nde bulunan çocuk oyun alanları 113
5.5 Alan Çalışmasının Değerlendirilmesi 116
5.5.1 Kadıköy ilçesindeki çocuk oyun alanlarının tasarım kriterleri açısından değerlendirilmesi 116
5.5.2 Kadıköy ilçesindeki çocuk oyun alanlarının etki alanlarının hesaplanması 127
5.5.3 Kadıköy ilçesinde çocuk başına düşen oyun alanının hesaplanması 129
6. DEĞERLENDİRME VE SONUÇ 133
KAYNAKLAR 137
ÖZGEÇMİŞ 143

KISALTMALAR

ADNKS **:** Adrese Dayalı Nüfus Kayıt Sistemi
CPSC **:** Consumer Product Safety Comission
NPSS **:** National Programme for Playground Safety
UNDP **:** United Nations Development Programme
WHO **:** World Health Organization

ÇİZELGE LİSTESİ

Sayfa

Çizelge 2.1 : Piaget'e göre çocuğun bilişsel evreleri, Erden ve Akman (2001)'dan uyarlanmıştır. 10
Çizelge 3.1 : Mekan bileşenlerinde kullanılan renklerin etkileri. 18
Çizelge 3.2 : Çocukların yaş aralıklarına ve cinsiyetlerine göre renk tercihlerindeki değişiklikler, Gür ve Zorlu (2002)'dan uyarlanmıştır. 19
Çizelge 5.1 : Yeşil alan standardının yerleşme birimlerine göre dağılımı. 46
Çizelge 5.2 : 1975-2000 Yılları arasında İstanbul'da nüfus ve aktif yeşil alan miktarı (D.İ.E; Aksoy, 2001; Zengin, 2011'den uyarlanmıştır). 46
Çizelge 5.3 : İstanbul nüfusunun 2012 verilerine göre yaş grubu dağılımı (ADNKS,2012). 47
Çizelge 5.4 : Kadıköy'ün yıllara göre nüfus değişimi (ADNKS,2012). 49
Çizelge 5.5 : Kadıköy ilçesi nüfusunun cinsiyet ve yaş grubuna göre dağılımı (ADNKS,2012). 49
Çizelge 5.6 : Kadıköy ilçesindeki parkların bulundukları mahallere göre dağılımı. . 50
Çizelge 5.7 : Kadıköy ilçesindeki çocuk oyun alanlarının konumları açısından değerlendirilmesi. 117
Çizelge 5.8 : Kadıköy ilçesindeki çocuk oyun alanlarının alansal büyüklükleri açısından değerlendirilmesi. 119
Çizelge 5.9 : Kadıköy ilçesinde bulunan çocuk oyun alanları 123
Çizelge 5.10 : Kadıköy ilçesinde mahallere göre çocuk başına düşen oyun alanı miktarı 129

ŞEKİL LİSTESİ

Sayfa

Şekil 2.1 : Maslow piramidinin çocuk gereksinimlerine uyarlanması, Yazıcı 2004'ten uyarlanmıştır..... 7
Şekil 4.1 : 19. yüzyıl Central Park'taki çocuk oyun alanı (Url-1)..... 23
Şekil 4.2 : Geleneksel oyun alanı örneği, İstanbul (Kuşuluoğlu, 2013)..... 24
Şekil 4.3 : Guliver Park, Valencia (Url-2)..... 26
Şekil 4.4 : California'da macera oyun alanı (Url-3)..... 27
Şekil 4.5 : Morris Arboretum oyun alanı, Pensilvanya (Url-4)..... 27
Şekil 4.6 : Engelli çocuklar için özel tasarlanmış salıncak (Url-5)..... 28
Şekil 4.7 : Kız çocuklarında yaş büyüdükçe değişen boy uzunluğu, Erden ve Akman (2001)'dan uyarlanmıştır..... 28
Şekil 4.8 : 0-3 yaş çocuk oyun alanı: Emslie Horniman Park, İngiltere (Url-6)..... 30
Şekil 4.9 : 4-6 yaş grubuna hitap eden çocuk oyun alanı, Norveç (Url-7)..... 31
Şekil 4.10 : 7-12 yaş grubuna hitap eden oyun elemanı, İstanbul (Kuşuluoğlu, 2013)..... 32
Şekil 4.11 : Ahşap oyun grubu, Tokyo, Japonya (Kuşuluoğlu, 2013)..... 36
Şekil 4.12 : Helezon kaydırak örneği, Amsterdam (Kuşuluoğlu, 2011)..... 36
Şekil 4.13 : İkili salıncak örneği, Tokyo, Japonya (Kuşuluoğlu, 2013)..... 37
Şekil 4.14 : Tahterevalli örneği, İstanbul (Kuşuluoğlu, 2013)..... 38
Şekil 4.15 : Metal denge elemanı, Barselona (Aytaç, 2010)..... 38
Şekil 4.16 : Tırmanma ağı, Barselona (Kuşuluoğlu, 2012)..... 39
Şekil 4.17 : Gemi temalı oyun grubu, Amsterdam (Kuşuluoğlu, 2011)..... 40
Şekil 4.18 : Çocuk oyun elemanı üzerindeki kullanıcı yaş aralığını belirleyen yazı, Özgürlük Parkı, İstanbul (Kuşuluoğlu, 2013)..... 40
Şekil 4.19 : Diagonal Mar Park'ta çocuk oyun alanında bulunan çeşme, Barselona (Aytaç, 2009)..... 41
Şekil 5.1 : Kadıköy İlçesi'nin haritası (Kuşuluoğlu,2013)..... 48
Şekil 5.2 : Koşuyolu Mahallesi'nin Kadıköy İlçesindeki konumu..... 52
Şekil 5.3 : Koşuyolu Mahallesi'nde bulunan çocuk oyun alanları ve etki alanlarının gösterimi..... 52
Şekil 5.4 : Yaşam Parkı'nda bulunan oyun grubu (Kuşuluoğlu, 2013)..... 53
Şekil 5.5 : Koşuyolu Parkı 1. oyun alanı (Kuşuluoğlu, 2013)..... 53
Şekil 5.6 : Koşuyolu Parkı 2. oyun alanı (Kuşuluoğlu, 2013)..... 54
Şekil 5.7 : Koşuyolu Parkı 3. oyun alanı (Kuşuluoğlu, 2013)..... 54
Şekil 5.8 : Şeker Parkı oyun alanı (Kuşuluoğlu, 2013)..... 55
Şekil 5.9 : Acıbadem Mahallesi'nin Kadıköy İlçesindeki konumu..... 55
Şekil 5.10 : Acıbadem Mahallesi'nde bulunan çocuk oyun alanları ve etki..... 56
Şekil 5.11 : Cemal Tüfekçioğlu Parkı oyun alanı (Kuşuluoğlu, 2013)..... 57
Şekil 5.12 : Acıbadem Gönüllüleri Parkı oyun alanı (Kuşuluoğlu, 2013)..... 57
Şekil 5.13 : Rasimpaşa Mahallesi'nin Kadıköy İlçesindeki konumu..... 58
Şekil 5.14 : Osmanağa Mahallesi'nin Kadıköy İlçesindeki konumu..... 58
Şekil 5.15 : Osmanağa Mahallesi'nde bulunan çocuk oyun alanları ve etki alanlarının gösterimi..... 59

Şekil 5.16 : Yoğurtçu Parkı 1. oyun alanı (Kuşuluoğlu, 2013) 59
Şekil 5.17 : Yoğurtçu Parkı 2. oyun alanı (Kuşuluoğlu, 2013). 60
Şekil 5.18 : Yoğurtçu Parkı 3. oyun alanı (Kuşuluoğlu, 2013). 60
Şekil 5.19 : Caferağa Mahallesi'nin Kadıköy İlçesindeki konumu 61
Şekil 5.20 : Caferağa Mahallesi'nde bulunan çocuk oyun alanları ve etki alanlarının gösterimi. 61
Şekil 5.21 : Moda Çocuk Parkı oyun grubu (Kuşuluoğlu, 2013). 62
Şekil 5.22 : Moda Sabit Pazar Parkı oyun grubu (Kuşuluoğlu, 2013). 62
Şekil 5.23 : Kurbağalı Dere Parkı 1. oyun alanı (Kuşuluoğlu, 2013). 63
Şekil 5.24 : Kurbağalı Dere Parkı 2. oyun alanı (Kuşuluoğlu, 2013). 63
Şekil 5.25 : Hasanpaşa Mahallesi'nin Kadıköy İlçesindeki konumu 64
Şekil 5.26 : Hasanpaşa Mahallesi'nde bulunan çocuk oyun alanları ve etki alanlarının gösterimi. 64
Şekil 5.27 : İncirlibostan Parkı Oyun Grubu (Kuşuluoğlu, 2013). 65
Şekil 5.28 : Zühtüpaşa Mahallesi'nin Kadıköy İlçesindeki konumu 65
Şekil 5.29 : Zühtüpaşa Mahallesi'nde bulunan çocuk oyun alanları ve etki 66
Şekil 5.30 : 23 Nisan Parkı Oyun Grubu (Kuşuluoğlu, 2013). 67
Şekil 5.31 : Fikirtepe Mahallesi'nin Kadıköy İlçesindeki konumu 67
Şekil 5.32 : Eğitim Mahallesi'nin Kadıköy İlçesindeki konumu 68
Şekil 5.33 : Eğitim Mahallesi'nde bulunan çocuk oyun alanları ve etki alanlarının gösterimi. 68
Şekil 5.34 : Kemal Sunal Parkı Oyun Grubu (Kuşuluoğlu, 2013). 69
Şekil 5.35 : Dayanışma Parkı Oyun Grubu (Kuşuluoğlu, 2013). 70
Şekil 5.36 : Karakullukçu Parkı Oyun Grubu (Kuşuluoğlu, 2013). 70
Şekil 5.37 : SSK Yanı Parkı Oyun Grubu (Kuşuluoğlu, 2013). 71
Şekil 5.38 : Dumlupınar Mahallesi'nin Kadıköy İlçesindeki konumu 71
Şekil 5.39 : Dumlupınar Mahallesi'nde bulunan çocuk oyun alanları ve etki alanlarının gösterimi. 72
Şekil 5.40 : Dumlupınar Parkı 1. oyun alanı (Kuşuluoğlu, 2013). 73
Şekil 5.41 : Dumlupınar Parkı 2. oyun alanı (Kuşuluoğlu, 2013). 73
Şekil 5.42 : Çağlar Mengü Parkı'nda bulunan oyun alanı (Kuşuluoğlu, 2013). 74
Şekil 5.43 : Merdivenköy Mahallesi'nin Kadıköy İlçesindeki konumu. 74
Şekil 5.44 : Merdivenköy Mahallesi'nde bulunan çocuk oyun alanları ve etki alanlarının gösterimi. 75
Şekil 5.45 : Çamlık Parkı oyun grubu (Kuşuluoğlu, 2013). 75
Şekil 5.46 : Çınar Parkı oyun grubu (Kuşuluoğlu, 2013). 76
Şekil 5.47 : Eylül Parkı oyun grubu (Kuşuluoğlu, 2013). 76
Şekil 5.48 : Leylak Parkı oyun grubu (Kuşuluoğlu, 2013). 77
Şekil 5.49 : Onay Sitesi 1. oyun alanı (Kuşuluoğlu, 2013). 77
Şekil 5.50 : Onay Sitesi 2. oyun alanı (Kuşuluoğlu, 2013). 78
Şekil 5.51 : Göztepe Mahallesi'nin Kadıköy İlçesindeki konumu. 78
Şekil 5.52 : Göztepe Mahallesi'nde bulunan çocuk oyun alanları ve etki alanlarının gösterimi. 79
Şekil 5.53 : Özgürlük Parkı 1. oyun alanı (Kuşuluoğlu, 2013). 80
Şekil 5.54 : Özgürlük Parkı 2. oyun alanı (Kuşuluoğlu, 2013). 80
Şekil 5.55 : 3. ve 4. Oyun alanlarındaki tırmanma ağları (Kuşuluoğlu, 2013). 81
Şekil 5.56 : Nadirağa Sokağı Oyun Alanı (Kuşuluoğlu, 2013). 81
Şekil 5.57 : Rıdvan Paşa Sokağı Oyun Alanı (Kuşuluoğlu, 2013). 82
Şekil 5.58 : Fenerbahçe Lisesi Arkası Oyun Alanı (Kuşuluoğlu, 2013). 82
Şekil 5.59 : Sahrayıcedid Mahallesi'nin Kadıköy ilçesindeki konumu. 83

Şekil 5.60 : Sahrayıcedid Mahallesi'nde bulunan çocuk oyun alanları ve etki alanlarının gösterimi. 83
Şekil 5.61 : Gönül Dostları Parkı Oyun Grubu (Kuşuluoğlu, 2013). 84
Şekil 5.62 : Nisan Parkı Oyun Grubu (Kuşuluoğlu, 2013). 85
Şekil 5.63 : Toyota Arkası Parkı'nda Bulunan Oyun Grubu (Kuşuluoğlu, 2013). ... 85
Şekil 5.64 : Milli Hakimiyet Parkı 1. oyun alanı (Kuşuluoğlu, 2013). 86
Şekil 5.65 : Milli Hakimiyet Parkı 2. oyun alanı (Kuşuluoğlu, 2013). 86
Şekil 5.66 : Dostluk Parkı Oyun Grubu (Kuşuluoğlu, 2013). 87
Şekil 5.67 : Erguvan Parkı'nda bulunan oyun alanı (Kuşuluoğlu, 2013). 87
Şekil 5.68 : Arapgirli Parkı'nda bulunan oyun alanı (Kuşuluoğlu, 2013). 88
Şekil 5.69 : Mengi Sokak Parkı'nda bulunan oyun alanı (Kuşuluoğlu, 2013). 88
Şekil 5.70 : Halk Sokak Parkı'nda bulunan oyun alanı (Kuşuluoğlu, 2013)..... 89
Şekil 5.71 : Defne Parkı'nda bulunan oyun alanı (Kuşuluoğlu, 2013). 89
Şekil 5.72 : Defne Parkı'nda bulunan satranç döşemeli oyun alanı (Kuşuluoğlu, 2013). 90
Şekil 5.73 : Kozyatağı Mahallesi'nin Kadıköy ilçesindeki konumu. 90
Şekil 5.74 : Kozyatağı Mahallesi'nde bulunan çocuk oyun alanları ve etki alanlarının gösterimi. 91
Şekil 5.75 : Memur Blokları Parkı'nda bulunan 1. oyun alanı (Kuşuluoğlu, 2013).. 91
Şekil 5.76 : Memur Blokları Parkı'nda bulunan 2. oyun alanı (Kuşuluoğlu, 2013).. 92
Şekil 5.77 : Memur Blokları Parkı'nda bulunan 1. oyun alanı (Kuşuluoğlu, 2013).. 92
Şekil 5.78 : Ilgın Parkı'nda bulunan oyun alanı (Kuşuluoğlu, 2013). 93
Şekil 5.79 : Bostancı Mahallesi'nin Kadıköy ilçesindeki konumu. 93
Şekil 5.80 : Bostancı Mahallesi'nde bulunan çocuk oyun alanları ve etki alanlarının gösterimi. 94
Şekil 5.81 : Menekşe Parkı oyun grubu (Kuşuluoğlu, 2013). 94
Şekil 5.82 : Menekşe Sokağı'nda bulunan oyun grubu (Kuşuluoğlu, 2013). 95
Şekil 5.83 : Bostancı Sahil Şeridi'ndeki çocuk oyun alanı (Kuşuluoğlu, 2013). 95
Şekil 5.84 : Bostancı Sahil Şeridi'ndeki çocuk oyun alanının yanlış uygulama sonucu iklimsel koşullardan zarar gören döşemesi (Kuşuluoğlu, 2013). 96
Şekil 5.85 : Suadiye Mahallesi'nin Kadıköy ilçesindeki konumu. 96
Şekil 5.86 : Suadiye Mahallesi'nde bulunan çocuk oyun alanları ve etki alanlarının gösterimi. 97
Şekil 5.87 : Suadiye Sahil Şeridi'nde bulunan çocuk oyun alanı (Kuşuluoğlu, 2013). . 98
Şekil 5.88 : Suadiye Sahil Şeridi'ndeki çocuk oyun alanının yanlış uygulama sonucu iklimsel koşullardan zarar gören döşemesi (Kuşuluoğlu, 2013). 98
Şekil 5.89 : Şaşkınbakkal Sahil Şeridi'nde bulunan çocuk oyun alanı (Kuşuluoğlu, 99
Şekil 5.90 : Erenköy Mahallesi'nin Kadıköy ilçesindeki konumu. 99
Şekil 5.91 : Caddebostan Mahallesi'nin Kadıköy ilçesindeki konumu. 100
Şekil 5.92 : Caddebostan Mahallesi'nde bulunan çocuk oyun alanları ve etki alanlarının gösterimi. 100
Şekil 5.93 : Göztepe 60. Yıl Parkı 1. oyun alanı (Kuşuluoğlu, 2013). 101
Şekil 5.94 : Göztepe 60. Yıl Parkı 2. oyun alanı (Kuşuluoğlu, 2013). 101
Şekil 5.95 : Caddebostan Sahil Şeridi'nde bulunan 1. oyun alanı (Kuşuluoğlu, 2013) 102
Şekil 5.96 : Caddebostan Sahil Şeridi'nde inşaat halinde bulunan 2. oyun alanı (Kuşuluoğlu, 2013). 102
Şekil 5.97 : 19 Mayıs Mahallesi'nin Kadıköy ilçesindeki konumu. 103
Şekil 5.98 : 19 Mayıs Mahallesi'nde bulunan çocuk oyun alanları ve etki alanlarının gösterimi. 103
Şekil 5.99 : İntaş Sitesi Parkı oyun grubu (Kuşuluoğlu, 2013). 104

Şekil 5.100 : Kuşluk Parkı oyun grubu (Kuşuluoğlu, 2013). 105
Şekil 5.101 : Prof. Dr. Kriton Curi Çamlık Parkı (Kuşuluoğlu, 2013). 105
Şekil 5.102 : Hürriyet Çocuk Parkı 1. oyun alanı (Kuşuluoğlu, 2013). 106
Şekil 5.103 : Hürriyet Çocuk Parkı 2. oyun alanı (Kuşuluoğlu, 2013). 106
Şekil 5.104 : Ekin Parkı oyun alanı (Kuşuluoğlu, 2013). 107
Şekil 5.105 : Zübeyde Hanım Parkı 1. oyun grubu (Kuşuluoğlu, 2013). 107
Şekil 5.106 : Zübeyde Hanım Parkı 2. oyun grubu (Kuşuluoğlu, 2013). 107
Şekil 5.107 : Akasya Parkı oyun grubu (Kuşuluoğlu, 2013). 108
Şekil 5.108 : Nihal Sokak Parkı'nda bulunan oyun alanı (Kuşuluoğlu, 2013)..... 108
Şekil 5.109 : Fenerbahçe Mahallesi'nin Kadıköy ilçesindeki konumu. 109
Şekil 5.110 : Fenerbahçe Mahallesi'nde bulunan çocuk oyun alanları ve etki alanlarının gösterimi. 109
Şekil 5.111 : Fenerbahçe sahil şeridindeki oyun alanı (Kuşuluoğlu, 2013). 110
Şekil 5.112 : Kalamış Atatürk Parkı oyun alanı (Kuşuluoğlu, 2013). 110
Şekil 5.113 : Behice Yazgan Parkı'ndaki oyun grubu (Kuşuluoğlu, 2013). 111
Şekil 5.114 : Fenerbahçe Parkı'ndaki 1. oyun alanı (Kuşuluoğlu, 2013). 112
Şekil 5.115 : Fenerbahçe Parkı'ndaki 2. oyun alanı (Kuşuluoğlu, 2013). 112
Şekil 5.116 : Çamlık Parkı'ndaki oyun alanı (Kuşuluoğlu, 2013). 113
Şekil 5.117 : Fenerbahçe Mahallesi'nin Kadıköy ilçesindeki konumu. 113
Şekil 5.118 : Feneryolu Mahallesi'nde bulunan çocuk oyun alanları ve etki alanlarının gösterimi. 114
Şekil 5.119 : 26 Mart Parkı'ndaki oyun alanı (Kuşuluoğlu, 2013). 115
Şekil 5.120 : Feneryolu Muhtarlık Parkı'ndaki oyun alanı (Kuşuluoğlu, 2013). 115
Şekil 5.121 : Kadıköy İlçesi'nde bulunan kamusal çocuk oyun alanlarının haritada konumu. 116
Şekil 5.122 : Kadıköy İlçesi'nde bulunan kamusal çocuk oyun alanlarının etki alanlarının gösterimi. 128

İSTANBUL KADIKÖY İLÇESİNDEKİ ÇOCUK OYUN ALANLARININ NİTEL VE NİCEL AÇIDAN DEĞERLENDİRİLMESİ

ÖZET

Çocuğun gelişiminde, çocuğun kişisel özellikleri, davranış kalıpları ve etrafında bulunduğu kişilerin özelliklerinin yanı sıra, içerisinde bulunduğu mekanların da önemi büyüktür. Çocuk oyun alanları, çocuğun sosyal, fiziksel ve bilişsel davranışlarının gelişmesinde önemli bir yere sahiptir. Bunun nedeni, yeni öğrenme evresinde olan çocuğun fiziksel çevre verilerinden hızlıca etkileniyor olmasıdır. Bu nedenle çocukların gelişme dönemlerinde oyun alanlarında yeterli seviyede zaman geçirmeleri gerekmektedir. Ancak sürekli yoğunlaşan kent ortamlarında yeterli açık alan sağlanamamakta, çocuk oyun alanları da giderek azalmaktadır. Bu durumdan çocuklar daha fazla etkilenmektedir.

Çocukların kent ortamında sağlıklı gelişim gösterebilmeleri için, merkezi ve yerel yönetimlerin çocuk oyun alanları tahsisine önem vermeleri gerekmektedir. Dünya nüfusunun gittikçe artan bir yüzde ile kentlerde yaşamaya başlaması ve bu nüfusun ihtiyacını karşılayacak konut ihtiyacı ile birlikte yerleşik alanlarda yaşanan artış ve kamusal açık alan anlayışının yerini alışveriş merkezleri gibi yarı kamusal iç mekanlara bırakması; kamusal açık alanların sayıca azalmasına neden olmaktadır. Kamusal açık alanlarda yaşanan bu kayıp; kentsel açık alan tiplerinden, özellikle, çocukların eğitim ve rekreasyon gereksinimlerini karşılayan çocuk oyun alanlarının da göz ardı edilmesine neden olmaktadır.

Tezin çalışma alanı İstanbul'un Kadıköy İlçesidir. Kadıköy ilçesi, İstanbul'un en kalabalık altıncı ilçesi olup, en önemli konut yerleşkelerinden biridir. Konut alanlarının çoğunluklu olması, çocuk alanlarına daha çok ihtiyaç olması anlamına gelmektedir. Bu çalışmada, Kadıköy İlçesi'nde bulunan 62 adet kamusal çocuk oyun alanları nitel ve nicel açıdan incelenmiştir.

Çalışma sonucunda Kadıköy İlçesi'nde bulunan kamusal oyun alanlarının harita üzerinde işaretlenmesi ve etki alanlarının hesaplanması sonucunda, çocuk oyun alanı eksikliği bulunan mahalleler saptanmıştır. Çocuk başına düşen oyun alanının hesaplanmasının sonucunda, alansal büyüklük olarak çok yetersiz kalan kamusal çocuk oyun alanlarının büyüklüklerinin ve sayılarının artırılması gerektiği sonucuna varılmıştır.

Bu çalışma ile Kadıköy İlçesi'nde bulunan kamusal çocuk oyun alanlarının nitel ve nicel açıdan değerlendirilmesi yapılmış, bir oyun alanı envanteri oluşturulmuştur. Kadıköy için oluşturulmuş olan bu envanter İstanbul Büyükşehir Belediyesi için de bir örnek rehber teşkil edebilir; çok sayıda altyapı ve dönüşüm projelerinin devam ettiği İstanbul kentinde; kentsel yeşil alan tiplerinden biri olan çocuk oyun alanlarının envanterinin çıkması; çocuklar için yaratılacak yeni altyapıya bir veri tabanı oluşturabilecektir.

QUALITATIVE AND QUANTITAVE EVALUATION OF CHILDREN PLAYGROUND IN KADIKOY ISTANBUL

SUMMARY

Today, most of the population lives in urban areas. Considering the urban migration, it is not hard to say that majority of the children in the world will live in urban areas in the near future. Regarding the children's physical, mental and social development in cities, urban spaces and playgrounds play a major role.

Children stand in the center of environmental sustainability. They create the future of the society. Today's unhealthy children means tomorrow's unhealthy adults. Avoiding the existence of children in urban society endanger the future of public health. It should be considered in physical environment design that children are also user of urban space and their spatial perception is different than other users. A child becomes a healthy member of society after interaction with socio-economic, cultural and physical environment effects.

A children playground is a special designed space for children to realize the activity of "play" and plays a major role in child's development process. Playgrounds offer children a free environment to discover their capabilities and create an imaginary world. These spaces help children to develop their cognitive, social and motor skills. Children playgrounds play a major role in the child's physical and cognitive development, allow them to recognize themselves and their environment, help to develop their concentration, sense of responsibility and social relationships in the community. In today's large cities, children are excluded from urban spaces because of dangerous conditions; whereat special places like playgrounds have great importance.Playgrounds offer children a safe environment and play a significant role in children's physical and social behavior because children are highly effected by physical environment in their new learning phase. This is why children spend sufficient time in playground is very important in their physical, cognitive and social development period. However, the uncontrolled population growth have bad influence in Kadikoy's urban characteristic and built environment increase while green areas decrease which effects children more than others.

Central and local governments should consider important to provide playgrounds to ensure healthy development of children in urban environment. Growing percentage of the world population live in the urban area causes an increase of housing supply and semi-public shopping centers. As a result of the increase in built-up areas, number of public open spaces decrease. As an urban open space type, in particular, playgrounds, where children supply recreational and educational activities, are ignored with this loss in public open spaces.

When most of the industry position in Istanbul, after 1950s, intense internal migration causes the uncontrolled urban expanse. Increased population causes increasing built environment. Parallel to the increasing population, urban green areas, including public playgrounds, transform with different use and lose their characteristics.

The field work of this thesis is Kadıköy district in İstanbul. Kadıköy locates in Anatolian Part and mostly consists of residential urban type; where playgrounds are more needed in this part, which is the main reason why the district is chosen for this study. It has important residential areas in the city with its location in coast of the Sea of Marmara, topographical opportunities and demographical past. However, the uncontrolled population growth have bad influence in Kadikoy's urban characteristic and built environment increase while green areas decrease. Playgrounds, one of the urban green areas, are significant to achieve the sustainability of the children's health and Istanbul's environmental quality.

Kadıköy is the 6th most crowded districts in Istanbul and locates in Anatolian Part. The district mostly consists of residential urban type; where playgrounds are more needed in this part, which is the main reason why the district is chosen for this study. This study aims to create an inventory of children playground in Kadıköy district by evaluating them qualitative and quantitative way, by observing and evaluating the spaces with numerical findings according to their size, location and equipments. An inventory is made which list the physical features and user preferences, and the domains are calculated.

The main aim of this thesis is to mention the importance of the concept of public playgrounds and to examine the qualitative and quantitative conditions of public playgrounds in Kadıköy where the density of green areas is decreasing over time as a result of the high population density.

This study contains literature review and a field work. The field work of this study is Kadıköy district in Istanbul.

Firstly, the biologic, psychological and sociologic characteristics of the child are classified and the needs are determined. Maslow's hierarchy of needs is adapted to child's needs and the development periods of the child in different age ranges are defined.

Secondly, the relation between child and game, the effects of the game on child's development, the relation between space and child, and the the effect of space on child's perception is described.

Thirdly, the definitions of playground worldwide, classifications, design criterias and example current projects are examined.

In the last chapter, the physical and social datas of Kadıköy district are studied and qualitative and quantitative conditions of public playgrounds are evaluated to generate an inventory. The examination of public playground are done by observation, photography and numerical datas from Kadıköy Municipality and Turkey Statistics Institute.

At this stage of the thesis, the implementory development plan of Kadıköy district, prepared by Kadıköy Municipality, is examined and locations and numerical datas of public playgrounds are determined. Then current physical status and user status are noted by visiting every public playground in situ. The domain areas of public playgrounds are calculated to find out the areas without any playgrounds.

As a result of this study, the areal size of 62 public playgrounds are calculated. It helps to calculate the play area per child in the district. After calculating the total playground m² in Kadıköy district, the result is very below the standarts. The total size of the playgrounds are very insufficent and the number and size of the playgrounds must be increased.

The majority of the playgrounds have traditional play equipments. However these elements are inefficient for children's physical and mental developments rather than contemporary playgrounds. In this instance, contemporary playgrounds should be increased numerically. Therewithal, there are not any playgrounds or playing equipments for disabled childrens.

According to the map of playgrounds, there are three neighborhoods without any playgrounds in their boundaries. After drawing the domain areas, the need of public playgrounds can be clearly seen in some neighbourhoods.

Considering the current situation, some streets can be closed to traffic and be repurposes as public playground in the neighbourhoods which are not in the domain of any playground. Deficient playground amounts can be tolerated in existing parks and nonfunctional empty public spaces. As the children rate in population is high in Kadıköy, dense use of playgrounds may harm the equipment, this is why the materials should be enduring to use and natural conditions.

With this study, public playgrounds in Kadıköy are evaluated according to the design criteria stated in the thesis. The public playgrounds are marked on Kadıköy map, and the domain areas are drawn to determine the deficient spaces. Calculating the play area per child allow to identify the missing m² according to the green area standards. Qualitative and quantitative evaluation of public playgrounds composes an inventory for Kadıköy district. This inventory can stand as a sample for Istanbul Metropolitan Municipality.

When considering the user density in Kadıkoy, it can be said that more public playgrounds are needed according to the minority of equipments. Most of the playgrounds in Kadıköy have traditional; which means that they only contribute on child's physical development and are very insufficient for cognitive and social needs. More creative playgrounds must be designed by taking into account the changing needs of the 21st century's modern children.

1. GİRİŞ

Günümüz dünyasında nüfusun çoğu kentlerde yaşamaktadır. Birleşmiş Milletler Nüfus Birimi'ne göre gelişmiş ülkelerdeki her 10 çocuktan 6'sı 2025 yılından itibaren kentlerde yaşayacaktır (UNDP, 2000). Kentlerdeki plansız gelişme, çocuk gelişimini olumsuz etkilemekte ve kent mekanı çocuk gereksinimlerini karşılamakta yetersiz kalmaktadır. Yapılan araştırmalara göre çocuğun gelişimi büyüme döneminde bulunduğu ortamlar tarafından yönlendirilmektedir ve çocuğun davranış kalıplarının kişisel özelliklerinden çok, içinde bulunduğu mekanlar tarafından belirlendiği ortaya çıkmıştır (Barker, 1968; Bechtel, 1977; Wicker, 1979). Çocuğun fiziksel, zihinsel ve sosyal gelişiminde kent mekanının ve çocuk oyun alanlarının önemi büyüktür.

Sanayinin İstanbul'da konumlanması sonucu 1950'li yıllarda başlayan yoğun iç göç, şehrin kontrolsüz büyümesine neden olmuştur. Artan nüfusa paralel olarak yoğun yapılaşma sonucunda, şehirdeki yeşil alanlar farklı kullanımlar yüklenerek yeşil alan özelliklerini kaybetmektedir. İstanbul'da konut alan ihtiyacının karşılandığı en önemli bölgelerden biri olan Kadıköy'de, nüfus yoğunluğunun yüksek olması nedeniyle mevcut yeşil alanlar kaybedilmeye başlanmıştır. Yeşil alan tiplerinden çocuk oyun alanları da, sayısal ve alansal olarak azalmaktadır.

1.1 Tezin Amacı

Çoğu psikolojik yaklaşıma göre oyun ve oyun alanları çocuğun fiziksel, bilişsel ve sosyal gelişimini büyük oranda etkiler. Bu nedenler çocukların yeterli sayıda ve nitelikte oyun alanlarına sahip olması gerekmektedir. Ancak devamlı gelişmekte olan kent dokusunda yeşil alan oranları gittikçe azalmakta, bu duruma paralel olarak oyun alanlarında da azalma gözlemlenmektedir. Özellikle İstanbul gibi metropoller göz önüne alındığında, açık alan yoğunlukları çocuklar için yetersiz kalmaktadır.

Tez çalışmasının amacı; çocukların oyun alanı ihtiyaçlarının öneminin vurgulanması ve Kadıköy ilçesinde bulunan kamusal çocuk oyun alanlarını nicel ve nitel olarak

değerlendirerek bir çocuk oyun alanı envanteri oluşturmaktır. Bu envanter sonucunda Kadıköy ilçesinde bulunan çocuk oyun alanlarının nicelik ve nitelik olarak yeterliliği ve etki alanları tartışılacak ve mevcut durum göz önüne serilecektir. Kadıköy için oluşturulacak olan bu envanter İstanbul Büyükşehir Belediyesi için de bir örnek rehber olabilecek; çok sayıda altyapı ve dönüşüm projelerinin devam ettiği İstanbul kentinde; kentsel yeşil alan tiplerinden biri olan çocuk oyun alanlarının envanterinin çıkması; çocuklar için yaratılacak yeni altyapıya bir veri tabanı oluşturacaktır. Bu veri tabanı sadece nitel olarak değil, nicel olarak da bilgi sunacaktır.

1.2 Tezin Kapsamı ve Yöntemi

Çocuk oyun alanlarının önemine değinmek amacıyla, Kadıköy ilçesinde azalan yeşil alan yoğunluğunda çocuk oyun alanlarının durumunun araştırılması, çalışmanın temel hedefidir.

Çalışma literatür araştırması ve alan çalışmasından oluşmaktadır. Araştırma alanı İstanbul'un önemli ilçelerinden biri olan Kadıköy ilçesidir.

Çalışma kapsamında birimci bölümde çocuğun özellikleri, biyolojik, psikolojik ve sosyolojik başlıkları altında belirlenmiş ve gereksinimleri tanımlanmaktadır.. Maslow'un insan gereksinimi piramidi çocuklara uyarlanmış ve çocuğun farklı yaş aralıklarındaki gelişim dönemleri tanımlanmaktadır.

İkinci bölümde çocuk-oyun ilişkisi, oyunun çocuk gelişimine etkileri, mekan-çocuk ilişkisi ve mekanın çocuk algısına etkileri anlatılmaktadır.

Üçüncü bölümde çocuk oyun alanları üzerine dünya genelinde yapılan tanımlar, sınıflandırmalar ve tasarım kriterleri ile örnek teşkil edebilecek mevcut projeler incelenmektedir.

Son bölümde örneklem alan olarak seçilen Kadıköy ilçesinin fiziksel ve sosyal verileri araştırılmakta, mevcut oyun alanlarının envanterinin oluşturulması için oyun alanlarının nitel ve nicel verileri değerlendirilmektedir. İstanbul'un Kadıköy Belediyesi'ne bağlı mevcut çocuk oyun alanlarının nitel ve nicel açıdan değerlendirilmesi, gözlem, fotoğraf ve Kadıköy Belediyesi'nden alınan sayısal bilgilerin değerlendirilmesi sonucu ortaya konmaktadır.

Bu aşamada örneklem alan olarak seçilen Kadıköy ilçesinin fiziksel ve sosyal verileri araştırılmış, mevcut oyun alanlarının envanterinin oluşturulması için oyun alanlarının nitel ve nicel verileri değerlendirilmektedir. Değerlendirme için ilk olarak Kadıköy Belediye'si tarafından hazırlanan uygulama imar planlarında yer alan çocuk oyun anlarına ait sayısal veriler toplanmıştır. Daha sonra oyun alanlarına yapılan gezilerde mevcut fiziksel durum ve kullanıcı durumları değerlendirilmiştir. Harita üzerinde işaretlenen oyun alanlarının etki alanları hesaplanmıştır. Bu çalışma ile ilçe genelinde uygulanmış olan kamusal mekanlardaki çocuk oyun alanlarının nitel ve nicel durumlarının ve yeterlilik düzeylerinin belirgin bir şekilde ortaya çıkarılması amaçlanmıştır.

2. ÇOCUĞU TANIMAK

Çocuk, çevresel dayatmalara maruz kalmamış, henüz kurallar zinciriyle tanışmamış, hayata kendi dünyasıyla yanıt veren saf insan halidir. Rousseau çocuğu, vahşi bir çiçek olarak tanımlamıştır. O dönemki geniş inancın aksine, çocuğa minyatür erişkin olarak değil; masum, savunmasız, yavaş olgunlaşan bir varlık olarak tanımlamıştır (Rousseau, 2009). Tarihsel sürece bakıldığında Ortaçağ Batı toplumlarında çocuk minyatür erişkin olarak görülmekte (Koç, 1999), günümüze yaklaştıkça çocukluk kavramının özerkleştiği ve kendine özgü özellikleri olan bir dönem olduğu kabul edilmeye başlanmıştır. Yüzyıllar boyunca değişim gösteren çocukluk kavramı hala değişmeye devam etmektedir (Onur, 1994). Çocuk, gelişime açık bir sistemdir, toplumun geleceği çocuğun şu anki durumuyla belirlenir (Tandoğan ve Ergun, 2008).

2.1 Çocukların Özellikleri

Çocuk, bedensel gücü ve gelişmekte olan akıl seviyesiyle kendine özgü özeelikleri bulunan, 18 yaş altı insan grubudur. Çocuk, doğumundan ergenlik çağının bitimine kadar fiziksel ve bilişsel olarak büyümeye ve gelişmeye devam eder; dolayısıyla istek ve gereksinimleri yetişkinlerden farklılık göstermektedir.

2.1.1 Çocukların biyolojik özellikleri

Doğumdan itibaren çocukluk dönemi, hücre çoğalması ve organ gelişiminin en hızlı olduğu dönemdir. Metabolizma çok hızlıdır ve oksijen tüketimi daha fazladır. Vücut hızlı büyüme gösterir. Bağışıklık, sinir ve hormon sistemleri ergenliğe kadar gelişmeye devam eder. Sinir sisteminin büyük çoğunluğu yaşamın ilk iki yılında gelişir; zarara karşı kendini yenileme yeteneği yoktur. Bu nedenle bebek ve küçük çocuklar savunmasız oldukları dönemde fiziksel çevreden daha kolay etkilenirler.

Yeni doğan döneminde sinir sistemi gelişimi, iç organlar ve vücut büyümesi oldukça hızlıdır. Solunum sistemi çok hassastır; cildi çok geçirgendir. Bu dönemdeki çocuklar dış ortamdan maksimum düzeyde etkilenir.

Bebeklik döneminde metabolizma ve oksijen tüketimi yetişkinlere oranla daha hızlıdır. Bu dönemdeki çocuklar çevrelerini dokunarak ve nesneleri ağızlarına götürerek keşfetmeye çalışırlar. Dolayısıyla hijyenik olmayan ortamlar bebekler için tehlike arz etmektedir.

Okul öncesi dönem, çocuğun çevresiyle etkileşime girmeye başladığı dönemdir. Dış ortamdaki sağlıksız yaşam koşullarından olumsuz etkilenirler. Dünya Sağlık Örgütü'ne göre 2011 yılında dünyada 5 yaş altı 7 milyon çocuk çeşitli hastalıklara bağlı olarak yaşamlarını kaybetmiştir (WHO,2011). Ölüm nedenleri çocukların genetik özelliklerine bağlı olduğu gibi, sağlıksız yaşam koşullarına da bağlı olmaktadır.

2.1.2 Çocukların psikolojik özellikleri

Çocuk psikolojisi, çocuğun büyüme aşamasını, çevresel faktörlerin çocuğun gelişimine olan etkisini ve çocuğun toplumla olan ilişkisini ele alan bilim dalıdır (Yavuzer, 2000).

Çocuk psikolojisi, doğum öncesi dönemden ergenlik dönemine kadar şekillenmektedir. Çocuk, kırılgan bir yapıdadır ve çevresindeki olaylardan kolayca etkilenebilmektedir. Oyun içerisinde veya günlük hayatta çevresiyle ilişkilerinde başarısız olan çocuk çok çabuk hayal kırıklığına uğrar. Açık, dürüst, sıcak ve sevgi dolu bir yaklaşıma ihtiyaçları vardır.

Çevresel faktörler, çocuğun benliğini şekillendiren etmenlerden biridir ve psikolojik geçekliği oluşturan yapılardandır.

2.1.3 Çocukların sosyolojik özellikleri

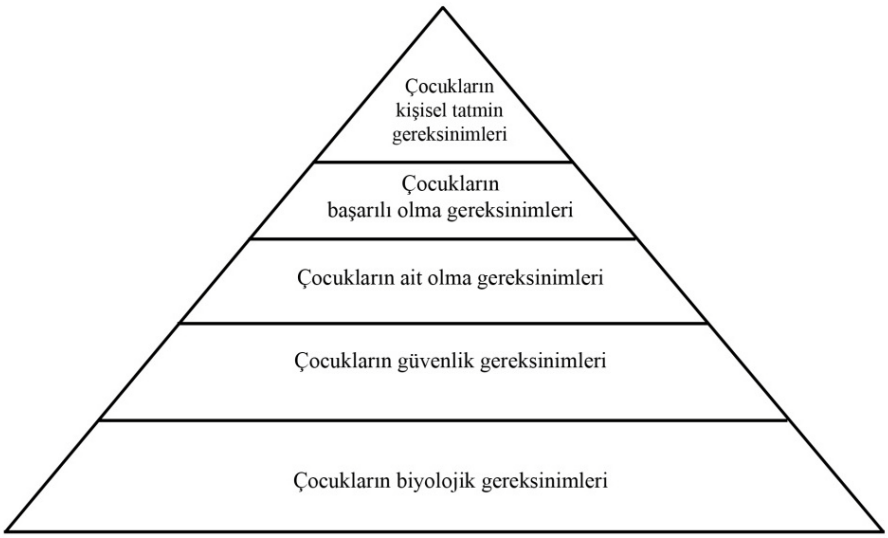
Sosyoloji bilimi, insan ve toplum ilişkisini ele alır. Toplum içerisindeki insan davranışları, "norm" adı verilen toplumun ortak benimsediği kurallara göre şekillenir. Sosyalleşme, insanın normlara uymayı öğrenme süreci olarak da tanımlanabilir. Bu süreç sonunda insanın benliği ve toplumdaki yeri oluşur (Tan, 1981).

Çocuğun kendine özgü fiziksel ve psikolojik özellikleri vardır. Bu özellikler, çocuğun dış ortamla ilişkilerini etkileyerek sosyolojik yapısını şekillendirir. Çocuk, doğumundan itibaren dış dünyayla iletişim kurmaya başlar. Çocuğun sosyalleşme süreci önce evde başlar, daha sonra okulda ve kamusal alanlarda devam eder. Bu

süreçte oyun, çocuğun çevresiyle ilişkisini büyük oranda geliştiren bir araçtır. Özellikle 3-6 yaş arasındaki çocuk, oyun anında diğer insanlarla iletişim kurmayı öğrenir. Çocuk oyun alanlarının, kimlik oluşumunda etkisi büyüktür.

2.2 Çocuğun Gereksinimleri

Çocuklar doğumlarından itibaren çevresel faktörlerden etkilenirler. Çocukların sağlıklı gelişmeleri için fiziksel ve sosyal çevresel faktörlerin çocuk gereksinimlerini karşılaması gerekir (Yazıcı, 2004). Maslow'un insan gereksinimlerini açıkladığı piramitini çocuk açısından tekrar yorumlarsak, çocukların temel insan gereksinimleriyle paralel kavramlara gereksinim duyduklarını ifade edebiliriz.

Şekil 2.1 : Maslow piramidinin çocuk gereksinimlerine uyarlanması, Yazıcı 2004'ten uyarlanmıştır.

Temel insan gereksinimi gibi çocukların da biyolojik gereksinimleri ilk başta karşılanmalıdır. Çocuklar savunmasız varlıklar olduğu için, çevresel faktörlerden daha kolay etkilenirler. Fiziksel çevrenin zorlu şartları altında korunmaya muhtaçtırlar. Çocuğun bulunduğu fiziksel ortamın sağlıklı gelişime olanak sağlayacak mekanlar olması gerekmektir. Çocuğun güvenlik ihtiyacı, hem fiziksel hem psikolojik yönden sağlanmalıdır. Çocuğun en önemli psikolojik gereksinimlerinden biri de sevgidir. Kendi için tasarlanan mekanlarda bulunan çocuğun aidiyet bilinci oluşur. Bu mekanlarda sosyalleşen çocuk, başarılı olmak ve

saygınlık duyulmak ister. Gereksinimlerin karşılanması, çocuğun gelişim sürecinde ve sağlıklı bir birey olabilme yolunda önemli etkenlerdir.

2.3 Çocuğun Gelişimi

Gelişim, insanın doğumundan ölümüne kadar düzenli ve sürekli geçirdiği ilerleme olarak tanımlanır (Ayvaz, 2007). Gelişim, genetik faktörler kadar çevresel faktörlerin de etkisiyle şekillenir (Ataç, 1991).

Yavuzer gelişimi, düzenli ve uyumlu sürekli bir ilerleme; kendinden sonraki evreyi etkileyen bütünleşik bir olgu; dinamik bir süreç olarak tanımlamıştır (2000).

Çocuklar, sürekli devam eden fizyolojik gelişimleri ile yetişkinlerden farklı özelliklere ve gereksinimlere sahiptir. Bu nedenle çevredeki olumsuz yapılaşmalardan daha fazla etkilenmektedir. Çocuğun gelişimini sağlıklı biçimde tamamlaması, kendi için tasarlanan çevre yardımıyla sağlanabilir.

Çocuk gelişimi, belirli yaş aralıklarındaki hızına göre farklı dönemlere ayrılır. Her dönemin kendine öz özellikleri ve farklılaşmaları bulunur. Her dönem, bir diğer döneme hazırlık sürecidir ve birbiriyle bağıntılıdır. Doğumdan yetişkinliğe kadar olan dönemde gelişim süreci, fiziksel gelişim, bilişsel gelişim ve sosyal gelişim olmak üzere üç farklı başlık altında ele alınmaktadır (Öz, 1997).

2.3.1 Çocuğun fiziksel gelişimi

Yeni doğan bir bebek ortalama 50 cm ve 3400 gr ağırlığındadır (Erden ve Akman, 2001). Bir yaşın sonunda ağırlık yaklaşık 3 katına, boy ise ortalama 76 cm'e ulaşır (Lamp ve Campos, 1982). İskelet ve sinir sistemi bebek doğduğunda gelişimini tamamlamıştır; bedensel ve motor gelişmenin en hızlı olduğu evre 0-1 yaş aralığıdır (Erden ve Akman, 2001). Cüceloğlu'na (2002) göre bebeğin beş duyumlara ilişkin doğumla gelen yetenekleri vardır.

Okul öncesi dönem olarak bilinen 3-6 yaş aralığında büyüme hızı bebeklik dönemine göre yavaşlamaya başlar. Vücut orantıları değişir, giderek yetişkin bir insanın fiziksel özelliklerine benzemeye yakınlaşır. Bu dönem kaslardaki gelişmenin başladığı dönemdir. Sağlıklı bir gelişim için, fiziksel aktivitenin önem kazandığı yaş aralığıdır.

İlköğretim yıllarında büyüme hızı düşmeye devam eder, ancak bedensel hareketlilik çok yoğundur. Beden koordinasyonlarını daha iyi sağlamaya başlarlar, motor yeteneklerde gelişme görülür (Erden ve Akman, 2001). Çocuk, hareket etme özgürlüğü bulabildiği güvenli bir çevrede daha sağlıklı bir biçimde gelişimini sürdürür.

Çocukluk döneminde yavaşlayan büyüme hızı, ergenlik döneminde yeniden artarak yetişkinlik özelliklerine ulaşana kadar gelişmeyi sürdürür. Bu dönemde fizyolojik ve hormonsal değişiklikler çok çeşitlidir.

2.3.2 Çocuğun bilişsel gelişimi

Piaget (1967), gelişimi aşamalı bir oluşum olarak tanımlar ve çocukların tamamen kendilerine özgü bir algısal işleyişe sahip olduklarını söyler. Bir çocuğun olayları yorumlama biçimi, içinde bulunduğu bilişsel gelişim dönemine bağlı olduğunu söyler.

Piaget (1967), çocuğun bilişsel ve algısal gelişimini dört döneme ayırır ve bilişsel gelişimin birbirini izleyen bu dört dönemle beraber ortaya çıktığını savunur. Bu dönemler:

Duyusal-Devinimsel Dönem (0-2 yaş)

İşlem Öncesi Dönem (2-7 yaş)

Somut İşlemler Dönemi (7-12 yaş)

Soyut İşlemler Dönemi (12-18 yaş)'dir.

Duyusal-Motor Dönem, çocuğun doğumundan iki yaşına kadar süren yaşam parçasını kapsar. Doğuştan gelen duyusal ve hareketsel yetenekler ile çocuk çevresini keşfetmeye başlar (Cüceloğlu, 2002). Yeni doğan bebek çevresine önce refleksle karşılık verir, daha sonra iki yıl içerisinde karışık olmayan zihinsel işlemleri gerçekleştirebilir (Erden ve Akman, 2001). Bu dönemde çocuk, mekansal ilişkileri kavrayamaz (Gür ve Zorlu, 2002).

İşlem Öncesi Dönem çocuğun 2-7 yaş aralığını kapsar ve okul öncesi döneme denk gelir. Bu dönemin en önemli özelliği çocuğun "benmerkezci" düşünmeleri ve hayal güçlerinin çok gelişmiş olmasıdır. Çocuk bu dönemde duyularını kullanarak nesneleri fiziksel özelliklerine göre nitelendirmeyi öğrenir. Benmerkezci düşüncenin azalması ve mantıklı düşüncenin başlamasıyla bir sonraki döneme geçilir.

İlkokul yıllarına denk gelen Somut İşlemler Dönemi çocuğun 7-12 yaş aralığını kapsar. Bu dönemde çocuk mantıklı düşünce yapısına ve olayları muhakeme

edebilme kapasitesine erişmeye başlar. Bazı soruları zihinsel olarak çözebilme yeteneğine erişen bilişsel yapıları, soyut düşünce tam olarak gelişmediğinden dolayı soruyu çözebilmek için somut nesnelere ihtiyaç duyar (Erden ve Akman, 2001).

En son bilişsel gelişim süreci olan Soyut İşlemler Dönemi, 12 yaştan başlayarak yetişkinlik dönemine kadar devam eder. Sorunlara değişik açılardan bakma kabiliyeti kazanan çocuk, fikir yürütmeye başlar. Sanat dallarına ilgi duyarlar, beden-mekan ve zaman-mekan ilişkilerini geliştirirler.

Bu dönemden sonra bilişsel yapıda niteliksel olarak gelişim görülmese de, hayatın tümüne yayılan niceliksel gelişimler gerçekleşebilir (Erden ve Akman, 2001).

Çizelge 2.1 : Piaget'e göre çocuğun bilişsel evreleri, Erden ve Akman (2001)'dan uyarlanmıştır.

PIAGET'E GÖRE ÇOCUĞUN BİLİŞSEL EVRELERİ	
Duyusal-Motor Dönem (0-2 yaş)	Mekansal algı Nesne kavramı Süreç/sonuç ilişkisi
İşlem Öncesi Dönem (2-7 yaş)	Soyutlama Nesneleri nitelendirme Sınıflandırma
Somut İşlemler Dönemi (7-12 yaş)	Hayal/gerçek farkı Mantıklı düşünme
Soyut İşlemler Dönemi (12-18 yaş)	Fikir yürütme Soyut düşünce Çevresel algı gelişimi

Algı; edinilen duyusal bilginin beyin tarafından yorumlanmasıdır. Duyu organları ile edinilen bilgiler algısal süreçten geçerek yorumlanır (Koç, 1999). Yeni doğan bebek, birkaç yıl içinde algısal gelişim gösterir. Şekilleri tanıma algısı doğuştan sahip olunan bir yetenektir. Derinlik algısı, çevreyle ilişki kurulmaya başlandıktan sonra edinilir. İşlem öncesi dönemde algısal aktiviteleri ile çocuk dünyaya uyum sağlar.

2.3.3 Çocuğun sosyal gelişimi

Freud'a göre yeni doğan bebekler, çeşitli aşamalardan sonra kişiliklerini oluştururlar; bu aşamalara "psikoseksüel gelişim dönemleri" demiştir (Erden ve Akman, 2001). Freud, yaşamın ilk altı yılında yaşananların izinin yetişkinlikte dahi davranışları

etkilemeye devam ettiğini söylemiş çocukluk yıllarının önemini vurgulamıştır. Bir başka psikolog Erikson da kişilik gelişiminde çocukluk döneminin önemine katılır, ancak o kişilik gelişiminin yaşam boyu süren bir süreç olduğunu ve sosyal çevre tarafından da şekillendirildiğini belirtir (Odağ ve Kürşad, 1979).

İnsan, yapısı gereği sosyal bir canlıdır. Doğumundan itibaren çevresiyle etkileşim halindedir. Kişinin sosyalleşmesi, dahil olduğu topluluğun kural ve değerlerine uyum sağlamasıdır (Yavuzer, 2000). Çocuğun sosyal çevresini önce ailesi, daha sonra okul ve çocuk oyun alanlarında etkileşimde bulunduğu kimseler oluşturur. Çocuğun sosyalleşmesini kişiler kadar mekansal faktörler de etkilemektedir. Çocuk, toplumun geleceği olduğundan, mekansal tasarımlarda çocuğun unutulmaması, çocuğun ve dolayısıyla toplumun gelişimi için önemlidir (Tandoğan ve Ergun, 2008).

3. ÇOCUK, OYUN VE MEKAN

3.1 Oyun Tanımı ve Çocuk-Oyun İlişkisi

Oyun, çocuğun dünyayla bütünleşme şeklidir (Zengin, 2001), çocukların boş vakitlerinde kurgulu veya kurgusuz olarak geliştirdikleri aktivitelerin bütünüdür. Çocuk, oyun yardımıyla kendi doğasını ve yeteneklerini keşfeder (Herrington, 1998; Caborn, 2001). Oyun çocuğun duygusal, fiziksel ve entelektüel potansiyelini tanımasını sağlar (Yılmaz ve Bulut, 2003).

Oyun, çocuğu keşfetmeye, risk almaya, yanlış yaparak öğrenmeye ve yaratıcı düşünmeye teşvik eder. Oyun, öğrenmeyi çocuk için eğlenceli hale getirir (Ashton, Lewis, 2001). Çocuk için oyun araç değil amaçtır (Koç, 1999). Karl Groos oyunu " hayata hazırlık aşaması" olarak tanımlamıştır (1901). Piaget'ye göre insanoğlunun zihinsel gelişimi, bir çocuğun geçireceği zihinsel gelişime paraleldir.

Açık alanda oyun oynama olanağından yoksun büyüyen çocukların, bedensel ve bilişsel enerjilerinin bastırılmasından dolayı içgüdüsel enerjilerinin saldırganlık duygusu olarak ileride nevrotik kişiliklere sahip oldukları savunulmaktadır (Koptagel, 1978). Oyunun çocuk gelişimindeki yararlarından dolayı, çocuk oyun alanları kentsel donatı alanları içerisinde vazgeçilmez olanlarından biridir.

3.2 Oyun Türleri

Oyun, çocuğun fiziksel gelişiminin yanı sıra, kişiliğini geliştirmesini ve sosyal ilişkilerini güçlendirmesini sağlar. Oyun türleri genel olarak üç gruba ayırabilir (Chamberlin, 1998). Bunlar fiziksel oyunlar, toplu zeka oyunları ve sosyal oyunlardır.

3.2.1 Fiziksel oyunlar

Fiziksel oyunlar, çocuğun bedensel gelişimini sağlayan oyunlardır. Futbol, basketbol gibi çeşitli spor dalları, sek sek, ip atlama gibi çeşitli geleneksel oyunlar bu gruba dâhil edilebilir.

3.2.2 Toplu zeka oyunları

Bu oyun türü çocukların zekalarını ve duyu organlarını kullanmalarını geliştirmelerine yardımcı olur. Araştırmayı, problemleri çözmeyi ve yaratıcı çözümler üretmeyi öğretir (Chamberlin, 1998). Hayalgücünü kullanarak oyun yaratma, fantezi ve kurgu üretmek örnekleri verilebilir.

3.2.3 Sosyal oyunlar

Çocuğun sosyal becerilerini geliştirmesine yardımcı oyun türleridir. Çocuk, kendinden başka kimselerle oyun kurgusu içinde etkileşim içinde olur. Böylece toplumda kendine yer edinmeye başlar.

Gür ve Zorlu, oyun türlerini amaçlarına ve yararlarına göre beş gruba ayırmışlardır. Bunlar pasif oyunlar, aktif oyunlar, yaratıcı oyunlar, düşsel oyunlar ve bilişsel oyun türleridir (Gür ve Zorlu, 2002).

Pasif oyunlar

Çocuğun az hareketlilikle gerçekleştirdiği, sosyal ilişkilere dayalı oyun türleridir. Diğer çocuklarla karşılıklı etkileşimde bulunarak gerçekleştirilen nesne değiş-tokuşu, satranç veya dama gibi oyunlar, masal anlatmak gibi oyunlar pasif oyun türleridir.

Aktif oyunlar

Hareket ve enerjiye dayalı, genel olarak spor türlerini içeren oyunlardır. Koşma, zıplama, güç yarışları, futbol, basketbol gibi spor dalları ile saklambaç, yakartop gibi oyunları içerir.

Yaratıcı oyunlar

Çevrede bulunan malzemeleri ana amaçları dışında kullanarak hayal gücüne dayalı nesneler yaratmaya dayalı oyunlardır. Çamura şekil vermek, kumdan nesneler üretmek, bankı araba olarak kullanmak gibi oyunlar yaratıcı oyun türlerine girer.

Düşsel oyunlar

Çocuğun izlediği ve dinlediği dizi ve masallardaki kahramanlardan etkilenerek oynadığı oyunlardır. Hırsız-polis, süper kahraman oyunları bu tür oyun grubuna girer.

Bilişsel oyunlar

Araştırmaya ve keşfetmeye dayalı oyunlardır. Deney yapma, keşfe çıkma, nesneleri onarma gibi aktiviteler bu gruba girer. Bilişsel oyunlar çocuğun kendi yeteneklerini tanımasına yardımcı olur.

3.3 Oyunun Çocuk Gelişimi Üzerine Etkileri

Birleşmiş Milletler Beyannamesi 7. İlkesinde (1959) "Çocuk, eğitim amacı taşıyan oyun ve rekreasyon fırsatına sahip olmalıdır" denmektedir. Çocukta yalnızca oyun arzusu vardır, oyun çocuğun hayatının en önemli parçasıdır. Çocuğa kendini özgürce ifade edebileceği oyun ortamı yaratmak, çocuğun iç dünyasını tanıma fırsatı verir. Çünkü çocuk duygularını en iyi oyun ortamında dışarı açar, aklından geçeni oyun sırasında ortaya koyar (Yavuzer, 2000). Yapılan bir çalışmaya göre serbest hareket kabiliyetleri kısıtlanan çocukların kişisel ve sosyal gelişmelerinde gerilik tespit edilmiştir (Hüttenmoser ve Degen-Zimmerman, 1995).

Çocukluk döneminde oyun, çocuk gelişimi üzerinde önemli etkilere sahiptir. Oyunun çocuk üzerindeki etkilerini fiziksel, zihinsel ve sosyal olarak ayırmak mümkündür.

3.3.1 Fiziksel etkileri

Oyun sırasında fiziksel aktivitenin yoğunluğunun artması ile birlikte çocuğun kasları güçlenir, çocuk bedenini kontrol etmeyi öğrenir. Çocuğun motor gelişimi de fiziksel aktivite ile birlikte hızlanır (Anlı, 2005). Kan dolaşımı hızlandığı için atık maddelerin vücuttan atılımı artar ve aktif olarak oyun oynayan çocuğun bağışıklık sistemi daha dirençlidir.

3.3.2 Zihinsel etkileri

Çocuk, oyun sayesinde duygu, istek ve arzularını dinlemeyi ve kontrol etmeyi öğrenir. Kendini tanır ve hayal gücünü hayatta nasıl kullanacağını öğrenir. Oyun sayesinde çocuk kendini tanır, aynı zamanda dış dünyaya temas eder. Oyun sayesinde hem kendisiyle, hem dış dünyayla temas halindedir; dikkatini toplamayı öğrenir (Yavuzer, 2000).

3.3.3 Sosyal etkileri

Piaget'e göre oyun, uyum demektir ve sosyal bir olgudur. Çocuk, oyun sayesinde diğer bireylerle etkileşime girer. Oyun, çocuğa toplum içinde bir yer edinme deneyimini kazandırır, işbirliğini ve kurallara uymayı öğretir. Çocuğun toplum ve ahlak kurallarıyla tanışmasını sağlar. Çocuk, "ben" ve "başkası" ayrımını öğrenir. Aynı zamanda paylaşmayı ve işbirliğini öğrenir. Grup çalışmalarında kimi zaman diğerlerine uymayı, kimi zaman liderlik etmeyi deneyimler

3.4 Mekan ve Çocuk İlişkisi

Aristotle, mekanı nesneleri içinde bulunduran bir kap olarak tanımlamıştır (Köseoğlu, 2004).

Newton, mutlak mekanı uzay olarak tanımlamaktadır (1999).

Leibniz, mekanın soyut bir kavram olduğunu söylemekte ve varlıkların birbirlerine göre konumu olarak tanımlamaktadır (1997) . Liebniz, Yeni Denemeler adlı eserinde "...aslında zaman ve mekan sadece düzen çeşitleridirler ve bu düzenler içinde boş yerler, eğer böyle bir boşluk varsa, sadece aktüel olanla ilişkisi içerisinde bir arada oluştan yoksun olmanın imkanını gösterir" olarak ifade etmektedir (Dağtaşoğlu, 2012). Yine aynı eserde, " Birçok kereler söylediğim üzere benim fikrime göre mekan, zaman gibi sadece göreli (relative) olan birşeydir; onu, zamanın bir sıra ve dizi olması gibi, birlikte varoluşun bir düzeni olarak kabul ediyorum" demiştir (Dağtaşoğlu, 2012).

Kant, mekan tanımlamasında Leibniz'den etkilenmiştir. Kant'a göre mekan düzen çeşitleridir ancak bireylerin duyularıyla doğrudan bağıntılıdır (Deleuze, 2007; Dağtaşoğlu, 2012).

Klökner, somut mekanı, öznel ve subjektif karakterli olarak tanımlamıştır (Giritlioğlu, 2011).

Jödicke, mekanı, doğal mekanın ve mimari mekanın bir defalık beraberliği olarak tanımlar (Giritlioğlu, 2011).

Norberg-Schulz, mekanı, pragmatik mekan, algısal mekan, varoluşsal mekan, bilişsel mekan ve mantıksal mekan olmak üzere beşe ayırmıştır (Schulz, 1971). Aynı kaynakta mimari mekanı, gereksinimleri karşılayabilmek için insan tarafından tasarlanan mekan olarak tanımlamıştır. Mekanın var olması için insan gereklidir.

Heidegger, insanın aidiyet duygusuyla bağlandığı mekanın yer özelliği kazandığını ve insan varlığıyla bütünleştiğini belirtmektedir (Arisaka, 1995).

Tüm bu tanımlardan yola çıkarak, mekanı, birey tarafından bireyin duyusal ve duygusal yapısına bağlı olarak algılanan zihinsel olarak değerlendirilen öznel bir yorum olarak tanımlayabiliriz (Giritlioğlu, 2011).

Piaget, mekanı çocuk için ikiye ayırır: duyusal mekan ve temsili mekan. Duyusal mekan çocuğun duyuları aracılığıyla kavradığı mekan, temsili mekan ise bilinçte oluşan mekandır.

Oyun mekanı, çocuğun fiziksel ve sosyal gelişimini sağladığı yerdir. Çocuklar doğal oyun ortamlarını, geleneksel çocuk oyun alanlarından daha heyecanlı bulmaktadır (Titman, 1994: Moore ve Wang, 1997). Çocuğun doğal oyun ortamlarına ihtiyacı vardır; doğal oyun ortamları çeşitlilik sahibi, zaman kavramından soyut ve daha özgürdür (Prescott, 1987). Yapılan araştırmalar çeşitlilik sahibi ve macera oyun alanlarının yaratıcı oyunu daha çok desteklediğini göstermektedir (Frost ve Campell, 1985) Çocukların yapılaşmamış çevrede daha özgürce oyun mekanıyla ve çevresiyle etkileşim halinde olduğu görülmektedir (Pate ve diğ., 1996).

3.5 Mekan Bileşenlerinin Çocuk Algısına Etkisi

Mekan; renk, doku, ışık ve form olarak dört bileşende incelenebilir (Yazıcı, 2004). Mekanın her bileşeni, çocuğun çevresini algılamasını kolaylaştırmakta ve değişik etki yaratmaktadır.

3.5.1 Renk

Renk, görme duyusu tarafından algılanan ve mekanı betimleyen görsel bir öğedir. Renk, çocuklar için etkili bir uyarıcı elemandır. Renk çocukların duygularını dışa vurma şekilleridir.

Rengin, insan psikolojisi üzerindeki etkileri çeşitli araştırmalar sonucu bazı kabullerle belirlenmiştir. Bu etkiler şu şekilde sıralanabilir (Kıran, 1986; Koç, 1999):

Kırmızı: Hareketlilik, güç ve iktidar hissi

Pembe: Nezaket, yumuşaklık, çekingenlik ve iyimserlik hissi

Kahverengi: Kararlılık ve ciddiyet hissi

Taba: Evcilik, kararlılık, gerçekçilik ve yönlendiricilik hissi

Turuncu: Neşe, birliktelik ve yönlendiricilik hissi

Sarı: Neşe, rahatlık ve birlikteliğe yönlendiricilik hissi

Yeşil: Çekicilik, sükunet, güven ve doğallık hissi

Mavi: Arzu, iyilik ve hoşgörülük hissi

Lacivert: ciddiyet, geniş düşünme ve ayrıntıya inme hissi

Mor: huzursuzluk ve engelleme hissi

Rengin insan psikolojisi üzerindeki etkisine göre, mekan bileşenlerinde kullanılan renklerin insan üzerindeki etkisi **Çizelge 3.1**'de gösterildiği gibi belirtilmektedir (Kıran, 1986; Koç, 1999).

Çizelge 3.1 : Mekan bileşenlerinde kullanılan renklerin etkileri

RENK	**DÖŞEME**	**DUVAR**	**TAVAN**
Kırmızı	Kudretli, ifadeli	Huzursuzluk verici	Kasvetli, rahatsız edici
Turuncu	Hareketli	Sıcak	Tahrik edici, basık
Sarı	Huzursuzluk verici	Tahrik edici	Aydınlatıcı, heyecan verici
Yeşil	Sakinleştirici	Sarıcı, çevreleyici	Koruyucu, örtücü
Mavi	Davetkar, kurtarıcı	Uzaklaştırıcı, itici, soğuk	Maneviyat, koruyucu
Kahverengi	Sağlam, durdurucu	Sabit, durağan	Sıkıntı verici
Mor	Kararsızlık, rahatsız edici	Aşağılayıcı	Bunaltıcı
Siyah	Düşündürücü	Huzursuzluk verici	Ezici
Pembe	Hassasiyet	Özden uzaklaştırıcı	Saydam uçucu
Beyaz	Dokunulmazlık	Rahatlatıcı, genişletici	Boşluk hissi, hafifilik

Renk, yetişkinler gibi çocukları da farklı şekilde etkilemektedir. Friedling'in yaptığı araştırmalara göre 5-14 yaş arası çocukların renkle olan ilişkisi yaş aralıklarına ve cinsiyetlerine göre farklılık gösterebilmektedir (Friedling, 1961). Bu farklılıklar **Çizelge 3.2**'de gösterilmiştir.

Çizelge 3.2 : Çocukların yaş aralıklarına ve cinsiyetlerine göre renk tercihlerindeki değişiklikler, Gür ve Zorlu (2002)'dan uyarlanmıştır.

<table>
<tr><th>YAŞ ARALIKLARI</th><th colspan="2">SEVİLEN RENKLER</th><th>SEVİLMEYEN RENKLER</th></tr>
<tr><td>5-8</td><td colspan="2">Erguvan pembesi, kırmızı, leylak, limon sarısı</td><td>Siyah, beyaz, gri, koyu kahverengi</td></tr>
<tr><td>9-10</td><td colspan="2">Erguvan pembesi, kırmızı, turkuvaz, kırmızımsı portakal, kahverengi</td><td>Siyah, gri, koyu kahverengi, pastel yeşil, pastel mavi</td></tr>
<tr><td>10-12</td><td colspan="2">Erguvan, kırmızı, yeşil, açık mavi</td><td>Pastel yeşil, zeytin yeşil, mor, leylak</td></tr>
<tr><td rowspan="2">13-14</td><td>Erkekler</td><td>Kızlar</td><td rowspan="2">Pastel yeşil, kahverengi, koyu kahverengi</td></tr>
<tr><td>Mavi, siyah, açık mavi</td><td>Mavi, siyah, kırmızı, yeşil, portakal, koyu portakal</td></tr>
</table>

Çocukların, canlı renklerin kullanıldığı oyun alanlarında daha fazla vakit geçirmek istedikleri belirlenmiştir (Stratton ve Mullan, 2005). **Çizelge 3.2**'de belirtilen çocukların sevdiği renkleri barındıran çocuk oyun alanlarında hem kullanıcı yoğunluğu daha fazla olacak, hem de çocuklar daha fazla vakit geçirmek isteyecektir.

3.5.2 Doku

Çocuklar, doğduklarından itibaren dış ortamla çeşitli şekilde etkileşimde bulunmaya başlarlar. Dokunmak, bu etkileşimin önemli bir parçasıdır. Çocuk, ortamda bulunan nesnelere dokunarak keşfeder. Erken çocukluk döneminde, nesnelere dokunup ağızlarına götürme isteği, öğrenmeye ve keşfetmeye açık olduklarının göstergesidir. Tasarlanan çocuk oyun alanlarında farklı dokuda oyun ekipmanlarının bulunması, çocukların keşfederek öğrenmelerine olanak sağlar ve oyunu daha eğlenceli hale getirir.

3.5.3 Işık

Işık, mekanı algılamaya yarayan en önemli elemandır. Mekanın rengi, doksusu ve formu gibi fiziksel özellikleri ancak ışık ile algılanabilir. Mekana ilginç karakter katan ışıklandırma, çocuklarını dikkati çekerek ilginç hale getirmektedir.

3.5.4 Form

Form, mekanın biçim, düzen, malzeme, detay gibi özelliklerinin birbirleriyle ilişkileri sonucu algılanan kavram olarak tanımlanmaktadır (Yazıcı, 2004). İnsan-mekan ilişkisinde form, mekanda vakit geçirme oranını artırmada büyük öneme sahiptir. Farklı form arayışları bunun sonucunda gelişmiştir. Çocuk oyun mekanlarında ilgi çekici formların kullanılması, çocukların yaratıcılıklarını geliştirmek açısından katkı sağlamaktadır.

4. ÇOCUK OYUN ALANLARI KAVRAMI

Çocuk, sürdürülebilir çevrenin merkezinde konumlanmaktadır (Kuşaslan, 2007). Toplumun geleceğini çocuklar oluşturmaktadır. Bugünün sağlıksız çocukları, yarının sağlıksız yetişkinleri demektir. Çocuğun kent mekanında göz ardı edilmesi, toplum sağlığının geleceğini tehlikeye atar. Fiziksel çevre tasarımında çocuğunda bir kullanıcı olduğu hatırlanmalı, çocuğun gereksinimleri göz önünde bulundurulmalı ve mekansal algısının yetişkinlerden farklı olduğu hatırlanmalıdır. Çocuğun toplumun sağlıklı bir bireyi olması, sosyo-ekonomik, kültürel ve fiziksel çevre etkilerini yaşaması ile gerçekleşir (Çakır, 1997).

Çocuk oyun alanları, çocuğun gelişim aşamasında önemli yer tutan ve çocuğun "oyun" aktivitesini gerçekleştirmesine olanak veren sadece çocuk için tasarlanan özel mekanlardır (Tandoğan, 2011).

Gür ve Zorlu, çocuk oyun alanlarını, "çocukların oyun türlerine göre örgütlenmiş, çevreden sınırlandırılmış, geleneksel olarak sabit donatıların yer aldığı, çocukların büyüklerin gözetimi altında serbest olarak kullandığı açık mekanlar" olarak tanımlamıştır (Gür ve Zorlu, 2002).

Çocuk oyun alanları, çocuğun büyüdüğü ve interaktif yeteneklerini geliştirdiği alanlardır (Florey, 1981). Çocuk oyun alanları çocuklara kendi sınırlarını keşfedecek ve kendi dünyalarını yaratacak bir çevre sunarlar. Yaratıcılığı teşvik eden bu mekanlar çocukların bilişsel, sosyal ve motor becerilerinin gelişimine olanak sağlarlar (Macarthur ve diğ., 2000).

Çocuk oyun alanları, çocuğun fiziksel ve bilişsel gelişiminde büyük rol oynar, çevresini ve kendisini tanımasını sağlar, konsantrasyon ve sorumluluk duygusunun gelişmesine yardımcı olur, toplum içinde sosyal ilişki kurmasını sağlar (Chamberlin, 1998). Günümüz büyük şehirlerindeki yaşam koşulları nedeniyle sokaktan dışlanan çocuk için bu özel mekanlar büyük önem arz etmektedir.

İsveç'te tasarlanan çocuk oyun alanları yer, büyüklük ve içerik açısından ilham verici olmuşlardır (Bucht, 1997) ve uzun süre kullanıma olanak sağlarlar (Kristensson,

2003). Yapılan araştırmalara göre İsveç'teki çocuk oyun alanları, yürüme mesafesi dikkate alınarak yer seçimi yapılmıştır (Wohlin, 1961).

4.1 Çocuk Oyun Alanlarının Tarihçesi

Çocuk oyun alanları çocuklara kendilerini geliştirebilmeleri için güvenli mekanlar yaratmak (Rasmusson,1998), şehrin kalabalık ve tehlikeli sokaklarından korumak ve çocukların suç işleme oranını düşürmek için ortaya çıkmıştır (Frost, 1986). Kamusal oyun alanlarının ortaya çıkması, 19. yüzyılın sonlarına dayanmaktadır.

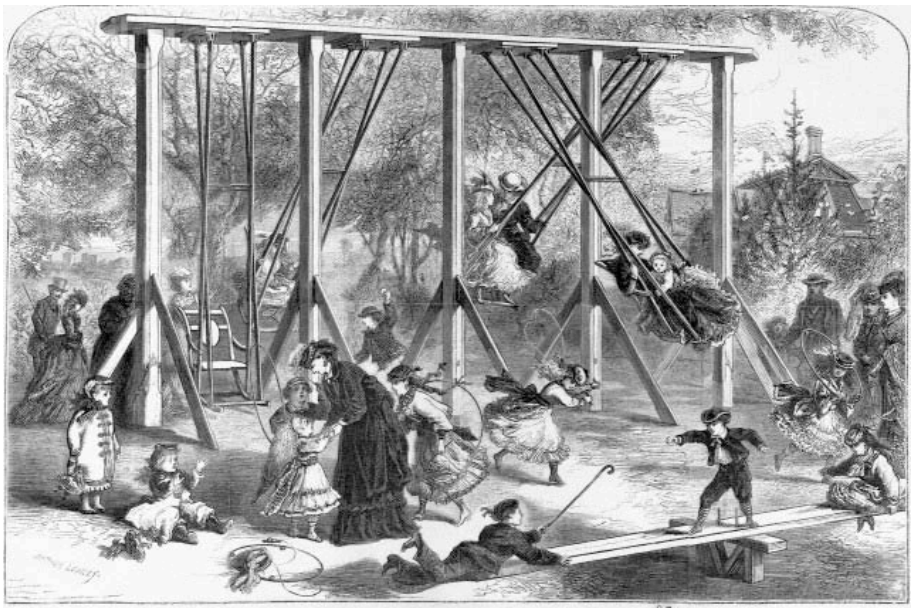
19. yüzyılda sokak karakteri, taşıtlı araçların henüz yoğun kullanımına maruz kalmadığı için günümüzden farklı çok yönlü işlev taşımaktadır. Sanayi devrimi sonrası endüstrileşme ile mal ve ulaşım trafiği giderek yoğunlaşmış, 1920'li yıllarda motorlu taşıtların şehir hayatına entegre olmasıyla sokak mekanları farklılaşmıştır.

1. ve 2. Dünya Savaşları sonrası yeniden planlanan şehirlerde çocuklar için özel oyun alanları kendini göstermeye başlamıştır. Şehir çocukları izole olmuş oyun alanlarına yönlendirilmiştir (Çelikhan, 1990).

Son yıllarda yapılan araştırmaların oyunun ve oyun mekanlarının çocuğun gelişiminde önemini göstermesi gerçeği ile birlikte oyun alanları önem kazanmış ve çeşitlenmiştir.

Dünya'da ilk çocuk oyun alanı, Amerika Boston'da 1862 yılında çocukları kötü kent ortamından uzak tutmak amacı ile oluşturulmuştur (Zengin, 2001).

1890 yılında yeni yapılacak yerleşim alanları planlarında çocuk oyun alanlarının varlığı zorunlu hale getirilmiştir. 20. Yüzyılın başlarında New York şehrinde bir çok çocuğun sokakta oynarken araba çarpması sonucu hayatını kaybetmesinin ardından, sokakta oyun oynanması yasaklanmıştır ve çocuk oyun alanları yaygınlaştırılmıştır; bu durumla birlikte 20. yüzyıla kadar kentin bir parçası olan çocuk, kendi için özel tasarlanan mekanına çekilmiştir (Robb, 1988).

Şekil 4.1 : 19. yüzyıl Central Park'taki çocuk oyun alanı (Url-1).

4.2 Çocuk Oyun Alanlarının Önemi

Oyunun çocuk hayatındaki önemi yapılan pek çok araştırmada tespit edilmiştir. Oyun ve oyun alanlarının çocuğun fizik, davranış ve sosyal gelişimini büyük ölçüde etkilediğini ortaya çıkarmıştır (Cüceloğlu, 1999).

Araştırmalara göre yapılaşmış çevrenin çocuk ve gençlerin fiziksel aktivitelerinin kısıtladığı sonucuna varılmıştır (Transportation Research Board, 2005; Davison and Lawson, 2006; Duncan ve diğ., 2005; Humpel ve diğ., 2004; Saelens ve diğ., 2003; Sallis ve diğ., 1998). Çocukların günümüzdeki fiziksel aktivite azlıkları hem kendi sağlıklarına hem gelecek nesillerin sağlığına tehdit oluşturmaktadır (Centers for Disease Control and Prevention, 1997; Biddle ve diğ., 1988). Çocukların fiziksel aktiviteleri ileride yaşanacak osteoporoz (Bailey, 1994) ve kalp yetmezliği gibi hastalıklara yol açacak en önemli risklerden biri olarak kabul edilmektedir (Andersen ve diğ., 2004). Günde optimum 60 dakika fiziksel aktivite çocuk sağlığı için önerilmektedir, 5-18 yaş arası çocuklar için günde en az 30 dakika fiziksel aktivite önerilmektedir (Centers for Disease Control and Prevention, 1997; Biddle ve diğ., 1988). Çocuk oyun alanları fiziksel aktiviteyi artırmaya destek olacak anahtar mekanlardır.

4.3 Çocuk Oyun Alanlarının Sınıflandırılması

Çocuk oyun alanlarını tasarımlarına göre ve hitap ettikleri yaş gruplarına göre iki farklı şekilde sınıflandırmak mümkündür. Bunlar, tasarımına göre çocuk oyun alanları ve yaş grubuna göre çocuk oyun alanlarıdır.

4.3.1 Tasarımına göre çocuk oyun alanlarının sınıflandırılması

Çocuk oyun alanlarını, tasarıma göre geleneksel ve çağdaş çocuk oyun alanları olmak üzere iki ana başlıkta sınıflandırmak mümkündür. Çağdaş çocuk oyun alanları, tematik çocuk oyun alanları ve özel eğitim çocuk oyun alanları olmak üzere iki alt başlığa ayrılır. Tematik çocuk oyun alanlarını, ekolojik çocuk oyun alanları ve macera çocuk oyun alanları olarak alt başlıklara ayırmak mümkündür.

4.3.1.1 Geleneksel oyun alanları

En sık görülen çocuk oyun alanı tipidir. Kataloglardan seçilen standart malzemelerden oluşur. Ekipmanlar genellikle tek bir kullanıma cevap verecek niteliktedir, çok yönlü ve yaratıcı kullanıma yönelik değildir.
Geleneksel çocuk oyun alanlarında kullanılan malzemeler çocukların kas sistemlerini geliştirici niteliktedir. Çocukların sevdiği, kayma, sallanma gibi aktiviteleri gerçekleştirebilmelerine olanak tanıyan ekipmanlar olması, çocukların bu tip oyun alanlarını sevmesini sağlar.

Şekil 4.2 : Geleneksel oyun alanı örneği, İstanbul (Kuşuluoğlu, 2013).

Öte yandan, tek tip kullanıma olanak sağladığı için yaratıcılığı teşvik etmez. Metal malzeme ve sert oyun ekipmanlarından dolayı güvenli değildir. Bu tip oyun alanları bireysel oyunlar için elverişli, toplu oyunlar için değildir. Çalışma saatlerinin %88'lik bölümünde bu oyun alanlarının boş olduğu yapılan bir araştırmada gözlenmiştir (Haseltine ve Helborn, 1987).

4.3.1.2 Çağdaş oyun alanları

Genellikle mimar ya da peyzaj mimarı tarafından özel olarak tasarlanan oyun mekanlarıdır. Çocukları eğitici ve yaratıcılığı geliştirici oyunlara teşvik eder. Estetik alanlardır. Benzer form ve malzemelerin sürekliliği ile oluşturulur. Bitkilendirme tasarımı ile de dikkat çeker. Geleneksel oyun alanlarında kullanılan alet ve malzemelerin dışında daha çeşitli su öğesi, tırmanma öğesi, tüneller, kayma yerleri gibi elemanlar bulunur.

Özel olarak tasarlandığı ve farklı malzemeler kullanıldığı için maliyeti çok yüksek oyun alanlardır, bu yüzden daha nadir olarak uygulanırlar. Kas geliştirici ekipmanlar bulunmadığı için çocuklar çabuk sıkılırlar.

Çağdaş çocuk oyun alanlarını tematik ve özel eğitim oyun alanları olarak iki alt gruba ayırabiliriz.

Tematik oyun alanları

Tematik oyun alanları, belirli bir tema altında tasarlanan oyun ekipmanları ile oluşturulan özel oyun mekanlarıdır.

Guliver Park'ta, hikayenin kahramanı, ölçekle oynanarak dev bir oyun alanı halinde inşa edilmiştir. Saçları kaydırak, elleri tırmanma duvarı, bacakları merdiven ve gömleği kum havuzu olarak tasarlanmıştır. Bu tür oyun alanları, çocukları sorgulatmaya yönlendirmektedir. Ölçekle oynayarak bilişsel gelişimlerine de katkı sağlanmaktadır.

Tematik oyun alanlarını, macera oyun alanları ve ekolojik oyun alanları olmak üzere iki alt gruba ayırabiliriz.

Şekil 4.3 : Guliver Park, Valencia (Url-2).

Macera oyun alanları

Çağdaş oyun alanlarının tersine, hiçbir aletin statik olmadığı oyun alanlarıdır. Çocuğun kendi oyun ekipmanlarını yaratabileceği el aletleri bulunur. Bu tür oyun alanlarında çocuğun oyunu geliştirmek için ihtiyacı olan her türlü fiziksel ve sosyal ihtiyacı karşılanır (Haseltine ve Holborn, 1987).

Macera çocuk oyun alanlarında çocuklara oyunun nasıl oynanacağını öğreten bir "lider" bulunur. Bu lider, hangi oyunun nasıl, nerede, hangi aletlerle oynanacağını gösterir. Lider olmadan bu alanlar çalışmaz.

Yaratıcı oyun alanları, macera oyun alanları içinde bulunmaktadır. Bu alanlarda çocuklar modüler bölümler kullanarak kendi oyun alanlarını yaratırlar. Fiziksel, toplu ve sosyal oyun türlerinin hepsini barındıran bu alanlarda çocuklar kendilerini keşfetmeyi ve yardımlaşmayı öğrenirler. Ancak modüler bölümler, çocukların serbestliğini ve alet kullanmayı öğrenmelerini engellemektedir.

Macera oyun alanları, büyüklüklerinin daha ayırt edici olması yönünden alansal olarak kentin daha dışında konumlanırlar. Çocuğa doğal çevre içerisinde servest hareket etme olanağı sunarlar.

Şekil 4.4 : California'da macera oyun alanı (Url-3).

Ekolojik oyun alanları

Doğal elemanlar kullanarak oyunların şekillendirildiği alanlardır. Ağaçlar, çalılar, yer örtücü bitkiler, su öğesi, toprak, çamur gibi doğal malzemeler çocuğa doğayı ve çevresini tanıtır; doğada yaşayan diğer canlılarla iletişim kurmasını sağlar.

Şekil 4.5 : Morris Arboretum oyun alanı, Pensilvanya (Url-4).

Özel eğitim oyun alanları

Engelli çocuklar için özel olarak tasarlanmış, yumuşak yüzeyler, hafif eğimler, renkli malzemeler ve sesleri barındıran oyun alanlarıdır. Bu alanlar engelli çocukların kendilerini normal hissedeceği ölçekte tasarlanır. Yine de engelli çocukların diğer çocuklardan ayrı bir ortamda tutulması istenmeyen bir durumdur (Haseltine ve Holborn, 1987).

Şekil 4.6 : Engelli çocuklar için özel tasarlanmış salıncak (Url-5).

4.3.2 Yaş gruplarına gore çocuk oyun alanlarının sınıflandırılması

Her yaş grubuna özgü park alanı tasarlamak için onların ait olduğu yaş grubunu iyi etüt etmek gerekir. Çünkü farklı yaştaki bu çocukların farklı tercihleri, becerileri, zekaları, hareket kabiliyetleri ve farklı istekleri olmaktadır. Farklı yaş gruplarındaki çocukların oyun isteklerine ve gereksinimlerine göre böyle bir sınıflandırma yapılmıştır.

Şekil 4.7 : Kız çocuklarında yaş büyüdükçe değişen boy uzunluğu, Erden ve Akman (2001)'dan uyarlanmıştır.

4.3.2.1 0-3 yaş arasındaki çocuklar için oyun alanları

Bu yaş grubu, kreş çocuklarını içerir. Kreşlerdeki çocuk bahçesi donatıları, bu oyun alanlarına girer. Çok küçük alanlardır. Çocuk başına 7-10m²'lik bir alan yeterlidir, bu miktar konut alanları arasındaki çocuk oyun alanı için 50m² olarak önerilmektedir (Chamberlin, 1998). Yerleşim alanının fiziksel ve sosyal özelliklerine ve kullanıcı yoğunluğuna göre büyüklüğü değişebilir. Bahçedeki tüm öğelerin (yapısal, bitkisel) çocuk ölçeğine indirgeyerek şekillendirilip düzenlenmeleri gerekir.

Değişik renk doku form ve sesteki donatılara sahip olmalıdır. Alanın sınırlandırılmasında küçük çocukların güvenliği düşünülerek tasarlanmalıdır. Bitkilendirme seçilirken dikensiz olmasına ve zehirli meyvelerin olmamasına dikkat edilmelidir.

Duvar, basamak, yer döşemesi, örtü, üst örtü öğeleri, form ve ölçü yönünden titizlik ve duyarlılıkla seçilip tasarımlanmalıdır.

Yumuşak maddelerle takviye edilmiş değişik yükseklikler, basit tırmanma yapıları, yardımcı elemanlardır.

Çocuklarla birlikte gelen ebeveynler için dinlenme ve gözetleme alanlarının ihtiyacı göz önünde bulundurulması gereken bir başka etkendir.

- Genellikle yalnız oynarlar, dokunarak, görerek ve duyarak öğrenirler.
- Öğrenme merakının en yüksek olduğu yaş aralığıdır.
- Kum, çamur, su ile oynamak, salıncakta sallanmak bu yaş için tercih edilen oyunlardır.
- Soyut düşünce henüz gelişmediği için, fiziksel olarak deneyimleyebildikleri malzemer ile oynamayı tercih ederler.
- Beden kontrolleri henüz gelişmekte olduğundan, düşme ve yaralanmaya karşı bir büyük tarafından devamlı gözetim halindedir.
- Hayali oyunlar başlar.
- İnsanların ve olayların taklit edildiği oyunlar başlar.

Şekil 4.8 : 0-3 yaş çocuk oyun alanı: Emslie Horniman Park, İngiltere (Url-6).

4.3.2.2 4-6 yaş arasındaki çocuklar için oyun alanları

Anaokulu çağındaki çocukları kapsar. Bu tür alanlar için asgari 300-500 m² alan büyüklüğü önerilmektedir (Chamberlin,1998). Alan büyüklüğü kullanıcı yoğunluğuna göre ayarlanmalıdır: çocuk başına 10-15 m² alan verilmelidir.

Anaokulunun en önemli bölümlerinden biri olan açık oyun alanları iyi düzenlenmeli ve donatılmalıdır. Donatıların çocukların fizyolojik ölçülerine uygunluğunun yanı sıra malzeme, renk ve dokuları bakımından birbirleriyle uyumlu olmaları gerekir.

Döşeme, duvar, tavan gibi yüzeylerde kullanılan parlak, baskın renkler, öğrenme mekanında eğlenceli bir görünüm oluşturur.

Çocuğun enerjisinin en yüksek olduğu ve fiziksel gelişiminin en hızlı olduğu bu yaş aralığındaki çocuk on alanlarında çocuğun atlama, zıplama, koşma, tırmanma, kayma gibi aktiviteleri için uygun donatılar bulunmalıdır. Bunun yanı sıra çocuğun zihinsel gelişimini destekleyecek ve hayal gücünü geliştirecek oyun öğeleri de düşünülmelidir.

Kum havuzu, yapay tepeler, akarsu tulumbası veya musluk, tırmanma gereçleri, sürünme ve sallanma düzenekleri bunlara örnektir.

Çocukların merakını canlandıracak nadir türler, çok renkli, hafif tekstürlü, neşeli bir mekan yaratan, çocuk ölçeğine bağlı kalan boyutta küçük ağaç ve ağaççıkların seçilmesine dikkat edilmelidir.

- 4-6 yaş aralığındaki çocuklar sosyal grupların bir parçası olmaya başlarlar.
- Sabit ve hareketli elemanlarla bir grup şeklinde karşılıklı iletişim içerisinde oynarlar.
- Bedensel hareketlerin gelişmesiyle hareketli oyunlar başlar.
- Taklit içerikli oyunlar daha karmaşık hale gelerek devam eder.
- El kaslarının gelişmesiyle el becerilerini kullandığı etkinlikler başlar (kesme, çizme, resim boyama vb.).
- Oyunlar cinsiyete göre farklılaşmaya başlar.

Şekil 4.9 : 4-6 yaş grubuna hitap eden çocuk oyun alanı, Norveç (Url-7).

4.3.2.3 7-12 yaş arasındaki çocuklar için oyun alanları

İlköğretim çağındaki çocuklara yönelik oyun alanlarıdır. Diğer yaş gruplarına nazaran daha büyük kitlelere hitap eden aktif rekreasyon alanlarıdır. Bazı spor ünitelerini de içerebilir. Semt parkları içinde de yer alabiliriler. Mahalle dinamikleri ve kentsel yaşama destek olan çocuk oyun alanı, atletik, eğlenceli ve eğitici bir şekilde tasarlanmalıdır.

Nüfus yoğunluğu düşünülerek büyüklüğü 500 m² den az olmayacak şekilde planlanmalıdır.

Bu yaş grubu aralığındaki çocukların hem bireysel hem de takım halinde oynayacakları oyun donatı ve alanına ihtiyaçları vardır. Futbol, basketbol, voleybol gibi spor dallarını gerçekleştirebilecekleri alanlar yaratılmalıdır. Daha serbest aktiviteleri gerçekleştirebilecekleri çim alanlar bulunmalıdır. Ayrıca yaratıcılıklarını geliştirebilecekleri macera oyun alanları da tahsis edilebilir.

- 7-12 yaş aralığındaki çocuklar hareket ve aksiyon içeren oyunlar oynamaya başlarlar. Okulla birlikte kurallı oyunlar başlar.
- Erkek çocuklar daha çok takım oyunlarından ve yarışmalardan hoşlanır.
- Kız çocuklar yakın arkadaşlıklar kurarak birlikte seksek, ip atlama v.b. oyunlar.
- Büyüme çağındaki bu çocuklar grup olma eğilimindedirler ve aile gözetimden hoşlanmazlar.
- Kuralları olan ve gruplarla oynanan oyunları tercih ederler.
- Ayrıca güçlerini ve yeteneklerini arkadaşlarına gösterebilecekleri oyunları severler.

Şekil 4.10 : 7-12 yaş grubuna hitap eden oyun elemanı, İstanbul (Kuşuluoğlu, 2013).

Yapılan araştırmalar, ilkokul çağındaki çocuğun kalp krizi ve obezite gibi hastalıklardan korunması için günlük 60 dakika yoğun fiziksel aktivitede bulunması gerektiğini ortaya koymaktadır (Department of Health, Physical Activity, Health Improvement and Prevention, 2004; Strong ve diğ., 2005). Ancak ilkokul teneffüslerinde çocuk yeterli fiziksel aktivite düzeyine ulaşamamaktadır. Bu bakımdan çocuğun sağlıklı gelişebilmesi için okul sonrası çocuk oyun alanlarında geçirdikleri vakit daha da önem kazanmaktadır.

4.4 Çocuk Oyun Alanlarının Tasarım Kriterleri

Çocuk oyun alanları tasarım ilkeleri, çocuk, oyun ve mekan ilişkisi üzerine yapılan bir çok çalışma neticesinde belirlenmiştir (Tandoğan, 2011). Bunlar,

1. Konum
2. Güvenlik
3. Oyun elemanı seçimi
4. Yardımcı öğeler
5. Sirkülasyon
6. Malzeme
7. Bitkilendirme
8. Gözetim
9. Çocuğun tasarım sürecine katılımı olarak sınıflandırılabilirbilir.

4.4.1 Konum

Çocuk oyun alanları, kent parkları ve mahalle parkları gibi büyük ölçekli parkların içinde yer alabileceği gibi, cep parklarında veya toplu konut ünitelerinde çocuklara hitap eden küçük ölçekli alanlar olarak da tasarlanabilir.

Çocuk oyun alanları tasarımında dikkat edilecek en önemli ilke, uygun yer seçimidir. Moore, çocuk oyun alanları tasarımında yer seçimi konusunda bazı ilkeler belirlemiştir (1986). Bunlar:

- Görsel ve fiziksel erişim,
- Erişimin taşıt yollarıyla kesilmemesi,
- Oyun mekanlarının davetkarlığı,
- Oyun alanlarının mahalle içerisinde her eve yakın olma özelliği taşımasıdır.

Çocuğun oyun mekânının ulaşılabilir ve güvenli bir yerde konumlanması ve çevresel tehlikelerin çocuğu tehdit etmemesi gerekmektedir. Konut alanlarından kolayca ulaşılabilir yerde konumlanması, çocuk ve ebeveynlerin konuttan kolay bir şekilde oyun alanına ulaşmasını sağlamaktadır.

Yoğun yapılaşmanın olduğu yerleşim alanlarında aşırı yoğun kullanıma sahip alanlar seçilmemeli, trafikten uzakta konumlanmalıdır. Çocuk oyun alanı, mümkünse taşıt yolundan uzak olmalı ve yaya yolundan giriş almalıdır (Aydemir ve diğ., 2004). U.S. Consumer Product Safety Comission'un raporuna göre çocuk oyun alanı eğer yoğun taşıt trafiğinin olduğu bir yerde konumlanacak ise, çocukların yola çıkmaları ihtimaline karşı alanın çevresi uygun standartlardaki çit ile çevrelenmelidir (CPSC, 2007).

4.4.2 Güvenlik

Çocuk oyun mekanlarında güvenlik, yer seçiminden sonra dikkat edilmesi gereken en önemli tasarım unsurudur. Özellikle küçük yaş gruplarına hitap eden oyun alanlarında güvenlik daha da önem kazanmaktadır. Farklı yaş gruplarının ayrı ayrı oynaması önerilmektedir. Ancak farklı yaş grupları aynı mekanda oynayacaksa, güvenlik önlemleri en küçük yaş grubuna göre alınmalıdır.

Her yıl gerçekleşen oyun alanlarındaki çocuk kazalarının %45'i kemik kırılmaları, iç kanama ve beyin sarsıntısı gibi ciddi yaralanmalarla sonuçlanmaktadır (Tinsworth, 2001).

Oyun alanlarında güvenliğin sağlanması, oyun ekipmanlarına, döşemeye, oyun alanının düzenine ve yardımcı öğelere bağlıdır (Hendricks, 2001).

U.S. Consumer Product Safety Comission tarafından hazırlanan "Handbook For Public Playground Safety (Kamusal Oyun Alanı Güvenliği için El Kitabı)" başlıklı dokümanda kamusal mekanlardaki çocuk oyun alanlarına yönelik standartlar belirlenmiştir. Bunlar:

- Çocuk oyun alanı yer seçimi
- Çocuk oyun alanı tasarımı
- Sınır elemanları
- Yüzey malzemesi
- Oyun elemanlarının konumu

- Oyun elemanlarında malzeme seçimi
- Oyun elemanlarının minimum kullanım zonu

Oyun elemanlarının yol açacağı tehlikeler ve bunları önlemek için önerilere yönelik standartlardır.

4.4.3 Oyun elemanı seçimi

Oyun alanları, çocuğun sosyal, duyusal, fiziksel ve bilişsel gelişimini sağladığı yerlerdir. Farklı oyun elemanları, farklı gelişim yönlerine hitap eder. Bu nedenler oyun alanlarında oyun elemanı çeşitliliğine önem verilmelidir.

Seçilen oyun elemanlarının oyun değeri yüksek, aktif, pasif, yaratıcı oyun türlerine olanak sağlayan (Gür ve Zorlu, 2002); çocuğun fiziksel, sosyal ve bilişsel gelişimine yardımcı olacak elemanlar seçilmelidir.

Oyun elemanı seçiminde iklimsel özellikler göz önünde bulundurulmalıdır. Seçilen elemanın uzun ömürlü ve dayanıklı olmasına dikkat edilmelidir. Genellikle ahşap ve plastik, çelik donatılara göre daha ucuzdur; ancak çelik oyun elemanları daha uzun ömürlüdür. Plastik ve metal malzemeler güneş ışığında aşırı ısındığı için dikkatli bir şekilde yerleştirilmesi yapılmalı, gerekli durumlarda gölge yapan bitkilendirme veya üst örtü elemanları kullanılmalıdır.

2-5 yaş arasındaki çocuklar için tasarlanan oyun alanlarında ekipmanların çocukların ölçeklerine göre tasarlanması önemlidir. Bu ekipmanların çocuğun hem fiziksel hem zihinsel gelişimini destekleyici; hem bireysel hem topluluk halinde oynamaya izin veren türde donatılar olması gerekmektedir.

5-12 yaş arası çocuklar için tasarlanan oyun alanlarında çocuğun daha enerji dolu aktiviteler yapmasına olanak sağlayan geleneksel oyun donatıları yanında, grup halinde oynamayı teşvik edici serbest oyun alanları ve ekipmanları tasarlanmalıdır.

Oyun elemanlarını, oyun grubu, kaydırak, salıncak, tahterevalli, denge elemanı, tırmanma elemanı ve diğer elemanları olarak yedi grupta inceleyebiliriz.

Oyun grubu

Genellikle kaydırak ve tırmanma elemanı gibi birkaç oyun elemanından oluşan, çocuğun fiziksel aktivitesine hitap eden oyun elemanı grubudur.

Şekil 4.11 : Ahşap oyun grubu, Tokyo, Japonya (Kuşuluoğlu, 2013).

Kaydırak

Oyun grubuna dahil olarak veya bağımsız halde bulunan, çocuğun belirli bir yükseklikten aşağı kaymasını sağlayan oyun elemanıdır. Düze kaydıraklar ve spiral kaydıraklar olarak ikiye ayrılır.

Şekil 4.12 : Helezon kaydırak örneği, Amsterdam (Kuşuluoğlu, 2011).

Düz kaydıraklar, çocuğun belirli bir yükseklikten düz olarak kaymasını sağlayan oyun elemanıdır. Çocuk oyun grubu kaydıraklar teknik şartnamesine göre, minimum

1000mm. maksimum 2000mm. yüksekliğindeki platformlardan maksimum 40 derece eğimli inecek şekilde tasarlanmalıdır (Kadıköy Belediyesi, 2013).

Spiral kaydıraklar, çocuğun belirli bir yükseklikten helezonik bir formda kaymasını sağlayan oyun elemanıdır. Çocuk oyun grubu kaydıraklar teknik şartnameye göre 2000 +- 100mm. yüksekliğindeki platformlardan maksimum 40 derece eğimli inecek şekilde ayrıca merkezinde minimum 89 mm. borunun sığabileceği yuva bulunacak şekilde tasarlanmalıdır.

Salıncak

Oturma düzleminin iki ucundan ip veya zincirle daha yüksek bir taşıyıcı elemana asılan ve çocuğun ileri geri sallanmasını sağlayan oyun elemanıdır.

Çarpma risklerinde etki minimize edileceğinden ağır koltuklar tahta, demir, fiber vb. kesinlikle kullanılmamalı; Polietilen ürün kullanılmalıdır. Salıncak koltukları ilgili yaş grubunun antropometrik ölçüleri göz önüne alınarak ve 3 tarafı kapalı, emniyet için ön koruması olmalıdır. Salıncak koltuğunun altı ile koruyucu yüzey arasındaki mesafe 35 cm'den az olmamalıdır.

Şekil 4.13 : İkili salıncak örneği, Tokyo, Japonya (Kuşuluoğlu, 2013).

Tahterevalli

Karşılıklı iki veya 4 oturma yüzeyi bulunan, ağırlığa bağlı olarak aşağı-yukarı hareket yapmaya sağlayan oyun elemanıdır. Tahterevallinin zeminine değdiği her iki nokta darbe emici malzeme ile sonlandırılmalıdır. Tahterevallinin koltuk yüksekliği yerden min.~140cm+/-10cm olmalıdır (Kadıköy Belediyesi, 2013).

Şekil 4.14 : Tahterevalli örneği, İstanbul (Kuşuluoğlu, 2013).

Denge elemanı

Ayakta veya otururak, yay üzerinde veya iple daha yüksek bir taşıyıcı elemana asılmış olarak bulunan, çocuğun dengede kalmasını sağlayarak fiziksel gelişimine katkıda bulunan oyun elemanıdır.

Şekil 4.15 : Metal denge elemanı, Barselona (Aytaç, 2010).

Tırmanma elemanı

Çocuğun belirli eğimdeki yüzeye tırmanmasını sağlayan oyun elemanıdır.

Zeminden platforma, platformdan platforma 100 cm +/- 10 cm en çok 200cm +/- 10 cm kot farkına erişebilecek şekilde, iki basamak arası min.23 cm olmalıdır.

Zincir tırmanma duvarlarındaki ipler, Ø 16-20mm ölçüsünde, kir ve iz tutmayan, alev yürütmeyen malzemeden üretilmelidir.

Burgu tırmanma elemanı, min. yüksekliği 210 cm+/-10cm harici tırmanma ünitesi olarak kullanılacak şekilde tasarlanmalıdır. Fonksiyonu sağlaması açısından burgu tırmanma yüzeyinde oluklar olmalıdır (Kadıköy Belediyesi, 2013).

Şekil 4.16 : Tırmanma ağı, Barselona (Kuşuluoğlu, 2012).

Diğer

Çağdaş oyun alanlarında bulunan, geleneksel oyun gruplarından farklı form ve işlevlerde bulunan, genellikle gemi, kale şeklinde olan oyun grup ve elemanlarıdır. Tematik oyun alanlarında, parkın temasına göre çeşitli formlarda tasarlanırlar. Çocuğun hayal gücüne hitap ederek daha yaratıcı ve bilişsel gelişim sağlayan oyun oynamalarına olanak sağlar.

Şekil 4.17 : Gemi temalı oyun grubu, Amsterdam (Kuşuluoğlu, 2011).

Farklı yaş gruplarına göre tasarlanan çocuk oyun alanlarındaki donatılar bu yaş gruplarına hitap edecek özelliklerde seçilmelidir. National Program for Playground Safety (NPPS)'ye göre çocuk oyun alanlarında meydana gelen kazaların çoğu, çocukların kendi yaş gruplarına hitap etmeyen oyun elemanlarıyla oynamaları sonucunda meydana gelmektedir (National Program for Playground Safety, 1996).

Şekil 4.18 : Çocuk oyun elemanı üzerindeki kullanıcı yaş aralığını belirleyen yazı, Özgürlük Parkı, İstanbul (Kuşuluoğlu, 2013).

4.4.4 Yardımcı öğeler

Çocuk oyun alanlarında hayatı kolaylaştırıcı kent mobilyaları bulundurulmalıdır. En önemlisi çocukları gözetim altında tutmaları gereken ebeveynler için oturma elemanlarıdır. Bunun yanında çöp kutuları, sınırlandırma elemanları, yönlendirme ve bilgilendirme elemanları, aydınlatma elemanları, çeşmeler gibi kent mobilyaları tasarlanmalıdır. Ancak bu elemanların çocuklar için tehlike teşkil etmeyecek şekilde konumlandırılmasına dikkat edilmelidir. Ayrıca kullanıcı yoğunluğuna göre gerekli sayıda ve ulaşılabilir konumda tuvaletler bulundurulmalıdır.

Şekil 4.19 : Diagonal Mar Park'ta çocuk oyun alanında bulunan çeşme, Barselona (Aytaç, 2009).

4.4.5 Sirkülasyon

Çocuğun bir oyun elamanından diğerine geçerken güvenli ve rahat şekilde ulaşması gerekir. Sirkülasyon için standart olarak minimum 160 cm önerilmektedir. Bu yolların oyun elemanlarının çevresinde "düşme alanı" olarak belirlenen alanlardan ayrı hesaplanması gerekmektedir.

Dönemeç ve rampalar, engelli insanların rahat ulaşabilmesi açısından maksimum %8 eğim standardına uygun olmalıdır.

4.4.6 Malzeme

Dış mekan çocuk oyun alanlarının malzemeleri, güneşe göre planlanmalıdır. Hava sıcaklığının yüksek olduğu yaz aylarında, güneşe karşı gölgeleme elemanları kullanılmalıdır (Seçkin ve diğ., 2011). Çocuk oyun alanlarında zemin drenajı iyi olmalı, su birikimine olanak vermemeli, zemin malzemesinin niteliği zamanla bozulmamalıdır.

Oyun elemanlarının çevresi ahşap fiber, kauçuk gibi şok emici malzemelerle çevrelenmeli; çim, asfalt ve beton gibi ölümcül malzemelerden uzak durulmalıdır (Gür ve Zorlu, 2002).

4.4.7 Bitkilendirme

Doğal çevre, her insan gibi çocuklar için de daha çekici ve rahatlatıcıdır. Çocuklar doğal oyun ortamlarını, geleneksel çocuk oyun alanlarından daha heyecanlı bulmaktadır (Titman, 1994: Moore ve Wang, 1997). Çocuğun doğal oyun ortamlarına ihtiyacı vardır; doğal oyun ortamları çeşitlilik sahibi, zaman kavramından soyut ve daha özgürdür (Prescatt, 1987).

Günümüzde yapılaşmış çevrenin artması, doğal çevrenin aynı oranda azalmasına yol açmaktadır. Bu nedenle çocuk oyun alanlarında yapılacak bitkilendirme, hem çocuk sağlığına hem kent sağlığına katkıda bulunacaktadır.

Oyun alanlarının düzenlenmesinde yeşil öğelerin daha çok kullanılması ve serbest yeşil açıklıklar yaratılması, daha çok çocuğun oyun alanını kullanmasına ve yaratıcı oyun türlerine olanak vermektedir (Taylor ve diğ., 1998).

Bitkilendirme yapılırken, çocuk sağlığını tehlikeye atacak zehirli ve toksik bitki türlerinin kullanılmamasına dikkat edilmelidir.

Tema park gibi büyük ölçekli oyun alanlarında canlı malzemenin bakımı oldukça önemli bir çalışma gerektirmektedir (Seçkin, 2006).

4.4.8 Gözetim

Çocuklar kamusal çocuk oyun alanlarına genellikle aileleriyle birlikte gelirler. Çocukları gözeten ebeveynlerin rahatlıkla gözetim yapabileceği yerde konumlanan oturma elemanları tasarlanmalıdır.

Macera oyun alanları gibi tematik oyun parklarında çocuklara oyunun nasıl oynanacağını öğreten liderler bulunur. Bu liderlerin oyun sırasında çocukları gözetmeleri ve tehlikelerden sakınmaları bir diğer önemli konudur.

4.4.9 Çocuğun tasarım sürecine katılımı

Çocuk oyun alanlarının tasarım ve uygulama süreçlerine çocuğun dahil edilmesi, gereksinim ve isteklere daha uygun tasarımlar yapmak için önemlidir. Kullanıcı istekleri ve tercihleri sosyal ve fiziksel yapıya göre değişiklik göstereceğinden dolayı, Oyun alanları için genel standartların geçerli olması sorgulanabilir bir durumdur (Naylor, 1985). Çocuğun kendi ölçeğinde gerçekleştirdiği aktivitelere uygun tasarım yapmak için çocuk ve çevresiyle girdiği etkileşimi gözlemlemek gerekir (Ziegler, 1987). Çocukların gereksinimlerine ve zevkine göre tasarlanan alanlarda kullanıcı yoğunluğu daha fazla olmaktadır. Ayrıca bu sürece dahil olan çocuklar, oyun alanlarını sahiplenerek kamusal mekanlarda vandalizmi önlemek açısından eğitilmiş olur.

5. ARAŞTIRMA ALANI: İSTANBUL İLİ KADIKÖY İLÇESİ

2012 yılında yapılan Adrese Dayalı Nüfus Kayıt Sistemi Sonuçları'na göre il ve ilçe merkezlerinde ikamet edenlerin oranı 2011 yılında %76,8 iken 2012 yılında %77,3 olarak artış göstermiştir. Aynı şekilde, İstanbul'da ikamet eden nüfus bir önceki yıla göre %1,7 artış göstermiştir. Türkiye nüfusunun %18,3'ünün ikamet ettiği İstanbul, 13 854 740 kişi ile en çok nüfusa sahip olan il olmuştur.

İstanbul her geçen gün göç almaya, nüfus yoğunluğu artmaya devam etmektedir. Hızlı nüfus artışı ve kentleşmenin neden olduğu problemleri yoğun bir şekilde yaşamakta, bu nedenle çocuk gereksinimlerini yeterince karşılayamamaktadır. Açık alanların azalması, çocuk mekanlarının da aynı oranda azalmasına neden olmaktadır. Trafik yükünün artması sonucunda İstanbul sokakları çocuklar için tehlikeli ortamlar oluşturmaktadır. Kentsel mekandan soyutlanan çocuğun sosyal ve kültürel gelişimi olumsuz yönde etkilenmektedir. Bu noktada, tasarlanan çocuk oyun alanlarının yetişkinlerin kriterlerinin yanı sıra asıl çocuk gereksinimlerine hitap etmesi çok önemlidir.

Kadıköy ilçesinin seçilmesinin temel nedeni, İstanbul'un en kalabalık altıncı ilçesi ve Anadolu Yakası'nın en önemli konut yerleşke bölgelerinden biri olmasıdır. Konut alanlarının çoğunluklu olması nedeniyle, çocuk oyun alanlarına daha çok ihtiyaç vardır. Marmara Denizi kıyısında yer alması, topoğrafik avantajları ve demografik geçmişi sayesinde Kadıköy, tarihinde hep konut bölgesi olarak tercih edilmiştir. Ancak, İstanbul'da genel olarak görülen kontrolsüz nüfus artışı, Kadıköy'ün kentsel kimliğine zarar vermekte, yapısal çevrenin artmasına nede olmaktadır. Kentsel yeşil alan tiplerinden biri olan oyun alanları, çocukların gelişimlerinin ve İstanbul'un yaşam kalitesinin sağlanması açısından varlıkları sürdürülmesi gereken alanlardır.

5.1 Çalışmanın Tanımlanması

Bu çalışmada, araştırma alanı olarak Kadıköy İlçesi seçilmiştir. Öncelikle İstanbul'daki yeşil alan durumundan genel olarak bahsedilecektir. Daha sonra Kadıköy ilçesinde bulunan kamusal çocuk oyun alanlarını nicel ve nitel olarak

değerlendirerek bir çocuk oyun alanı envanteri oluşturmaktır. Bu envanter sonucunda Kadıköy ilçesinde bulunan çocuk oyun alanlarının nicelik ve nitelik olarak yeterliliği ve etki alanları tartışılacaktır.

5.2 İstanbul'daki Yeşil Alan Durumu

1985 tarihli yönetmeliğin 2 Eylül 1999 tarihli ve 23804 sayılı Resmi Gazetede yapılan değişikliklere göre, kişi başı aktif yeşil alan standardı 10 m² olarak kabul edilmiştir. Bu standardın yerleşme birimlerine göre dağılımı **Çizelge 5.1**'de gösterilmiştir (Aksoy, 2001).

Çizelge 5.1 : Yeşil alan standardının yerleşme birimlerine göre dağılımı

5000 nüfuslu ilköğretim ünitesi	**15000 nüfuslu mahalle ünitesi**	**45000 nüfuslu kent ünitesi**
1,5 m²/kişi	4 m²/kişi	4,5 m²/kişi
oyun+çocuk bahçesi	2 m² mahalle parkı 2 m² spor alanı	3,5 m² park 1 m² stadyum

1950'li yıllardan sonra sürekli artan nüfus yoğunluğu, İstanbul'daki yeşil alan miktarının giderek azalmasına yol açmaktadır. **Çizelge 5.2**'de İstanbul'a ait son yıllardaki nüfus ve aktif yeşil alan miktarı gösterilmiştir. 2000 tarihli 3194 sayılı İmar Yasası'na göre Türkiye standartlarında kişi başına düşen aktif yeşil alan miktarı 10m² olmalıdır (Erbaş, 2006).

İstanbul Büyükşehir Belediyesi Planlama Dairesi'nin 2000 yılındaki verilerine göre ilçelere göre kişi başına düşen aktif yeşil alan miktarı en az olan 5. ilçe 1 m²/kişi ile Kadıköy ilçesidir.

Çizelge 5.2 : 1975-2000 Yılları arasında İstanbul'da nüfus ve aktif yeşil alan miktarı (D.İ.E; Aksoy, 2001; Zengin, 2001 'den uyarlanmıştır).

YIL	NÜFUS	KİŞİ BAŞINA DÜŞEN AKTİF YEŞİL ALAN (m²)
1975	3.904.588	2,3
1980	4.741.890	2,2
1985	5.464.000	1,1
1990	6.836.000	1,2
1995	7.500.000	1,5
2000	9.246.565	1,9

Adrese Dayalı Nüfus Kayıt Sistemi'ne göre 2012 yılı itibariyle İstanbul ili nüfusunun yaş gruplarına göre dağılımı **Çizelge 5.3'**te gösterilmiştir.

Çizelge 5.3 : İstanbul nüfusunun 2012 verilerine göre yaş grubu dağılımı (ADNKS,2012).

YAŞ GRUBU	TOPLAM	ERKEK	KADIN
0-4	1.091.125	560.532	530.593
5-9	1.055.415	542.657	512.758
10-14	1.074.278	553.787	520.491
15-19	1.069.229	552.726	516.503
20-24	1.104.301	540.937	563.364
25-29	1.325.802	667.731	658.071
30-34	1.433.099	728.674	704.425
35-39	1.221.016	620.794	600.222
40-44	1.030.930	526.847	504.083
45-49	900.213	456.638	443.575
50-54	733.462	371.515	361.947
55-59	593.766	293.990	299.776
60-64	425.516	205.762	219.754
65-69	285.203	132.585	152.618
70-74	204.076	88.214	115.862
75-79	145.445	60.062	85.383
80-84	99.754	35.417	64.337
85-89	47.556	14.540	33.016
90 +	14.554	3.500	11.054
Toplam	**13.854.740**	**6.956.908**	**6.897.832**

Çizelge 5.3'e göre İstanbul nüfusunun %23,2'sini 0-14 yaş aralığındaki çocuklar oluşturmaktadır. Bu oran yaklaşık olarak 4 kişiden 1'ini temsil eder. Ancak İstanbul'daki çocuk oyun alanlarının sayısı çocuk nüfusuna oranla çok az kalmaktadır. 2001 verilerine göre toplam oyun alanı miktarı 626.092 m²'dir.

5.3 Alan Çalışması: Kadıköy İlçesi

Osmanlı İmparatorluğu döneminde Üsküdar'a bağlı ikincil bir merkez olan Kadıköy, Cumhuriyet Dönemi ile birlikte hızla gelişim göstermiştir. Kadıköy, 23 Mart 1930'da ilçe olmuş, 1984 yılında Büyükşehir'e bağlı bir ilçe Belediyesi olarak yapılandırılmıştır. Kıyıda konumlanması ve deniz ulaşımı imkanıyla büyük önem kazanmıştır. Özellikle Boğaziçi Köprüsü'nün ve çevre yollarının yapılmasından sonra bir anda en gözde yerleşim yerlerinden biri haline gelmiştir.

İstanbul'un hızlı büyümesi ve nüfus artışı nedeniyle Kadıköy'de bulunan yeşil alanlar azalmıştır. Bu azalma, hava kalitesine ve yaşam standartlarına olumsuz yönde etki eden önemli nedenlerden biridir.

Şekil 5.1 : Kadıköy ilçesinin haritası (Kuşuluoğlu,2013).

Kadıköy, İstanbul ilinin Anadolu Yakası'nda konumlanmaktadır. Yüzölçümü 25,20 kilometre karedir. İstanbul Boğazı'nın Marmara ağzının doğusunda, Üsküdar'ın yanında kalmaktadır. Kadıköy'ün doğusunda Maltepe ilçesi, batısında İstanbul Boğazı ve Marmara Denizi, kuzeyinde Üsküdar ve Ataşehir ilçeleri, güneyinde Marmara Denizi ile çevrilidir. Altı tepe üzerine kurulan Kadıköy'ün tepeleri doğudan batıya sırayla; Göztepe, Fikirtepe, Acıbadem, Altıyol, Cevizlik ve Koşuyolu'dur.

Kadıköy İlçesi 21 mahalleden oluşmaktadır. Bunlar: Caferağa, Osmanağa, Rasimpaşa, Koşuyolu, Acıbadem, Hasanpaşa, Bostancı, Caddebostan, Dumlupınar, Eğitim, Erenköy, Fenerbahçe, Feneryolu, Fikirtepe, Göztepe, Kozyatağı, Merdivenköy, Sahrayıcedit, Suadiye, Zühtüpaşa ve Ondokuzmayıs Mahallesi'dir.

Göztepe Parkı, Özgürlük Parkı ve Fenerbahçe Parkı en büyük iki yeşil alanıdır. Ayrıca kuzeybatı-güneydoğu doğrultusunda devam eden Haydarpaşa'dan Bostancı'ya kadar 21 km uzunluğunda yeşil alan sahil şeridine sahiptir.

Kadıköy ilçesinin nüfusu, kurulduğu zamandan günümüze kadar artış göstermiştir. Özellikle 1970li yıllarda nüfus artışı %10'a kadar çıkmıştır. 1980'lerden itibaren

nüfus artış hızı yavaşlamıştır. Nüfus yoğunluğunun sürekli arttığı ilçede, yeşil alanlar aynı oranda azalma göstermiştir. **Çizelge 5.4'te** Kadıköy ilçesinin 1940-2012 yılları arasındaki nüfus değişimi gösterilmektedir.

Çizelge 5.4 : Kadıköy'ün yıllara göre nüfus değişimi (ADNKS,2012).

YIL	NÜFUS
1940	57.901
1945	66.680
1950	77.993
1955	102.926
1960	131.928
1965	166.425
1970	241.593
1975	362.578
1980	468.217
1985	577.863
1990	648.282
1997	699.379
2000	663.299
2007	744.670
2010	532.835
2012	521.005

2012 yılında yapılan Adrese Dayalı Nüfus Kayıt Sistemi Sonuçları'na göre Kadıköy ilçesinde 521.005 kişi ikamet etmektedir. **Çizelge 5.5'te** nüfusun cinsiyet ve yaş grubuna göre dağılımı gösterilmiştir.

Çizelge 5.5 : Kadıköy ilçesi nüfusunun cinsiyet ve yaş grubuna göre dağılımı (ADNKS,2012).

YAŞ GRUBU	TOPLAM	ERKEK	KADIN
0-4	21.141	10.834	10.308
5-9	21.371	10.942	10.429
10-14	21.593	11.109	10.484
15-19	25.971	12.865	13.106
20-24	33.264	16.157	17.107
25-29	41.806	19.991	21.815
30-34	47.582	22.583	24.999
35-39	43.314	20.220	23.094
40-44	39.257	18.029	21.228
45-49	36.615	16.309	20.306
50-54	36.739	16.052	20.687
55-59	35.656	15.720	19.936
60-64	31.085	13.700	17.385
65-69	26.147	11.257	14.890
70-74	20.190	8.413	11.777
75-79	16.487	6.452	10.035
80-84	12.437	4.454	7.983
85-89	7.718	2.464	5.254
90 +	2.631	737	1.894
Toplam	**521.005**	**238.288**	**282.717**

Çizelge 5.5'teki verilere göre, Kadıköy ilçesinde 2012 yılında 0-14 yaş arası 32.885 erkek, 31221 kız olmak üzere toplam 64106 çocuk yaşamaktadır. Bu da nüfusun %12,3'lük dilimini oluşturmaktadır.

5.4 Kadıköy İlçesindeki Çocuk Oyun Alanları

Kadıköy Belediyesi'nden alınan verilere göre, Kadıköy İlçesi'nde toplam 62 adet park bulunmaktadır. Buna ek olarak Büyükşehir Belediyesi'ne bağlı olan ve Haydarpaşa'dan Bostancı'ya kadar uzanan 21 km uzunluğundaki yeşil sahil şeridinde de çocuk oyun alanları bulunmaktadır. Kadıköy İlçesi'ndeki kamusal çocuk oyun alanlarının bulunduğu parkların bulundukları mahallere göre dağılımı **Çizelge 5.6'**da gösterilmektedir.

Çizelge 5.6 : Kadıköy ilçesindeki parkların bulundukları mahallere göre dağılımı.

MAHALLE ADI	**PARK ADI**
Koşuyolu Mahallesi	Yaşam Parkı Koşuyolu Büyük Park Şeker Parkı
Acıbadem Mahallesi	Şehit Er Cemal Tüfekçioğlu Parkı Acıbadem Gönüllüleri Parkı
Rasimpaşa Mahallesi	Türk Kadınlar Birliği Parkı (inşaat halinde)
Osmanağa Mahallesi	Yoğurtçu Parkı
Caferağa Mahallesi	Moda Çocuk Parkı Moda Sabit Pazar Parkı Kurbağalı Dere Parkı
Hasanpaşa Mahallesi	İncirlibostan Parkı
Zühtüpaşa Mahallesi	23 Nisan Parkı
Fikirtepe Mahallesi	-
Eğitim Mahallesi	Kemal Sunal Parkı Dayanışma Parkı Karakullukçu Parkı Hızırbey Caddesi Parkı
Dumlupınar Mahallesi	Dumlupınar Parkı Çağlar Mengü Parkı
Merdivenköy Mahallesi	Çamlık Parkı Çınar Parkı Eylül Parkı Leylak Parkı Onay Sitesi Parkı Şehit Jandarma Er Çağlar Mengü Parkı

Çizelge 5.6 (devam) : Kadıköy ilçesindeki parkların bulundukları mahallere göre dağılımı.

Göztepe Mahallesi	Özgürlük Parkı Nadirağa Sokağı Parkı Rıdvan Paşa Parkı Fenerbahçe Lise Arkası Parkı
Sahrayıcedid Mahallesi	Sahray-ı Cedit Gönül Dostları Parkı 23 Nisan Parkı Toyota Arkası Parkı Milli Hakimiyet Parkı Dostluk Parkı Erguvan Parkı Arapgirli Parkı Mengi Sokak Parkı Halk Sokak Parkı Defne Parkı
Kozyatağı Mahallesi	Memur Blokları (Barış) Parkı Füruzan Toprak Parkı Ilgın Parkı
Bostancı Mahallesi	Menekşe Parkı Menekşe Sokağı Parkı Bostancı Sahil Şeridi
Suadiye Mahallesi	Suadiye Sahil Şeridi Şaşkınbakkal Sahil Şeridi
Erenköy Mahallesi	-
Caddebostan Mahallesi	Göztepe 60. Yıl Parkı Caddebostan Sahil Şeridi
19 Mayıs Mahallesi	İntaş Sitesi Parkı Kuşluk Parkı Kriton Curi Parkı Hürriyet Parkı Ekin Parkı Zübeyde Hanım Parkı Karakol Yanı Parkı Akasya Parkı
Fenerbahçe Mahallesi	Fenerbahçe Sahil Şeridi Kalamış Atatürk Parkı (inşaat halinde) Fenerbahçe Muhtarlık (Behice Yazgan) Parkı Fenerbahçe Burnu Parkı Çamlık Parkı
Feneryolu Mahallesi	26 Mart Parkı Feneryolu Muhtarlığı Parkı

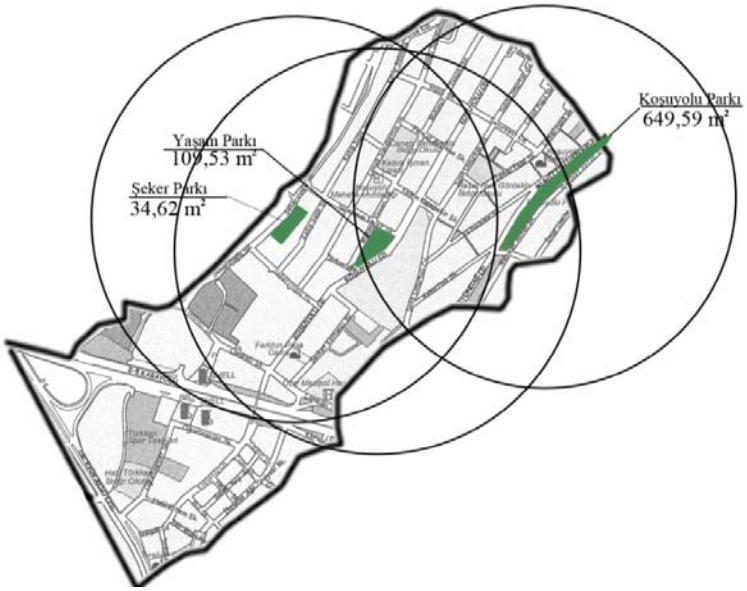
5.4.1 Koşuyolu Mahallesi'nde bulunan çocuk oyun alanları

Koşuyolu Mahallesi, Kadıköy İlçesi'nin kuzeybatısında Üsküdar İlçesi sınırında bulunmaktadır. Son yıllarda artan ticaret merkezleri ve tek katlı evlerin yıkılarak çok katlı iş merkezlerine haline gelmesi, yeşil alanların azalmasına neden olmaktadır.

Şekil 5.2 : Koşuyolu Mahallesi'nin Kadıköy ilçesindeki konumu.

Koşuyolu Mahallesi'nde Yaşam Parkı'nda bir adet, Koşuyolu Büyük Park'ta dört adet ve Şeker Parkı'nda bir adet olmak üzere toplam altı adet kamusal çocuk oyun alanı bulunmaktadır. Toplam 793,74 m² oyun alanı bulunan Koşuyolu Mahallesi'nde yaşayan 0-14 yaş arası çocuk sayısı 2012 yılında yapılan Adrese Dayalı Nüfus Kayıt Sistemi Sonuçları'na göre 1343'dür. Çocuk başına düşen oyun alanı 0,59m²'dir.

Şekil 5.3 : Koşuyolu Mahallesi'nde bulunan çocuk oyun alanları ve etki alanlarının gösterimi.

Yaşam Parkı

Koşuyolu Mahallesi'nde bulunan Yaşam Parkı, 109,53m² büyüklüğünde bir çocuk oyun alanına sahiptir. Bu alandaki oyun elemanları geleneksel tipte seçilmiştir **(Şekil 5.4)**. Ancak bu elemanlar, sayı olarak yetersiz kalmaktadır ve çeşitlilik açısından tatmin edici değildir.

Şekil 5.4 : Yaşam Parkı'nda bulunan oyun grubu (Kuşuluoğlu, 2013).

Koşuyolu Parkı

Koşuyolu Parkı, Koşuyolu Mahallesi'nde bulunan en büyük yeşil alandır. Alansal büyüklüğü 10749m² olan park, toplam 649,59 m² büyüklüğünde üç adet oyun alanına sahiptir. Geleneksel oyun elemanlarının bulunduğu oyun alanında, dört adet oyun grubu bulunmaktadır.

Şekil 5.5 : Koşuyolu Parkı 1. oyun alanı (Kuşuluoğlu, 2013).

Şekil 5.6 : Koşuyolu Parkı 2. oyun alanı (Kuşuluoğlu, 2013).

Şekil 5.7 : Koşuyolu Parkı 3. oyun alanı (Kuşuluoğlu, 2013).

Şeker Parkı

Koşuyolu Mahallesi'nde konut alanlarının arasında yer alan Şeker Parkı içerisinde 34,62 m² büyüklüğünde kauçuk oyun alanı bulunmaktadır.

Şekil 5.8 : Şeker Parkı oyun alanı (Kuşuluoğlu, 2013).

5.4.2 Acıbadem Mahallesi'nde bulunan çocuk oyun alanları

Acıbadem Mahallesi, Kadıöy İlçesi'nin kuzey batı sınırında, Koşuyolu ve Hasanpaşa ilçelerinin ortasında bulunur. 20 sene öncesine kadar Hasanpaşa ilçesine bağlı olan Acıbadem, nüfus yoğunluğunun artması nedeniyle güney kısmı Kadıköy ilçesine, kuzey kısmı Üsküdar ilçesine dahil edilmek üzere ikiye ayrılmıştır.

Şekil 5.9 : Acıbadem Mahallesi'nin Kadıköy İlçesindeki konumu

Acıbadem Mahallesi'nde Şehit Er Cemal Tüfekçi Parkı'nda bir, Acıbadem Gönüllüleri Parkı'nda bir adet olmak üzere toplam iki adet kamusal çocuk oyun alanı vardır. Toplam 370,87 m² oyun alanı bulunan mahallede yaşayan 0-14 yaş arası çocuk sayısı 2012 yılında yapılan Adrese Dayalı Nüfus Kayıt Sistemi Sonuçları'na göre 3922'dir. Buna göre çocuk başına düşen oyun alanı 0,09m²'dir.

Şekil 5.10 : Acıbadem Mahallesi'nde bulunan çocuk oyun alanları ve etki alanlarının gösterimi.

Şehit Er Cemal Tüfekçioğlu Parkı

Acıbadem Mahallesi'nde ana yol üzerinde konumlanan Şehit Er Cemal Tüfekçioğlu Parkı toplam 4497,27 m² büyüklüğünde olup, içerisinde 199,72 m² alana sahip bir adet oyun alanı bulunmaktadır. Geleneksel elemanların bulunduğu oyun alanı, tatmin edici olmamakla beraber bakıma ihtiyacı vardır.

Şekil 5.11 : Cemal Tüfekçioğlu Parkı oyun alanı (Kuşuluoğlu, 2013).

Acıbadem Gönüllüleri Parkı

Acıbadem Gönüllü Evi'nin yanında bulunan parkta 171,15 m² alansal büyüklükte oyun alanı bulunmaktadır. Oyun alanının içerisinde bir adet oyun grubu, bir kum havuzu ve bir tren şeklinde ahşap oyun alanı vardır.

Şekil 5.12 : Acıbadem Gönüllüleri Parkı oyun alanı (Kuşuluoğlu, 2013).

5.4.3 Rasimpaşa Mahallesi'nde bulunan çocuk oyun alanları

Kadıköy'ün batı sınırındaki ilçedir, sınırları içerisinde Kadıköy vapur iskelesi ve Haydarpaşa Garı bulunur. Rasimpaşa mahallesinin güneyinde Osmanağa; güneydoğusunda Hasanpaşa; batısında Marmara Denizi; doğusunda Acıbadem; kuzeyinde ise Üsküdar ilçesinin Selimiye mahallesi bulunmaktadır. Kadıköy'ün merkezi nitelikteki mahallesidir. Rasimpaşa Mahallesi'nde 2012 yılında yapılan

Adrese Dayalı Nüfus Kayıt Sistemi Sonuçları'na göre 0-14 yaş arası çocuk sayısı 1381'dir. Rasimpaşa Mahallesi'nde kamusal çocuk oyun alanı bulunmamaktadır.

Şekil 5.13 : Rasimpaşa Mahallesi'nin Kadıköy İlçesindeki konumu

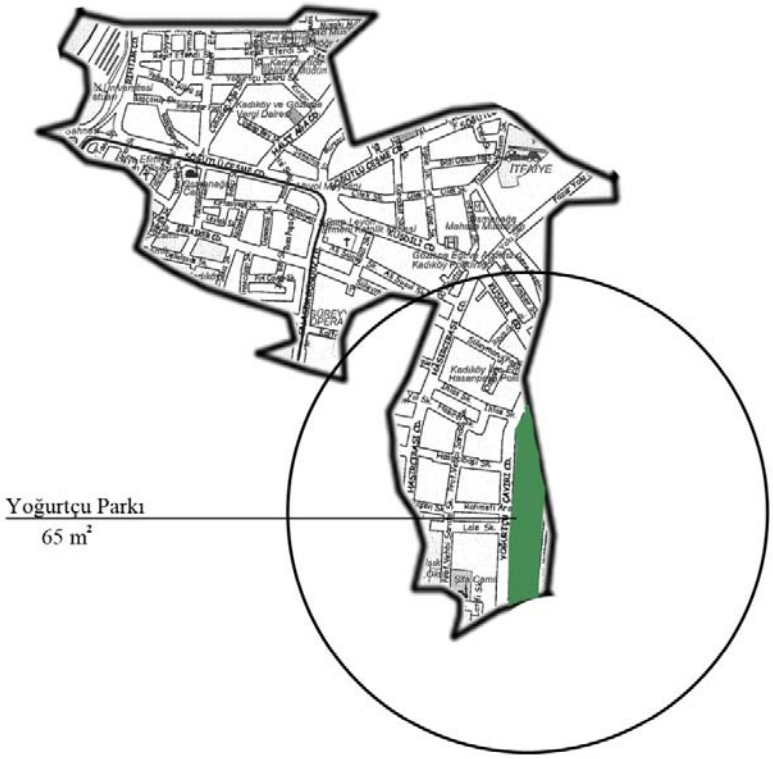
5.4.4 Osmanağa Mahallesi'nde bulunan çocuk oyun alanları

Kadıköy'ün batısında, Zühtüpaşa ve Rasimpaşa ve Caferağa mahallelerinin ortasında bulunur.

Şekil 5.14 : Osmanağa Mahallesi'nin Kadıköy İlçesindeki konumu

Kadıköy ilçesinin merkezi sayılabilecek olan Osmanağa mahallesinin en büyük parkı Yoğurtçu Parkı'dır ve üç adet kamusal oyun alanı bulunmaktadır. Toplam oyun alanı 65 m² olan Osmanağa Mahallesi'nde yaşayan 0-14 yaş arası çocuk sayısı 2012 yılında yapılan Adrese Dayalı Nüfus Kayıt Sistemi Sonuçları'na göre 704'tür. Çocuk başına düşen oyun alanı 0,092 m²'dir.

Şekil 5.15 : Osmanağa Mahallesi'nde bulunan çocuk oyun alanları ve etki alanlarının gösterimi.

Yoğurtçu Parkı

Kurbağalı Dere'nin kenarında konumlanan Yoğurtçu Parkı toplam 13885m² yeşil alana sahiptir. İçerisinde 65m² büyüklüğünde üç adet oyun alanı bulunmaktadır. Birinci oyun alanı, çağdaş oyun alanı olarak sınıflandırılabilir ve içerisinde gemi formunda bir oyun grubu bulunmaktadır.

Şekil 5.16 : Yoğurtçu Parkı 1. oyun alanı (Kuşuluoğlu, 2013)

Diğer çağdaş oyun alanında iki adet tırmanma elemanı bulunmaktadır. Üçüncü oyun alanında geleneksel oyun elemanlarının yanı sıra, çağdaş tırmanma elemanı da bulunmaktadır.

Şekil 5.17 : Yoğurtçu Parkı 2. oyun alanı (Kuşuluoğlu, 2013).

Şekil 5.18 : Yoğurtçu Parkı 3. oyun alanı (Kuşuluoğlu, 2013).

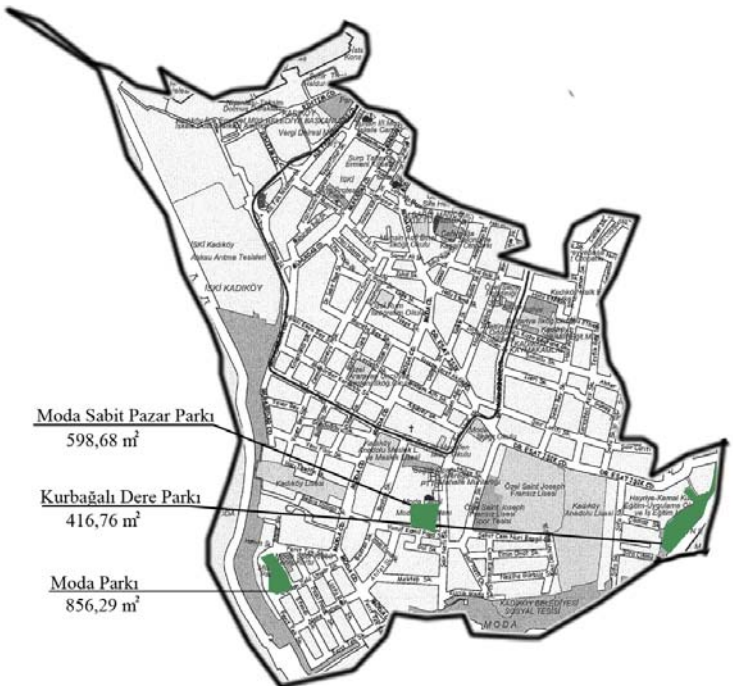
5.4.5 Caferağa Mahallesi'nde bulunan çocuk oyun alanları

Kadıköy ilçesinin denize kıyısı olan mahallelerinden biri olan Caferağa Mahallesi'nin doğusunda Osmanağa Mahallesi, güneyi, kuzeyi ve batısında Marmara Denizi bulunmaktadır. Moda Burnu olarak adlandırılan yarımada üzerinde bulunan mahalle, Moda semti olarak da bilinmektedir.

Şekil 5.19 : Caferağa Mahallesi'nin Kadıköy İlçesindeki konumu

Caferağa Mahallesinde Moda Çocuk Parkı'nda bir, Moda Sabit Pazar Parkı'nda bir ve Kurbağalı Dere Parkı'nda iki adet olmak üzere dört adet kamusal oyun alanı bulunmaktadır. Toplam 1871,73 m² oyun alanı bulunan mahallede yaşayan 0-14 yaş arası çocuk sayısı 2012 yılında yapılan Adrese Dayalı Nüfus Kayıt Sistemi Sonuçları'na göre 2187'dir. Çocuk başına düşen oyun alanı 0,85 m²'dir.

Şekil 5.20 : Caferağa Mahallesi'nde bulunan çocuk oyun alanları ve etki alanlarının gösterimi.

Moda Çocuk Parkı

Moda Sahil'de bulunan yeşil alanda müstakil olarak bulunan Moda Çocuk Parkı, 856,29 m² büyüklüğündedir. Oyun alanında üç geleneksel tip oyun grubu bulunmaktadır, ancak oyun elemanı çeşitliliği açısından yetersiz kalmaktadır.

Şekil 5.21 : Moda Çocuk Parkı oyun grubu (Kuşuluoğlu, 2013).

Moda Sabit Pazar Parkı

Moda Çocuk Parkı oyun grubu (Kuşuluoğlu, 2013). Moda Sabit Pazar Parkı, 598,68 m² büyüklüğünde müstakil bir çocuk oyun parkıdır. Geleneksel tipte oyun elemanları bulunan parkta bir adet oyun grubu bulunmaktadır.

Şekil 5.22 : Moda Sabit Pazar Parkı oyun grubu (Kuşuluoğlu, 2013).

Kadıköy Kurbağalı Dere Parkı

Kurbağalı Dere ile Marmara Denizi'nin kesiştiği kıyıda bulunan parkta toplam büyüklüğü 416,76 m² olan iki oyun alanı bulunmaktadır. Birinci oyun alanındaki oyun grubu gelenekseldir, ikinci oyun alanındaki oyun grubu çağdaş elemanlardan oluşmaktadır ve çocukların değişik fiziksel aktivitelerine olanak sağlamaktadır.

Şekil 5.23 : Kurbağalı Dere Parkı 1. oyun alanı (Kuşuluoğlu, 2013).

Şekil 5.24 : Kurbağalı Dere Parkı 2. oyun alanı (Kuşuluoğlu, 2013).

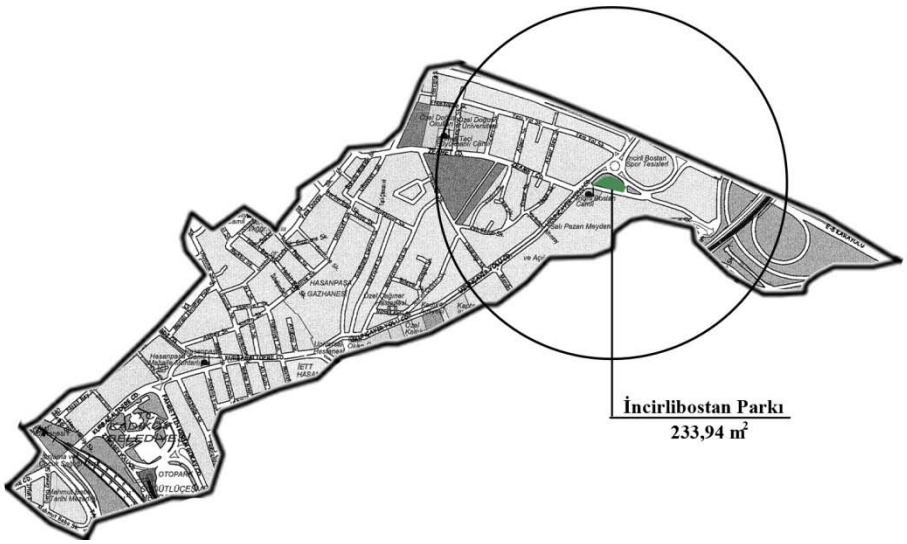
5.4.6 Hasanpaşa Mahallesi'nde bulunan çocuk oyun alanları

Hasanpaşa Mahallesi, Kadıköy ilçesinin kuzey bölümünde yer almaktadır. Mahalle sınırları içerisinde Kadıköy Belediyesi de bulunmaktadır.

Şekil 5.25 : Hasanpaşa Mahallesi'nin Kadıköy İlçesindeki konumu

Hasanpaşa Mahallesi'nde İncirlibostan Parkı'nda olmak üzere bir adet kamusal çocuk oyun alanı bulunmaktadır. 233,94 m² oyun alanına sahip mahallede, 2012 yılında yapılan Adrese Dayalı Nüfus Kayıt Sistemi Sonuçları'na göre 0-14 yaş arası 1966 çocuk yaşamaktadır. Çocuk başına düşen oyun alanı 0,11 m²'dir.

Şekil 5.26 : Hasanpaşa Mahallesi'nde bulunan çocuk oyun alanları ve etki alanlarının gösterimi.

İncirlibostan Parkı

İncirlibostan Parkı, E-5 Karayolu'nun kenarında, İncirlibostan Spor Tesisleri ve İncirlibostan Cami yanında konumlanmaktadır. Park içinde olmak üzere 233,94 m² büyüklüğünde oyun alanı bulunmaktadır. Geleneksel tipte oyun elemanlarının seçildiği oyun alanındaki elemanlar çeşitlilik ve sayı açısından yetersiz bulunmaktadır.

Şekil 5.27 : İncirlibostan Parkı Oyun Grubu (Kuşuluoğlu, 2013).

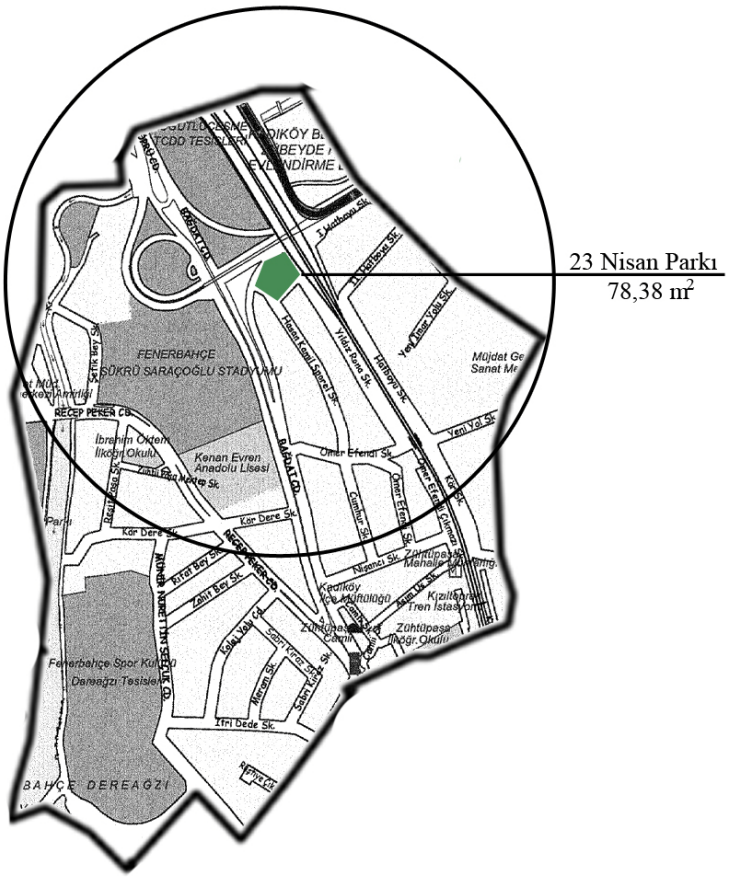
5.4.7 Zühtüpaşa Mahallesi'nde bulunan çocuk oyun alanları

Zühtüpaşa Mahallesi, Marmara Denizi'nin kıyısında, Caferağa, Osmanağa, Hasanpaşa Eğitim, Feneryolu ve Fenerbahçe mahallerinin arasında bulunmaktadır.

Şekil 5.28 : Zühtüpaşa Mahallesi'nin Kadıköy İlçesindeki konumu

Mahalle sınırları içerisinde 23 Nisan Parkı'nda olmak üzere bir adet çocuk oyun alanı bulunmaktadır. 78,38 m² oyun alanı bulunan Zühtüpaşa Mahallesi'nde 2012 yılında yapılan Adrese Dayalı Nüfus Kayıt Sistemi Sonuçları'na göre 0-14 yaş arası 824 çocuk yaşamaktadır. Çocuk başına düşen oyun alanı 0,095 m²'dir.

Şekil 5.29 : Zühtüpaşa Mahallesi'nde bulunan çocuk oyun alanları ve etki alanlarının gösterimi.

23 Nisan Parkı

Zühtüpaşa Mahallesi'ndeki tek kamusal çocuk oyun alanına sahip yeşil alandır. İçerisinde 78,38 m² büyüklüğünde geleneksel elemanlardan oluşan bir çocuk oyu alanı bulunmaktadır.

Şekil 5.30 : 23 Nisan Parkı Oyun Grubu (Kuşuluoğlu, 2013).

5.4.8 Fikirtepe Mahallesi'nde bulunan çocuk oyun alanları

Fikirtepe Mahallesi, Hasanpaşa, Dumlupınar ve Eğitim Mahalleleri'nin ortasında bulunmaktadır. 1975 öncesi, Fikirtepe bir bölge iken, artan nüfus yüzünden 1975 yılında Fikirtepe, Dumlupınar ve Eğitim olmak üzere üç mahalleye bölünmüştür. Marmara Bölgesi'nin bilinen en eski köy yerleşkesi ve kültürü bu mahallede bulunmatadır. Fikirtepe Mahallesi'nde 2012 yılında yapılan Adrese Dayalı Nüfus Kayıt Sistemi Sonuçları'na göre 0-14 yaş arası 3068 çocuk yaşamaktadır. Mahalle sınırları içerisinde kamusal çocuk oyun alanı bulunmamaktadır.

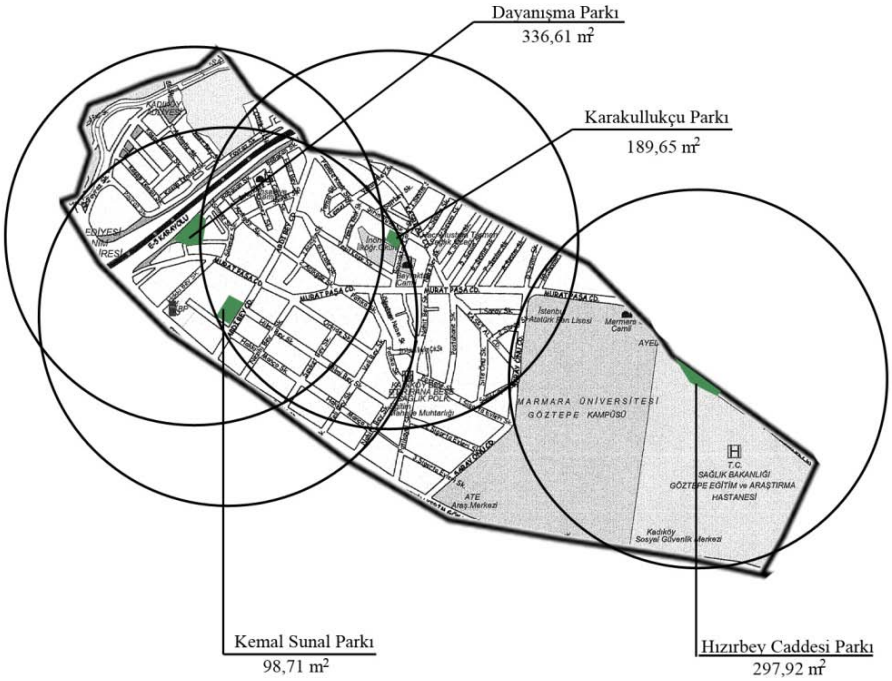
Şekil 5.31 : Fikirtepe Mahallesi'nin Kadıköy İlçesindeki konumu

5.4.9 Eğitim Mahallesi'nde bulunan çocuk oyun alanları

Geçmişte Fikirtepe Bölgesi'ne bağlı olan Eğitim Mahallesi, yoğun göç sonrası hızlı nüfus artışı nedeniyle 1975 yılında Fikirtepe Bölgesi'nden ayrılıp mahalle olmuştur.

Şekil 5.32 : Eğitim Mahallesi'nin Kadıköy İlçesindeki konumu

Şekil 5.33 : Eğitim Mahallesi'nde bulunan çocuk oyun alanları ve etki alanlarının gösterimi.

Mahalle sınırları içerisinde Kemal Sunal Parkı'nda bir adet, Dayanışma Parkı'nda bir adet, Karakullukçu Park'ta bir adet ve Hızırbey Caddesi Parkı'nda bir adet olmak üzere dört adet çocuk oyun alanı bulunmaktadır. Toplam 922,89 m² oyun alanı bulunan mahallede, 2012 yılında yapılan Adrese Dayalı Nüfus Kayıt Sistemi Sonuçları'na göre 0-14 yaş arası 2019 çocuk yaşamaktadır. Çocuk başına düşen oyun alanı 0,45 m²'dir.

Kemal Sunal Parkı

Kemal Sunal Parkı, 583, 50 m² yeşil alana sahip olup, bunun 98,71 m²'si çocuk oyun alanıdır. Geleneksel tipte oyun elemanları bulunan alan çeşitlilik ve sayı açsından yetersizdir.

Şekil 5.34 : Kemal Sunal Parkı Oyun Grubu (Kuşuluoğlu, 2013).

Dayanışma Parkı

Dayanışma Parkı, Eğitim Mahallesi'nin en büyük yeşil alanıdır. İçerisinde 336,61 m² büyüklüğünde çocuk oyun alanı bulunmaktadır. Oyun elemanları geleneksel tipte seçilmiştir ve kum havuzunun içinde bulunmaktadır.

Şekil 5.35 : Dayanışma Parkı Oyun Grubu (Kuşuluoğlu, 2013).

Karakullukçu Parkı

Eğitim Mahallesi'nde konut alanlarının arasında müstakil olarak bulunan Karakullukçu Park, 189,65 m² alansal büyüklüğe sahiptir. Geleneksel tipte seçilmiş oyun elemanları bulunmaktadır.

Şekil 5.36 : Karakullukçu Parkı Oyun Grubu (Kuşuluoğlu, 2013).

Hızırbey Caddesi Parkı

Göztepe SSK Hastanesi ve Marmara Üniversitesi'nin arkasında müstakil oyun alanı olarak bulunan 297,92 m² büyüklüğündeki alanda bir adet oyun grubu yer

almaktadır. Çevre yerleşkelere oranla çok yetersiz kalan oyun alanındaki elemanlar oldukça bakımsız durumda bulunmaktadır.

Şekil 5.37 : SSK Yanı Parkı Oyun Grubu (Kuşuluoğlu, 2013).

5.4.10 Dumlupınar Mahallesi'nde bulunan çocuk oyun alanları

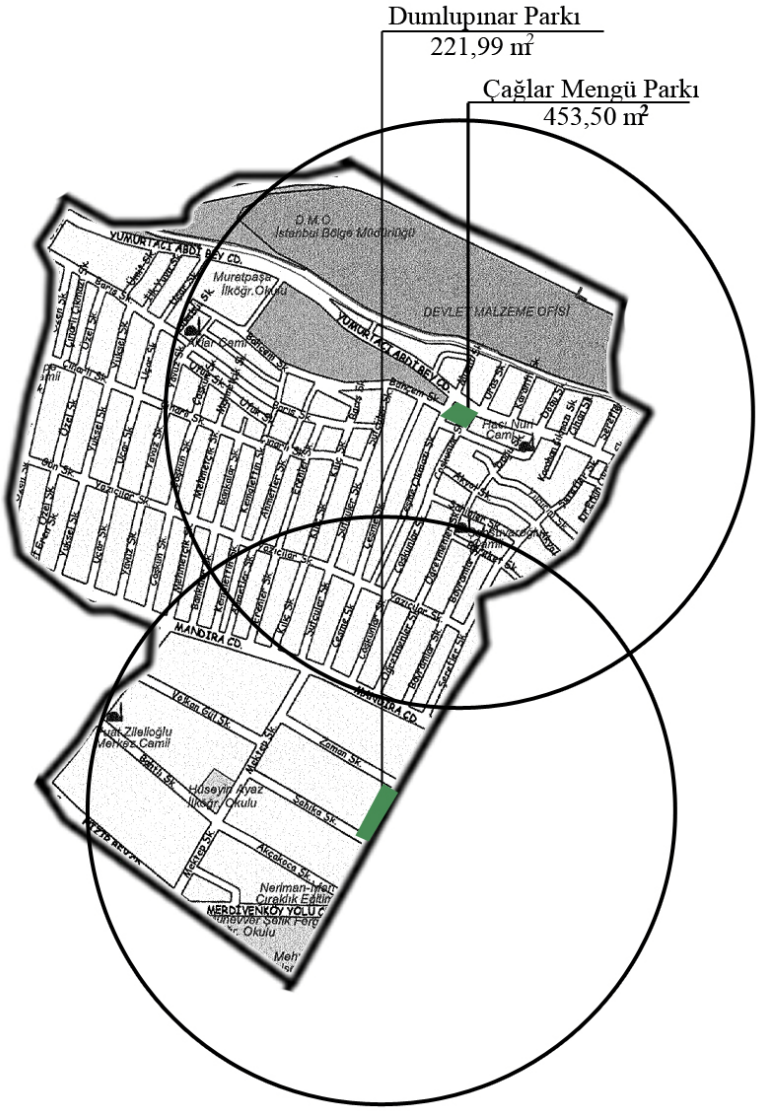
Dumlupınar Mahallesi, Fikirtepe ile Merdivenköy ilçeleri arasında bulunmaktadır ve Üsküdar ilçesine komşudur.

Şekil 5.38 : Dumlupınar Mahallesi'nin Kadıköy İlçesindeki konumu

Sınırları içerisinde Dumlupınar Parkı'nda bir adet ve Şehit Jandarma Er Çağlar Mengü Parkı'nda bir adet olmak üzere iki çocuk oyun alanı bulunmaktadır. Toplam 675,49 m² oyun alanı bulunan mahallede yaşayan 0-14 yaş arası çocuk sayısı 2012

Adrese Dayalı Nüfus Verileri'ne göre 4005'tir. Çocuk başına düşen oyun alanı 0,168 m²'dir.

Şekil 5.39 : Dumlupınar Mahallesi'nde bulunan çocuk oyun alanları ve etki alanlarının gösterimi.

Dumlupınar Parkı

Dumlupınar Parkı, Dumlupınar Mahalle Muhtarlığı'nın yanında konumlanmaktadır. 221,99 m² büyüklüğünde iki adet müstakil oyun alanı bulunmaktadır. Oyun elemanları geleneksel tiptedir. İki caddenin orta refüjünde konumlanan oyun alanları, güvenlik açısından yeterli donatıya sahip değildir.

Şekil 5.40 : Dumlupınar Parkı 1. oyun alanı (Kuşuluoğlu, 2013).

Şekil 5.41 : Dumlupınar Parkı 2. oyun alanı (Kuşuluoğlu, 2013).

Şehit Jandarma Er Çağlar Mengü Parkı

D-100 otoyolu kenarında Fenerbahçe Spor Tesisleri'nin yanında konumlanan Şehit Jandarma Er Çağlar Mengü Parkı 453,50m² büyüklüğünde çocuk oyun alanına sahiptir.

Şekil 5.42 : Çağlar Mengü Parkı'nda bulunan oyun alanı (Kuşuluoğlu, 2013).

5.4.11 Merdivenköy Mahallesi'nde bulunan çocuk oyun alanları

Kadıköy ile Üsküdar ilçelerinin arasında bulunan Merdivenköy Mahallesi, İstanbul'un en kalabalık ilçelerinden biridir.

Şekil 5.43 : Merdivenköy Mahallesi'nin Kadıköy İlçesindeki konumu.

Mahalle sınırları içerisinde Çamlık Parkı'nda bir adet, Çınar Parkı'nda bir adet, Eylül Parkı'nda bir adet, Leylak Parkı'nda bir adet, Onay Sitesi'nde bir adet olmak üzere toplam beş adet kamusal çocuk oyun alanı bulunmaktadır. Toplam 1076,24 m² oyun

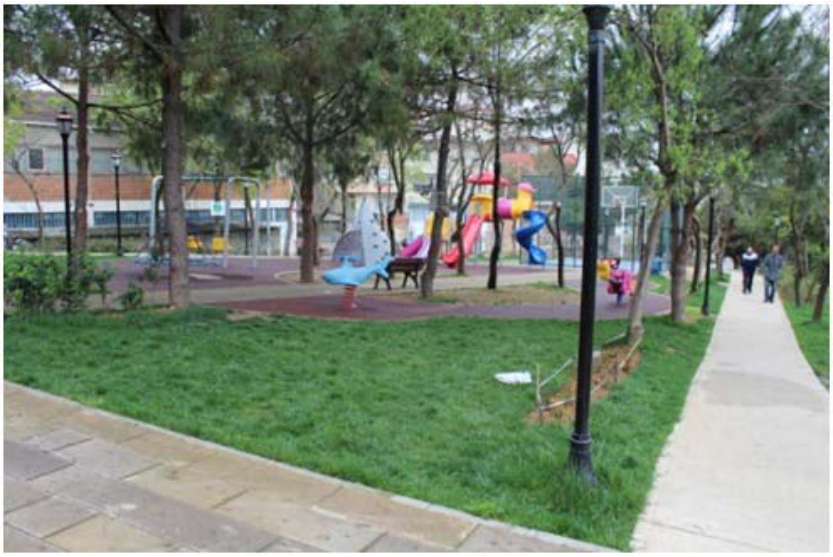
alanı bulunan mahallede yaşayan 0-14 yaş arası çocuk sayısı 2012 Adrese Dayalı Nüfus Verileri'ne göre 5458'dir. Çocuk başına düşen oyun alanı 0,197 m²'dir.

Şekil 5.44 : Merdivenköy Mahallesi'nde bulunan çocuk oyun alanları ve etki alanlarının gösterimi.

Çamlık Parkı

Çamlık Parkı'nın içinde yer alan çocuk oyun alanı, toplam 319,85 m² oyun alanına sahiptir. Geleneksel tipte oyun elemanları bulunan parkta, çocukların serbest fiziksel aktivitede bulunabileceği çim alanlar bulunmaktadır.

Şekil 5.45 : Çamlık Parkı oyun grubu (Kuşuluoğlu, 2013).

Çınar Parkı

Çınar Parkı, 334,61 m² çocuk oyun alanına sahiptir. Oyun alanında geleneksel oyun grubu ve elemanları bulunmaktadır.

Şekil 5.46 : Çınar Parkı oyun grubu (Kuşuluoğlu, 2013).

Eylül Parkı

Göztepe S.S.K. Hastanesi'nin karşısında yer alan Eylül Parkı, 111,61 m² büyüklüğünde oyun alanına sahiptir. Oyun elemanları geleneksel tipte seçilmiştir.

Şekil 5.47 : Eylül Parkı oyun grubu (Kuşuluoğlu, 2013).

Leylak Parkı

Leylak Parkı'nda, 172,28 m² alansal büyüklüğe sahip oyun alanı bulunmaktadır. Oyun elemanları geleneksel tipte seçilmiştir. Özellikle hafta sonu konut alanlarından gelen aileler için, oyun elemanları sayı olarak yetersiz kaldığı gözlenmiştir.

Şekil 5.48 : Leylak Parkı oyun grubu (Kuşuluoğlu, 2013).

Onay Sitesi

Çamlık Parkı'nın hemen yanında yer alan Onay Sitesi'nin içinde toplam 137,99 m² büyüklüğünde iki adet kamusal çocuk oyun alanı bulunmaktadır. Oyun elemanları geleneksel tipte seçilmiştir.

Şekil 5.49 : Onay Sitesi 1. oyun alanı (Kuşuluoğlu, 2013).

Şekil 5.50 : Onay Sitesi 2. oyun alanı (Kuşuluoğlu, 2013).

5.4.12 Göztepe Mahallesi'nde bulunan çocuk oyun alanları

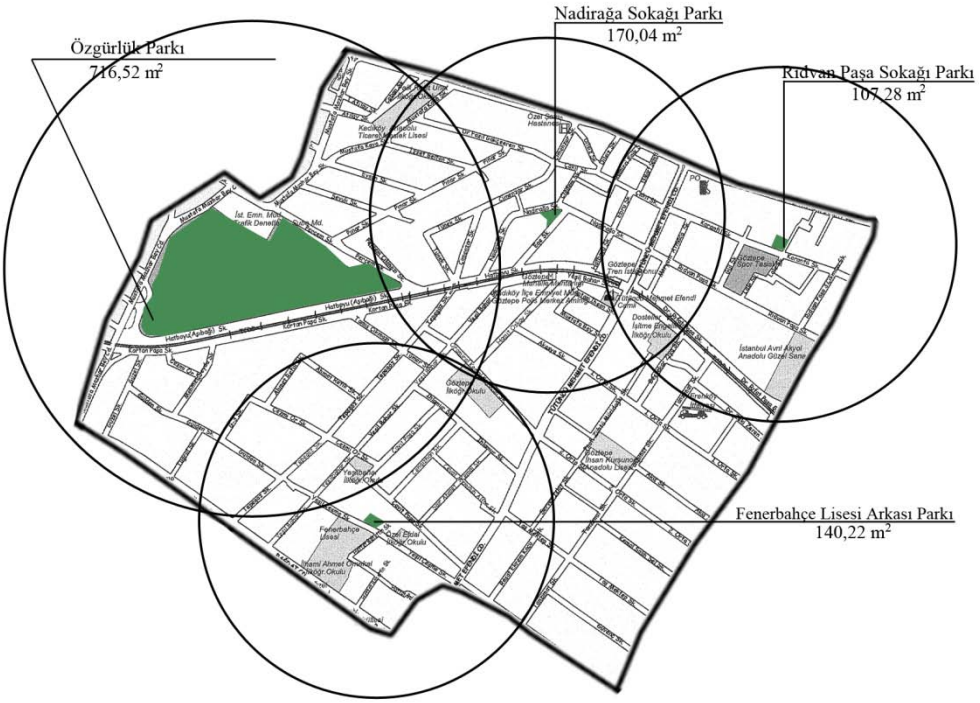
Göztepe Mahallesi, Bağdat Caddesi ve Fahrettin Kerim Gökay Caddeleri arasında yer almaktadır. Kuzeyde Merdivenköy, Erenköy mahallesi ve Caddebostan semti, batıda da Çiftehavuzlar semti ile komşudur. Göztepe, genel olarak konut ağırlıklı yerleşke alanı olarak tercih edilmiştir.

Şekil 5.51 : Göztepe Mahallesi'nin Kadıköy İlçesindeki konumu.

Mahalle sınırları içerisinde Özgürlük Parkı en büyük yeşil alandır. Bunun yanı sıra, Nadirağa Sokağı Parkı, Rıdvan Paşa Parkı ve Fenerbahçe Lisesi Arkası Parkı

müstakil çocuk oyun alanlarıdır. Özgürlük Parkı'nda dört adet ve Nadirağa Sokağı Parkı, Rıdvan Paşa Parkı ve Fenerbahçe Lisesi Arkası Parkı'nda birer adet olmak üzere toplam yedi çocuk oyun alanı bulunmaktadır. Toplam 1134,06 m² oyun alanı bulunan mahallede yaşayan 0-14 yaş arası çocuk sayısı 2012 Adrese Dayalı Nüfus Verileri'ne göre 4596'dir. Çocuk başına düşen oyun alanı 0,246 m²'dir.

Şekil 5.52 : Göztepe Mahallesi'nde bulunan çocuk oyun alanları ve etki alanlarının gösterimi.

Özgürlük Parkı

Büyüklüğü ve içerisinde bulunan donatıları ile Özgürlük Parkı, Göztepe'nin en çekici yeşil alanıdır. İçerisinde toplam 716,52 m² büyüklüğünde dört adet oyun alanı bulunmaktadır. Birinci oyun alanı, ahşap kaleden oluşmaktadır. İkinci oyun alanında gemi formunda oyun elemanı bulunmaktadır. Üçüncü ve dördüncü oyun alanlarında çağdaş oyun elemanları bulunmaktadır. Hem oyun elemanları, hem serbest çim alanları ile Özgürlük Parkı, çocuklar için önemli bir kamusal parktır.

Şekil 5.53 : Özgürlük Parkı 1. oyun alanı (Kuşuluoğlu, 2013).

Şekil 5.54 : Özgürlük Parkı 2. oyun alanı (Kuşuluoğlu, 2013).

Şekil 5.55 : 3. ve 4. Oyun alanlarındaki tırmanma ağları (Kuşuluoğlu, 2013).

Nadirağa Sokağı Oyun Alanı

Nadirağa Sokağı'nın köşesinde müstakil olarak bulunan oyun alanı, çevre konut alanlarında yaşayan ailelerin tercih ettiği 170,04 m² büyüklüğünde bir çocuk oyun alanıdır. Geleneksel tipte oyun elemanlarının bulunduğu alan, hem sayı hem çeşitlilik açısından yetersiz kalmaktadır.

Şekil 5.56 : Nadirağa Sokağı Oyun Alanı (Kuşuluoğlu, 2013).

Rıdvan Paşa Parkı

Rıdvan Paşa Sokağı'nda Göztepe Spor Tesisleri'nin yanında bulunan 107,8 m² büyüklüğünde müstakil oyun alanıdır. Oyun elemanları geleneksel tipte seçilmiştir.

Şekil 5.57 : Rıdvan Paşa Sokağı Oyun Alanı (Kuşuluoğlu, 2013).

Fenerbahçe Lise Arkası Parkı

Fenerbahçe Lisesi'nin arkasında ve Özel Efdal Anaokulu'nun yanında müstakil olarak bulunan oyun alanı, 140,22 m² büyüklüğündedir. Geleneksel oyun elemanlarına sahip olan parktaki elemanlar, sayı olarak yetersiz kalmaktadır.

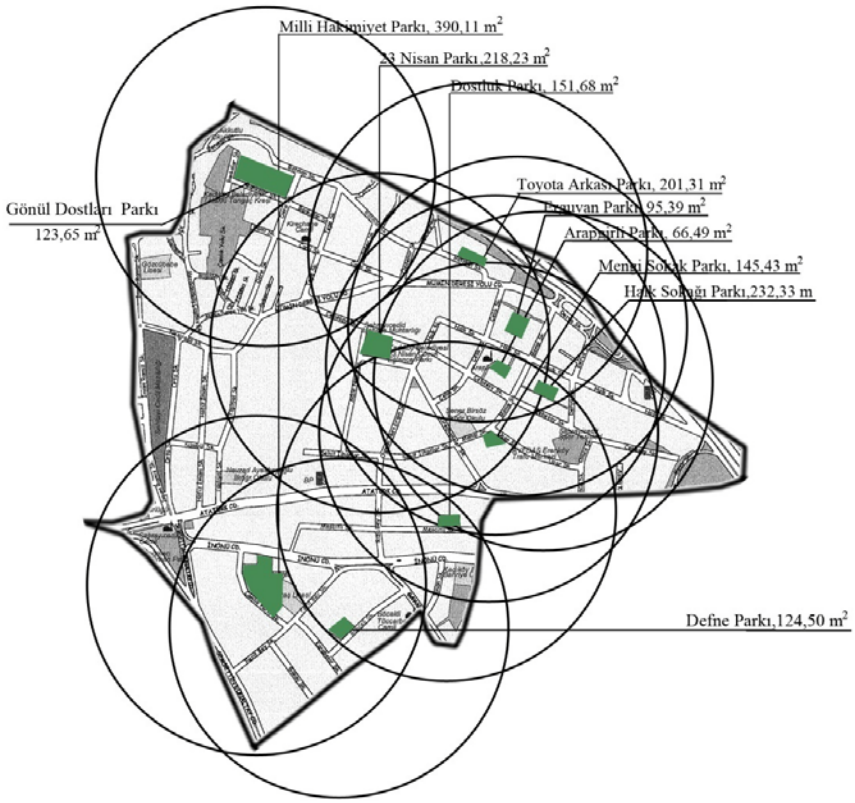
Şekil 5.58 : Fenerbahçe Lisesi Arkası Oyun Alanı (Kuşuluoğlu, 2013).

5.4.13 Sahrayıcedid Mahallesi'nde bulunan çocuk oyun alanları

1983 yılında Erenköy ve Merdivenköy Mahalleleri'nden ayrılan Sahrayıcedid Mahallesi, genellikle konut alanı olarak kullanılmaktadır.

Şekil 5.59 : Sahrayıcedid Mahallesi'nin Kadıköy ilçesindeki konumu.

Şekil 5.60 : Sahrayıcedid Mahallesi'nde bulunan çocuk oyun alanları ve etki alanlarının gösterimi.

İlçe sınırları içinde Gönül Dostları Parkı'nda bir adet, 23 Nisan Parkı'nda bir adet, Toyota Arkası Parkı'nda bir adet, Milli Hakimiyet Parkı'nda iki adet, Dostluk Parkı'nda bir adet, Erguvan Parkı'nda bir adet, Arapgirli Parkı'nda bir adet, Mengi Sokak Parkı'nda bir adet, Halk Sokak Parkı'nda bir adet ve Defne Parkı'nda bir adet olmak üzere toplam oniki adet çocuk oyun alanı vardır. Toplam 1749,12 m² oyun alanı bulunan mahallede yaşayan 0-14 yaş arası çocuk sayısı 2012 Adrese Dayalı Nüfus Verileri'ne göre 4548'dir. Çocuk başına düşen oyun alanı 0,384 m²'dir.

Gönül Dostları Parkı

Gönül Dostları Sitesi'nde bulunan oyun alanı 123,65 m² büyüklüğündedir. Geleneksel oyun elemanlarına sahip olan park, kullanıcı yoğunluğundan dolayı yetersiz kalmaktadır.

Şekil 5.61 : Gönül Dostları Parkı Oyun Grubu (Kuşuluoğlu, 2013).

23 Nisan Parkı

23 Nisan Parkı'nda bulunan oyun alanı, 218,23 m² büyüklüğündedir. Geleneksel oyun grubu bulunmaktadır.

Şekil 5.62 : Nisan Parkı Oyun Grubu (Kuşuluoğlu, 2013).

Toyota Arkası Parkı

E-5 Karayolu'nun kenarında bulunan Toyota Binası'nın yanında konumlanan oyun alanı, park içerisinde 201,31 m² büyüklüğündedir. Geleneksel oyun grubu bulunmaktadır.

Şekil 5.63 : Toyota Arkası Parkı'nda Bulunan Oyun Grubu (Kuşuluoğlu, 2013).

Milli Hakimiyet Parkı

Sahrayıcedid Mahallesi'nin en büyük yeşil alanı olan Milli Hakimiyet Parkı 10,461 m² büyüklüğündedir ve İntaş Lisesi'nin yanında yer almaktadır. İçerisinde toplam

390,11 m² alansal büyüklüğe sahip iki adet oyun alanı bulunmaktadır. Oyun alanları geleneksel ahşap oyun elemanlarından oluşmaktadır.

13

Şekil 5.64 : Milli Hakimiyet Parkı 1. oyun alanı (Kuşuluoğlu, 2013).

Şekil 5.65 : Milli Hakimiyet Parkı 2. oyun alanı (Kuşuluoğlu, 2013).

Dostluk Parkı

Konut alanlarının ortasında yer alan Dostluk Parkı'nın içinde 151,68 m² büyüklüğünde çocuk oyun alanı bulunmaktadır. Geleneksel oyun elemanları bulunan parkta, tırmanma elemanı da bulunmaktadır.

Şekil 5.66 : Dostluk Parkı Oyun Grubu (Kuşuluoğlu, 2013).

Erguvan Parkı

Sahrayıcedid Mahallesi'nde konut alanlarının bulunduğu yapı adasının ortasında bulunan Erguvan Parkı'nda 95,39 m² büyüklüğünde çocuk oyun alanı bulunmaktadır.

Şekil 5.67 : Erguvan Parkı'nda bulunan oyun alanı (Kuşuluoğlu, 2013).

Arapgirli Parkı

Arapgirli Cami'nin yanında konumlanan Arapgirli Parkı'nda 66,49 m² büyüklüğünde bir adet çocuk oyun alanı bulunmaktadır.

Şekil 5.68 : Arapgirli Parkı'nda bulunan oyun alanı (Kuşuluoğlu, 2013).

Mengi Sokak Parkı

Mengi Sokak üzerinden girilen, konut alanlarının ortasında bulunan parkta 145,43 m² büyüklüğünde bir adet oyun alanı bulunmaktadır.

Şekil 5.69 : Mengi Sokak Parkı'nda bulunan oyun alanı (Kuşuluoğlu, 2013).

Halk Sokak Parkı

Girişi Halk Sokak'tan olan ve konut alanlarının ortasında yer alan parkın içerisinde 232,33 m² büyüklüğünde bir adet oyun alanı yer almaktadır.

Şekil 5.70 : Halk Sokak Parkı'nda bulunan oyun alanı (Kuşuluoğlu, 2013).

Defne Parkı

Kozyatağı Zabıta Binası'nın yanında bulunan Defne Parkı, 124,50 m² büyüklüğünde oyun alanına sahiptir. Oyun alanının içinde bir adet oygun grubu ve satranç tahtası şeklinde beton döşeme oyun alanı bulunmaktadır.

Şekil 5.71 : Defne Parkı'nda bulunan oyun alanı (Kuşuluoğlu, 2013).

Şekil 5.72 : Defne Parkı'nda bulunan satranç döşemeli oyun alanı (Kuşuluoğlu, 2013).

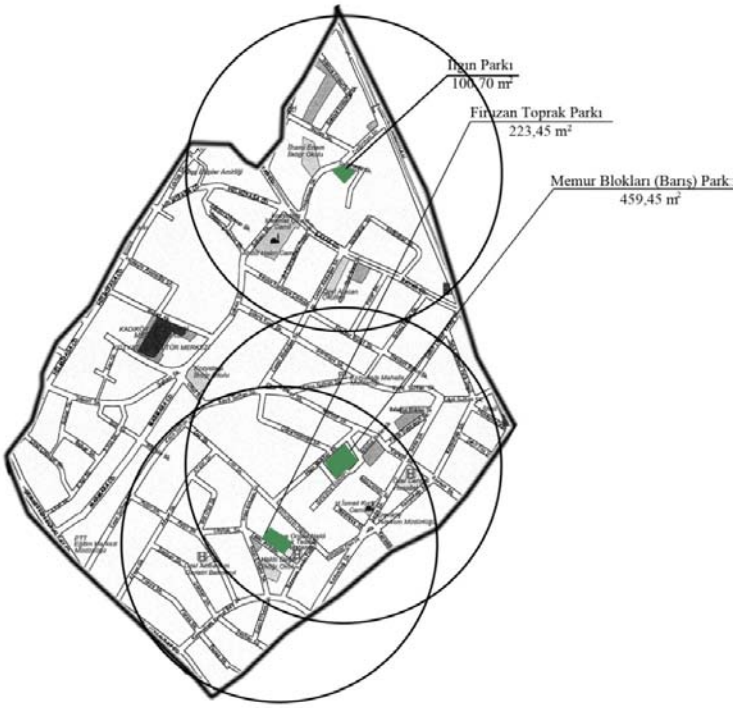
5.4.14 Kozyatağı Mahallesi'nde bulunan çocuk oyun alanları

Kozyatağı, Fahrettin Kerim Gökay Caddesi ve E-5 Karayolu arasında konumlanmaktadır. 1991 yılında hızlı nüfus artışı ve yapılaşma nedeniyle ikiye ayrılmış, 19 Mayıs Mahallesi ortaya çıkmıştır.

Şekil 5.73 : Kozyatağı Mahallesi'nin Kadıköy ilçesindeki konumu.

Sınırları içerisinde Barış Parkı'nda iki adet, Firuzan Toprak Parkı'nda bir adet ve Ilgın Parkı'nda bir adet olmak üzere toplam dört adet çocuk oyun alanı bulunmaktadır. Toplam 783,60 m² oyun alanı bulunan mahallede yaşayan 0-14 yaş arası çocuk sayısı 2012 Adrese Dayalı Nüfus Verileri'ne göre 4924'tür. Çocuk başına düşen oyun alanı 0,159 m²'dir.

Şekil 5.74 : Kozyatağı Mahallesi'nde bulunan çocuk oyun alanları ve etki alanlarının gösterimi.

Memur Blokları (Barış) Parkı

2000 Yapı Kooperatifi Belediye Siteleri olarak da adlandırılan konut sitesi içerisinde yer alan Barış Parkı'nda toplam 459,45 m² büyüklüğünde iki adet oyun alanı bulunmaktadır. Oyun elemanları geleneksel tipte seçilmiştir.

Şekil 5.75 : Memur Blokları Parkı'nda bulunan 1. oyun alanı (Kuşuluoğlu, 2013).

Şekil 5.76 : Memur Blokları Parkı'nda bulunan 2. oyun alanı (Kuşuluoğlu, 2013).

Füruzan Toprak Parkı

Hakkı Değer İlköğretim Okulu'nun yanında bulunan Firuzan Toprak Parkı'nda 223,45 m² büyüklüğünde çocuk oyun alanı bulunmaktadır. Geleneksel tipte oyun elemanları tercih edilmiştir.

Şekil 5.77 : Memur Blokları Parkı'nda bulunan 1. oyun alanı (Kuşuluoğlu, 2013).

Ilgın Parkı

Kozyatağı Mahallesi'nde konut grupları arasında yer alan Ilgın Parkı'nda 100,70 m² alansal büyüklükte bir adet oyun alanı bulunmaktadır.

Şekil 5.78 : Ilgın Parkı'nda bulunan oyun alanı (Kuşuluoğlu, 2013).

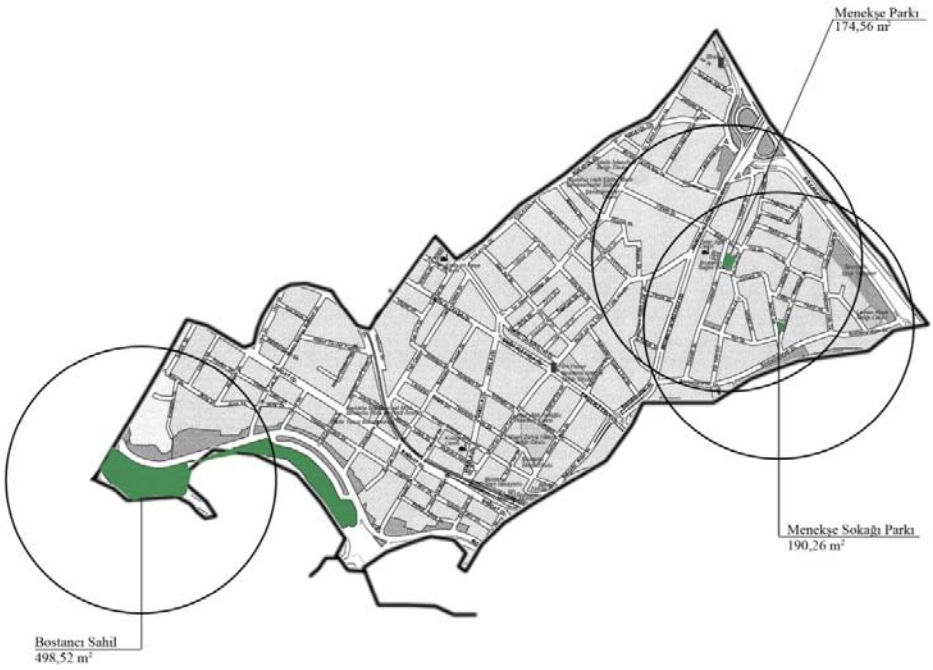
5.4.15 Bostancı Mahallesi'nde bulunan çocuk oyun alanları

Bostancı Mahallesi, Marmara Denizi sahilinden E-5 Karayolu'na kadar 2,5 km uzanan Kadıköy ilçesinin en doğudaki mahallesidir. Ulaşım ağlarının kesiştiği en merkezi noktalardan biridir, deniz otobüsü, vapur, tren, metro ve otobüs istasyonları bulunmaktadır.

Şekil 5.79 : Bostancı Mahallesi'nin Kadıköy ilçesindeki konumu.

Menekşe Parkı'nda bir adet, Menekşe Sokağı Parkı'nda bir adet ve Bostancı Sahil Şeridi'nden bir adet olmak üzere toplam üç adet çocuk oyun alanı bulunmaktadır. Toplam 863,34 m² oyun alanı bulunan mahallede yaşayan 0-14 yaş arası çocuk sayısı 2012 Adrese Dayalı Nüfus Verileri'ne göre 4343'dür. Çocuk başına düşen oyun alanı 0,198 m²'dir.

Şekil 5.80 : Bostancı Mahallesi'nde bulunan çocuk oyun alanları ve etki alanlarının gösterimi.

Menekşe Parkı

Bostancı Sağlık Ocağı karşısında ve Tatar Ahmet Cami'nin yanında bulunan Menekşe Parkı'nın içinde 174,56 m² büyüklüğünde çocuk oyun alanı bulunmaktadır. Geleneksel oyun elemanları kullanılmıştır.

Şekil 5.81 : Menekşe Parkı oyun grubu (Kuşuluoğlu, 2013).

Menekşe Sokağı Parkı

Menekşe Sokağı ile Mersin Sokağı'nın kesiştiği yerde müstakil olarak bulunan ve geleneksel oyun elemanlarından oluşan Menekşe Sokağı Parkı, 190,26 m² büyüklüğündedir.

Şekil 5.82 : Menekşe Sokağı'nda bulunan oyun grubu (Kuşuluoğlu, 2013).

Bostancı Sahil Şeridi

Bostancı'dan Haydarpaşa'ya uzanan 21 km uzunluğundaki sahil şeridinin Bostancı Mahalle sınırları içerisinde bir adet oyun alanı bulunmaktadır. 498,52 m² büyüklüğündeki, geleneksel oyun grubu kullanılan oyun alanının döşemesi zamanla zarar görmüş, çocukların güvenliği açısından tehlike oluşturmaktadır.

Şekil 5.83 : Bostancı Sahil Şeridi'ndeki çocuk oyun alanı (Kuşuluoğlu, 2013).

Şekil 5.84 : Bostancı Sahil Şeridi'ndeki çocuk oyun alanının yanlış uygulama sonucu iklimsel koşullardan zarar gören döşemesi (Kuşuluoğlu, 2013).

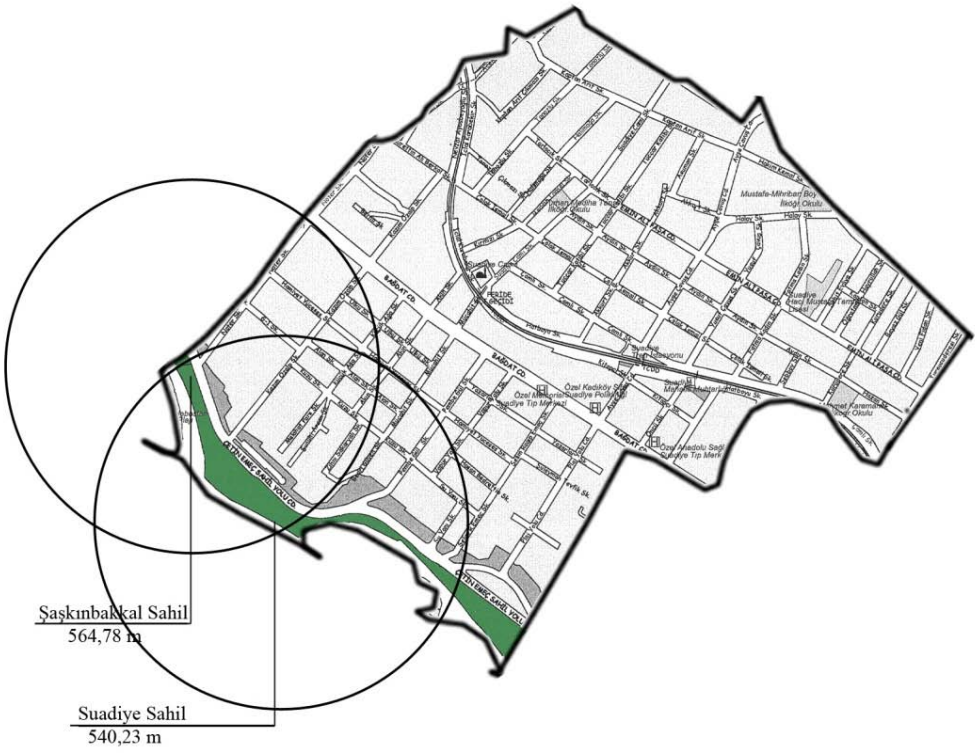
5.4.16 Suadiye Mahallesi'nde bulunan çocuk oyun alanları

Marmara Denizi'ne kıyısı olan Bostancı ile Caddebostan Mahalleleri arasında bulunan Suadiye Mahallesi, Kadıköy ilçesinin refah seviyesi en yüksek ilçelerinden birisidir.

Şekil 5.85 : Suadiye Mahallesi'nin Kadıköy ilçesindeki konumu.

Suadiye Mahallesi sınırları içerisinde Suadiye Sahil Şeridinde bir adet ve Şaşkınbakkal Sahil Şeridi'nde bir adet olmak üzere toplam iki adet çocuk oyun alanı bulunmaktadır. Toplam 1105,01 m² oyun alanı bulunan mahallede yaşayan 0-14 yaş arası çocuk sayısı 2012 Adrese Dayalı Nüfus Verileri'ne göre 2901'dir. Çocuk başına düşen oyun alanı 0,380 m²'dir.

Şekil 5.86 : Suadiye Mahallesi'nde bulunan çocuk oyun alanları ve etki alanlarının gösterimi.

Suadiye Sahil Şeridi

Marmara Denizi kıyısındaki sahil şeridinde bulunan oyun alanı 540,23 m² büyüklüğündedir. Özellikle haftasonu, çok yoğun kullanılan sahil şeridi, bisiklet ve yürüyüş yollarına sahiptir. Oyun alanının çevresinde ve sahil şeridi boyunca bulunan çim alanları, çocukların serbest aktivitelerine olanak sağlar. Bu oyun alanının döşemesi, iklim şartlarından dolayı zarar görmüş olup, çocukların güvenliği açısından tehdit oluşturmaktadır.

Şekil 5.87 : Suadiye Sahil Şeridi'nde bulunan çocuk oyun alanı (Kuşuluoğlu, 2013).

Şekil 5.88 : Suadiye Sahil Şeridi'ndeki çocuk oyun alanının yanlış uygulama sonucu iklimsel koşullardan zarar gören döşemesi (Kuşuluoğlu, 2013).

Şaşkınbakkal Sahil Şeridi

Şaşkınbakkal semti sınırları içerisinde bulunan sahil kenarındaki oyun alanı 564,78 m² büyüklüğündedir. Geleneksel oyun elemanlarının tercih edildiği oyun alanının yanında ailelerin çocuklarını dinlenerek gözlemlemesi için kafe bulunmaktadır.

Şekil 5.89 : Şaşkınbakkal Sahil Şeridi'nde bulunan çocuk oyun alanı (Kuşuluoğlu, 2013).

5.4.17 Erenköy Mahallesi'nde bulunan çocuk oyun alanları

Kadıköy'ün Cumhuriyet Dönemi'nde sayfiye evleri olarak kullanılan yapılarla ünlü mahallesidir. 1970lerden sonra artan nüfus, köşklerin ve bağların yıkılıp apartmanlarla dolmasına neden olmuştur. Günümüzde inşaata uygun alan kalmadığı için nüfusun artış hızı yavaşlamıştır. 2012 Adrese Dayalı Nüfus Verileri'ne göre Erenköy Mahallesi'nde 0-14 yaş arası 4377 çocuk yaşamaktadır. Mahalle sınırları içerisinde kamusal çocuk oyun alanı bulunmamaktadır.

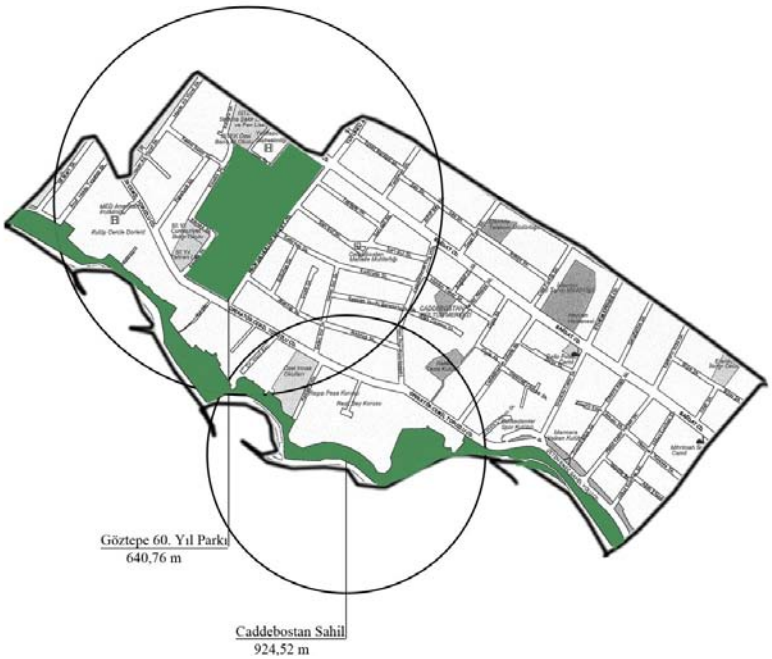
Şekil 5.90 : Erenköy Mahallesi'nin Kadıköy ilçesindeki konumu.

5.4.18 Caddebostan Mahallesi'nde bulunan çocuk oyun alanları

Marmara Denizi sahil şeridinde Fenerbahçe ile Suadiye mahalleleri arasında konumlanmaktadır. Sınırları içerisinde, Kadıköy İlçesi'nin en önemli yeşil alanlarından biri olan Göztepe 60. Yıl Parkı bulunmaktadır. Ayrıca Caddebostan sahil olarak da bilinen sahildeki yeşil alan, özellikle haftasonu Kadıköy İlçesi'nden çok sayıda kullanıcının rekreasyon ihtiyacını karşıladığı bir alandır.

Şekil 5.91 : Caddebostan Mahallesi'nin Kadıköy ilçesindeki konumu.

Şekil 5.92 : Caddebostan Mahallesi'nde bulunan çocuk oyun alanları ve etki alanlarının gösterimi.

Caddebostan Mahallesi'nde Göztepe 60. Yıl Parkı'nda üç adet, Caddebostan Sahil Şeridi'nde iki adet olmak üzere beş oyun alanı bulunmaktadır. Toplam 1565,28 m² oyun alanı bulunan mahallede yaşayan 0-14 yaş arası çocuk sayısı 2012 Adrese Dayalı Nüfus Verileri'ne göre 2315'tir. Çocuk başına düşen oyun alanı 0,676 m²'dir.

Göztepe 60. Yıl Parkı

Bağdat Caddesi üzerinde bulunan en büyük yeşil alandır. Alansal büyüklüğü 10.000 m²dir. Sınırları içerisinde toplam 640,76 m² büyüklüğünde üç adet çağdaş oyun alanı bulunmaktadır. Oyun elemanları çocukların hem fiziksel, hem zihinsel gelişimlerine destek sağlamak üzere çağdaş elemanlardan seçilmiştir.

Şekil 5.93 : Göztepe 60. Yıl Parkı 1. oyun alanı (Kuşuluoğlu, 2013).

Şekil 5.94 : Göztepe 60. Yıl Parkı 2. oyun alanı (Kuşuluoğlu, 2013).

Caddebostan sahil şeridi

Geniş çim alanlarına sahip Caddebostan Sahil Şeridi'nde toplam 924,52 m² büyüklüğünde iki adet oyun alanı bulunmaktadır. Birinci oyun alanı geleneksel oyun elemanlarından oluşmaktadır. İkinci oyun alanı şu an inşaat halindedir.

Şekil 5.95 : Caddebostan Sahil Şeridi'nde bulunan 1. oyun alanı (Kuşuluoğlu, 2013).

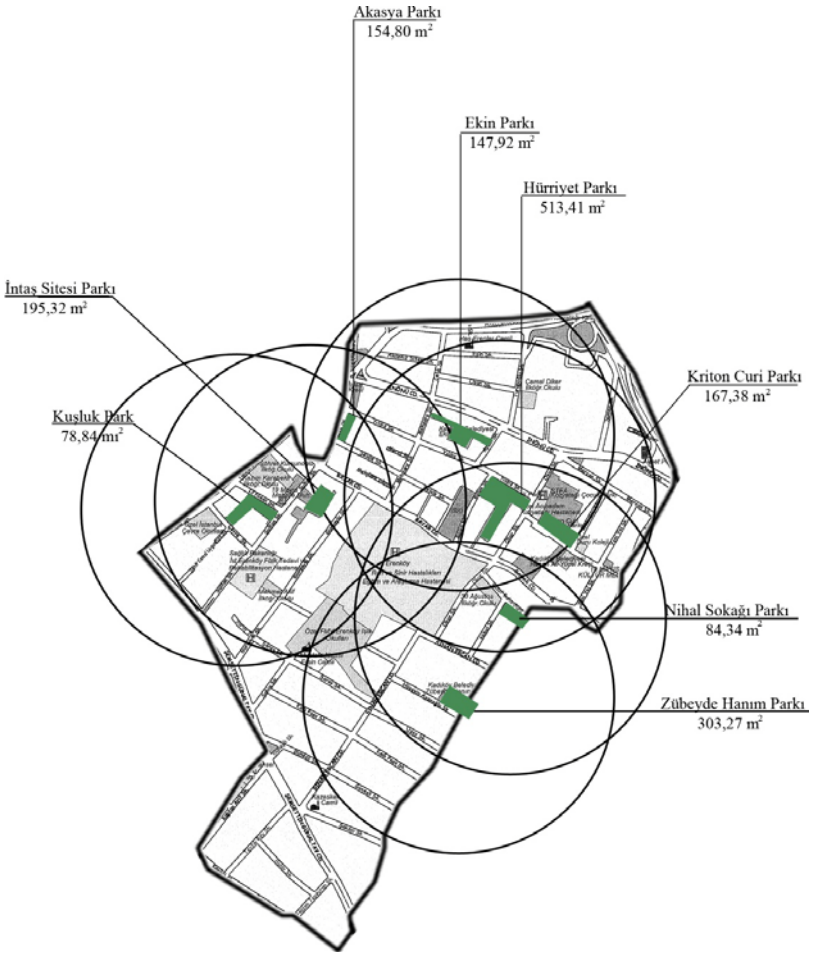
Şekil 5.96 : Caddebostan Sahil Şeridi'nde inşaat halinde bulunan 2. oyun alanı (Kuşuluoğlu, 2013).

5.4.19 19 Mayıs Mahallesi'nde bulunan çocuk oyun alanları

Kozyatağı Mahallesi'nden 1991 yılında ayrılarak oluşmuştur. Çevresindeki yeni iş merkezleri sayesinde son yıllarda çok gelişmiştir.

Şekil 5.97 : 19 Mayıs Mahallesi'nin Kadıköy ilçesindeki konumu.

Şekil 5.98 : 19 Mayıs Mahallesi'nde bulunan çocuk oyun alanları ve etki alanlarının gösterimi.

Mahalle sınırları içinde İntaş Sitesi Parkı'nda iki adet, Kuşluk Parkı'nda bir adet, Kriton Curi Parkı'nda bir adet, Hürriyet Parkı'nda üç adet, Ekin Parkı'nda bir adet, Zübeyde Hanım Parkı'nda bir adet, Akasya Parkı'nda bir adet ve Nihal Sokak Parkı'nda bir adet olmak üzere toplam on adet çocuk oyun alanı bulunmaktadır. Toplam 1645,28 m² oyun alanı bulunan mahallede yaşayan 0-14 yaş arası çocuk sayısı 2012 Adrese Dayalı Nüfus Verileri'ne göre 4175'tir. Çocuk başına düşen oyun alanı 0,394 m²'dir.

İntaş Sitesi Parkı

İntaş Sitesi içerisinde bulunan parkta toplam 195,32 m² büyüklüğünde iki adet çocuk oyun alanı bulunmaktadır. Geleneksel metal oyun elemanları kullanılmıştır.

Şekil 5.99 : İntaş Sitesi Parkı oyun grubu (Kuşuluoğlu, 2013).

Kuşluk Parkı

Kazım Karabekir İlköğretim Okulu ile Özel İstanbul Çevre İlköğretim ve Anaokulu'nun ortasında yer alan Kuşluk Parkı'nda 78,84 m² büyüklüğünde geleneksel oyun elemanlarından oluşan oyun alanı bulunmaktadır.

Şekil 5.100 : Kuşluk Parkı oyun grubu (Kuşuluoğlu, 2013).

Prof. Dr. Kriton Curi Çamlık Parkı

Özel Acıbadem Kozyatağı Hastanesi'nin yanında bulunan Prof. Dr. Kriton Curi Çamlık Parkı'nda 167,38 m² alansal büyüklükte oyun alanı bulunmaktadır.

Şekil 5.101 : Prof. Dr. Kriton Curi Çamlık Parkı (Kuşuluoğlu, 2013).

Hürriyet Parkı

Özel Acıbadem Kozyatağı Hastanesi'nin diğer yanında bulunan Hürriyet Parkı'nda toplam 513,41 m² büyüklüğünde üç adet oyun alanı bulunmaktadır.

Şekil 5.102 : Hürriyet Çocuk Parkı 1. oyun alanı (Kuşuluoğlu, 2013).

Şekil 5.103 : Hürriyet Çocuk Parkı 2. oyun alanı (Kuşuluoğlu, 2013).

Ekin Parkı

Konut grupları arasında yer alan Ekin Parkı'nda 147,92 m² büyüklüğünde çocuk oyun alanı bulunmaktadır. Geleneksel oyun elemanlarının kullanıldığı parkta, çocuklara serbest aktiviteye olanak sağlayan geniş çim alanlar bulunmaktadır.

Şekil 5.104 : Ekin Parkı oyun alanı (Kuşuluoğlu, 2013).

Zübeyde Hanım Parkı

19 Mayıs Mahallesi'nin Kozyatağı sınırında bulunan parkta, 303,27 m² büyüklüğünde geleneksel tipte çocuk oyun alanı bulunmaktadır.

Şekil 5.105 : Zübeyde Hanım Parkı 1. oyun grubu (Kuşuluoğlu, 2013).

Şekil 5.106 : Zübeyde Hanım Parkı 2. oyun grubu (Kuşuluoğlu, 2013).

Akasya Parkı

Akasya Parkı'nın içinde bulunan oyun alanı, 154,80 m² büyüklüğündedir. Geleneksel oyun elemanları seçilmiştir. Çocukların serbest fiziksel aktivitede bulanacağı çim alanlar bulunmaktadır.

Şekil 5.107 : Akasya Parkı oyun grubu (Kuşuluoğlu, 2013).

Nihal Sokak Parkı

Kozyatağı Karakol Binası'nın karşısında bulunan parkta 84,34 m² alansal büyüklüğe sahip oyun alanı bulunmaktadır.

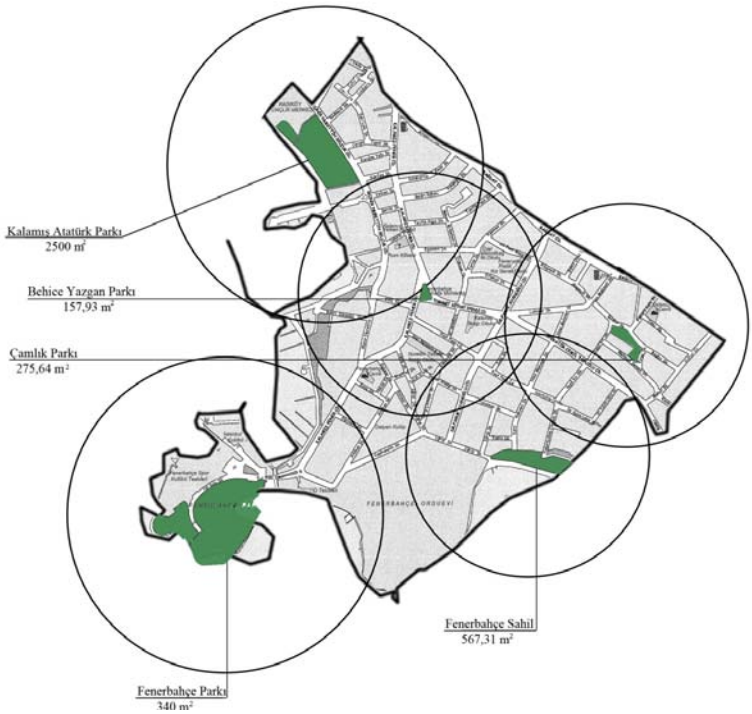
Şekil 5.108 : Nihal Sokak Parkı'nda bulunan oyun alanı (Kuşuluoğlu, 2013).

5.4.20 Fenerbahçe Mahallesi'nde bulunan çocuk oyun alanları

Zühtüpaşa ile Caddebostan Mahalleleri arasında bulunan Fenerbahçe, Bağdat Caddesi ile Marmara Denizi arasında kalmaktadır. Fenerbahçe Burnu'nda çeşitli spor klüpleri ve Fenerbahçe Parkı bulunur; özellikle haftasonları Kadıköy ilçesinde en çok tercih edilen yeşil alanlardan biridir. Kalamış olarak da bilinen sahil şeridi de yeşil alan açısından çekim noktasıdır.

Şekil 5.109 : Fenerbahçe Mahallesi'nin Kadıköy ilçesindeki konumu.

Şekil 5.110 : Fenerbahçe Mahallesi'nde bulunan çocuk oyun alanları ve etki alanlarının gösterimi.

Fenerbahçe sahil şeridi

Bostancı'dan itibaren kesintisiz devam eden sahil şeridi, Fenerbahçe Ordu Evi'nde kesintiye uğramaktadır. Mahalle sınırları içerisinde sahil şeridinde 567,31 m² büyüklüğünde bir adet çocuk oyun alanı bulunmaktadır **(Çizelge 5.9).** Geleneksel oyun elemanlarının bulunduğu alan, çevresindeki geniş çim alanları sayesinde çocukların farklı aktivitelerine olanak sağlamaktadır.

Şekil 5.111 : Fenerbahçe sahil şeridindeki oyun alanı (Kuşuluoğlu, 2013).

Kalamış Atatürk Parkı

Kalamış Atatürk Parkı'nda Kalamış Parkı Revizyon Projesi hayata geçirilmektedir. Bu projeye göre 2500 m² büyüklüğünde çocuk oyun alanı bulunacaktadır.

Şekil 5.112 : Kalamış Atatürk Parkı oyun alanı (Kuşuluoğlu, 2013).

Fenerbahçe Muhtarlığı (Behice Yazgan) Parkı

Cemil Topuzlu Caddesi üzerinde Fenerbahçe ayrımında bulunan Fenerbahçe Muhtarlığı Binası'nın yanında müstakil olarak konumlanmaktadır. 157,93 m² alansal büyüklüğe sahip çocuk oyun alanında, geleneksel oyun elemanları kullanılmıştır (**Çizelge 5.9**). Cep parkı niteliği taşımaktadır.

Şekil 5.113 : Behice Yazgan Parkı'ndaki oyun grubu (Kuşuluoğlu, 2013).

Fenerbahçe Burnu Parkı

Fenerbahçe Adası olarak da bilinen Fenerbahçe Burnu, önceleri bir burun iken, Fenerbahçe Yat Limanı'nın inşasından sonra karayla ilişkisi kesilerek ada haline getirilmiştir. Fenerbahçe Feneri, Fenerbahçe Parkı'nın içerisinde bulunmaktadır. Parkın yanında Fenerbahçe Spor Kulübü tesisleri vardır. Fenerbahçe Parkı'nda toplam 340 m² alana sahip iki adet çocuk oyun alanı bulunmaktadır **(Çizelge 5.9).** Geleneksel oyun elemanlarının seçildiği oyun alanı, çevrelendiği çim alan sayesinde çocukların doğayla bütünleşmesine ve farklı aktivitelerde bulunmasında olanak sağlamaktadır.

Şekil 5.114 : Fenerbahçe Parkı'ndaki 1. oyun alanı (Kuşuluoğlu, 2013).

Şekil 5.115 : Fenerbahçe Parkı'ndaki 2. oyun alanı (Kuşuluoğlu, 2013).

Çamlık Parkı

Selamiçeşme Cami'nin arka tarafında araç yolları arasında bulunan Çamlık Parkı'nda bir adet oyun alanı bulunmaktadır. Geleneksel oyun elemanlarının kullanıldığı oyun alanı 275,64 m² alansal büyüklüğe sahiptir (**Çizelge 5.9**).

Şekil 5.116 : Çamlık Parkı'ndaki oyun alanı (Kuşuluoğlu, 2013).

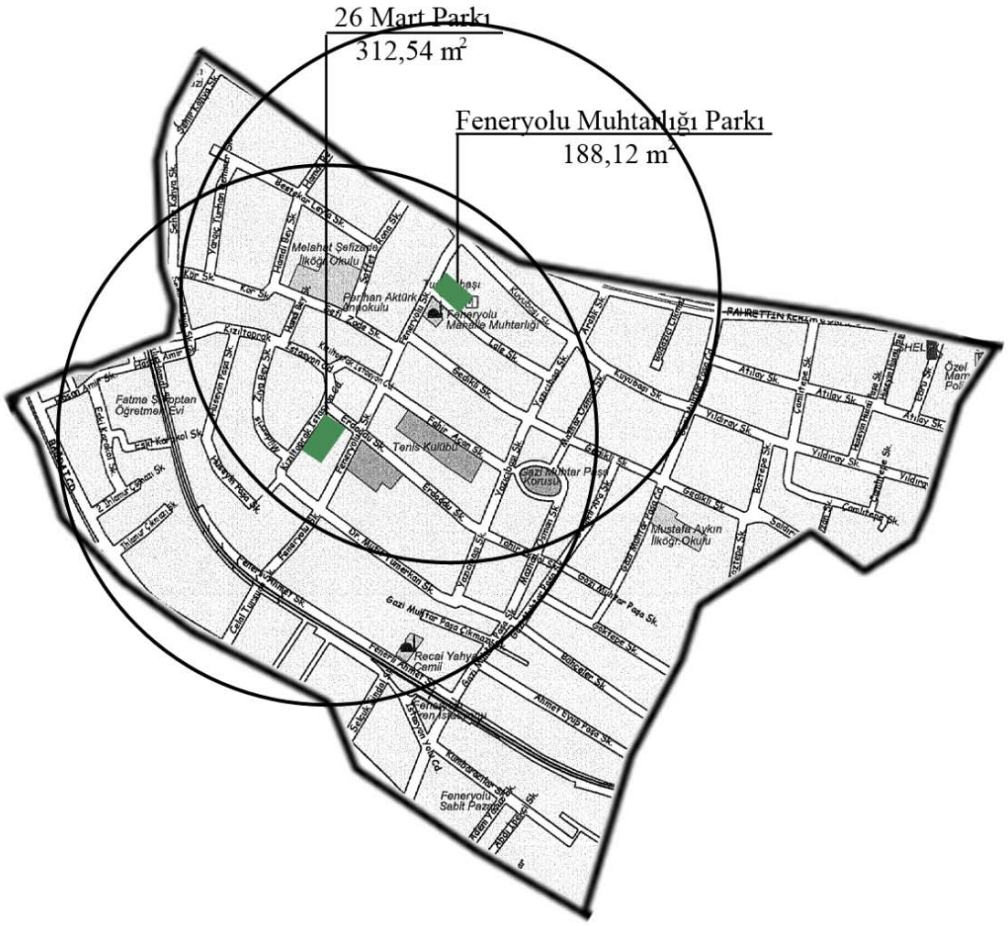
5.4.21 Feneryolu Mahallesi'nde bulunan çocuk oyun alanları

Fenerbahçe Mahallesi'nin hemen üstünde bulunan Feneryolu, Bağdat Caddesi ile Fahrettin Kerim Gökay Caddesi arasında kalmaktadır. Eskiden yazlık evlerin bulunduğu mahalle, hızlı nüfus artışından etkilenerek apartmanların çoğaldığı bir yerleşim alanı halinde gelmiştir.

Şekil 5.117 : Fenerbahçe Mahallesi'nin Kadıköy ilçesindeki konumu.

Fenerbahçe Mahallesi'nde 26 Mart Parkı'nda bir adet ve Feneryolu Muhtarlığı yanında bir adet olmak üzere iki adet kamusal çocuk oyun alanı bulunmaktadır. Toplam 500,66 m² oyun alanı bulunan mahallede yaşayan 0-14 yaş arası çocuk sayısı 2012 Adrese Dayalı Nüfus Verileri'ne göre 2682'tir. Çocuk başına düşen oyun alanı 0,186 m²'dir.

Şekil 5.118 : Feneryolu Mahallesi'nde bulunan çocuk oyun alanları ve etki alanlarınınn gösterimi.

26 Mart Parkı

Araç yollarının arasında müstakil olarak bulunan 26 Mart Çocuk oyun alanı, 312,54 m² alansal büyüklüğe sahiptir (**Çizelge 5.9**). Cep parkı niteliği de taşıyan oyun alanında geleneksel oyun elemanlarına yer verilmiştir. Yoğun yerleşim alanları arasında buunduğundan dolayı, çocuklu ailelerin sık kullandığı oyun alanlarındandır.

Şekil 5.119 : 26 Mart Parkı'ndaki oyun alanı (Kuşuluoğlu, 2013).

Feneryolu Muhtarlığı Parkı

Feneryolu Muhtarık Binası'nın yanında bulunan parkta 188,12 m² alansal büyüklüğe sahip çocuk oyun alanı bulunmaktadır. Oyun alanında geleneksel plastik oyun grubu ile tahterevalli ve salıncak elemanları bulunmaktadır.

Şekil 5.120 : Feneryolu Muhtarlık Parkı'ndaki oyun alanı (Kuşuluoğlu, 2013).

5.5 Alan Çalışmasının Değerlendirilmesi

5.5.1 Kadıköy İlçesi'ndeki çocuk oyun alanlarının tasarım kriterleri açısından değerlendirilmesi

Bu çalışmada Kadıköy İlçesi'nde bulunan 62 adet kamusal çocuk oyun alanı, tasarım kriterleri açısından incelenmiştir.

Konum

Kadıköy İlçesi sınırları içerisinde bulunan 21 mahallede toplam 62 kamusal çocuk oyun alanı vardır. Oyun alanlarının bir kısmı **Şekil 5.121**'de gösterildiği üzere park içinde yer alırken, bir kısmı müstakil olarak araç yolları aralarında veya kesişim noktalarında bulunmaktadır.

Şekil 5.121 : Kadıköy İlçesi'nde bulunan kamusal çocuk oyun alanlarının haritada konumu.

Konumlarına göre çocuk oyun alanları, **Çizelge 5.7**'de listelenmiştir.

Çizelge 5.7 : Kadıköy İlçesi'ndeki çocuk oyun alanlarının konumları açısından değerlendirilmesi.

MAHALLESİ	**PARK İÇİNDE BULUNAN ÇOCUK OYUN ALANLARI**	**MÜSTAKİL OLARAK BULUNAN ÇOCUK OYUN ALANLARI**
Koşuyolu Mahallesi	Yaşam Parkı	
Koşuyolu Mahallesi	Koşuyolu Parkı	
Koşuyolu Mahallesi	Şeker Parkı	
Acıbadem Mahallesi	Şehit Er Cemal Tüfekçioğlu Parkı	
Acıbadem Mahallesi	Acıbadem Gönüllüleri Parkı	
Rasimpaşa Mahallesi	-	-
Osmanağa Mahallesi	Yoğurtçu Parkı	
Caferağa Mahallesi		Moda Çocuk Parkı
Caferağa Mahallesi		Moda Sabit Pazar Parkı
Caferağa Mahallesi	Kadıköy Kurbağalı Dere Parkı	
Hasanpaşa Mahallesi	İncirlibostan Parkı	
Zühtüpaşa Mahallesi	23 Nisan Parkı	
Fikirtepe Mahallesi	-	-
Eğitim Mahallesi	Kemal Sunal Parkı	
Eğitim Mahallesi	Dayanışma Parkı	
Eğitim Mahallesi		Karakullukçu Parkı
Eğitim Mahallesi		Hızırbey Caddesi Parkı
Dumlupınar Mahallesi		Dumlupınar Parkı
Dumlupınar Mahallesi	Şht.Jd.Er. Çağlar Mengü Parkı	
Merdivenköy Mahallesi	Çamlık Parkı	
Merdivenköy Mahallesi	Çınar Parkı	
Merdivenköy Mahallesi	Eylül Parkı	
Merdivenköy Mahallesi	Leylak Parkı	
Merdivenköy Mahallesi	Onay Sitesi Parkı	
Göztepe Mahallesi	Özgürlük Parkı	
Göztepe Mahallesi		Nadirağa Sokağı Parkı
Göztepe Mahallesi		Rıdvan Paşa Parkı
Göztepe Mahallesi		Fenerbahçe Lise Arkası Parkı
Sahrayıcedid Mahallesi	Gönül Dostları Parkı	
Sahrayıcedid Mahallesi	23 Nisan Parkı	

Çizelge 5.7 (devam) : Kadıköy İlçesi'ndeki çocuk oyun alanlarının konumları açısından değerlendirilmesi.

Sahrayıcedid Mahallesi	Toyota Arkası Parkı	
Sahrayıcedid Mahallesi	Milli Hakimiyet Parkı	
Sahrayıcedid Mahallesi	Dostluk Parkı	
Sahrayıcedid Mahallesi	Arapgirli Parkı	
Sahrayıcedid Mahallesi	Erguvan Parkı	
Sahrayıcedid Mahallesi	Mengi Sokak Parkı	
Sahrayıcedid Mahallesi	Halk Sokak Parkı	
Sahrayıcedid Mahallesi	Defne Parkı	
Kozyatağı Mahallesi	Memur Blokları (Barış) Parkı	
Kozyatağı Mahallesi	Füruzan Toprak Parkı	
Kozyatağı Mahallesi	Ilgın Parkı	
Bostancı Mahallesi	Menekşe Parkı	
Bostancı Mahallesi		Menekşe Sokağı Parkı
Bostancı Mahallesi	Bostancı Sahil Şeridi	
Suadiye Mahallesi	Suadiye Sahil Şeridi	
Suadiye Mahallesi	Şaşkınbakkal Sahil Şeridi	
Erenköy Mahallesi	-	-
Caddebostan Mahallesi	Göztepe 60. Yıl Parkı	
Caddebostan Mahallesi	Caddebostan Sahil Şeridi	
19 Mayıs Mahallesi	İntaş Sitesi Parkı	
19 Mayıs Mahallesi	Kuşluk Parkı	
19 Mayıs Mahallesi	Prof. Dr. Kriton Curi Çamlık Parkı	
19 Mayıs Mahallesi	Hürriyet Parkı	
19 Mayıs Mahallesi	Ekin Parkı	
19 Mayıs Mahallesi	Zübeyde Hanım Parkı	
19 Mayıs Mahallesi	Akasya Parkı	
19 Mayıs Mahallesi	Nihal Sokak Parkı	
Fenerbahçe Mahallesi	Fenerbahçe Sahil Şeridi	
Fenerbahçe Mahallesi	Kalamış Atatürk Parkı (inşaat halinde)	
Fenerbahçe Mahallesi		Behice Yazgan Parkı
Fenerbahçe Mahallesi	Fenerbahçe Burnu Parkı	
Fenerbahçe Mahallesi	Çamlık Parkı	
Feneryolu Mahallesi		26 Mart Parkı
Feneryolu Mahallesi	Feneryolu Muhtarlık Parkı	

Alansal büyüklük

Oyun alanı büyüklük standardına göre, çocuk başına 6,5 m² oyun alanı düşmelidir, konut grupları arasında yer alan oyun alanları minimum 50 m² alansal büyüklüğe sahip olmalıdır (Chamberlin, 1998). Alansal büyüklükleri göz önüne alınarak yapılan sınıflandırma, **Çizelge 5.8**'de gösterilmiştir.

Çizelge 5.8 : Kadıköy İlçesi'ndeki çocuk oyun alanlarının alansal büyüklükleri açısından değerlendirilmesi.

<500 m² Çocuk oyun alanları	**501-1500 m² Çocuk oyun alanları**	**1501-3000 m² Çocuk oyun alanları**
Yaşam Parkı, Şehit Er Cemal Tüfekçioğlu Parkı, Yoğurtçu Parkı, Kadıköy Kurbağalı Dere Parkı, İncirlibostan Parkı, 23 Nisan Parkı, Kemal Sunal Parkı, Dayanışma Parkı, Karakullukçu Parkı, Dumlupınar Parkı, Çamlık Parkı, Çınar Parkı, Eylül Parkı, Leylak Parkı, Onay Sitesi Parkı, Nadirağa Sokağı Parkı, Rıdvan Paşa Parkı, Fenerbahçe Lise Arkası Parkı, Gönül Dostları Parkı, Akasya Parkı, 23 Nisan Parkı, Toyota Arkası Parkı, Milli Hakimiyet Parkı, Dostluk Parkı, Memur Blokları (Barış) Parkı, Füruzan Toprak Parkı, Menekşe Parkı, Menekşe Sokağı Parkı, Bostancı Sahil Şeridi, İntaş Sitesi Parkı, Kuşluk Parkı, Prof. Dr. Kriton Curi Çamlık Parkı, Ekin Parkı, Zübeyde Hanım Parkı, Behice Yazgan Parkı, Fenerbahçe Burnu Parkı, Çamlık Parkı, Şeker Parkı, Feneryolu Muhtarlık Parkı, Acıbadem Gönüllüleri Parkı, Çağlar Mengü Parkı, Defne Parkı, Nihal Sokak Parkı, Ilgın Parkı, Mengi Sokak Parkı, Halk Sokağı Parkı, Erguvan Parkı, Arapgirli Parkı, 26 Mart Parkı	Koşuyolu Parkı, Moda Çocuk Parkı, Moda Sabit Pazar Parkı, Göztepe 60. Yıl Parkı, Özgürlük Parkı, Caddebostan Sahil Şeridi, Fenerbahçe Sahil Şeridi, Hürriyet Parkı, Şaşkınbakkal Sahil Şeridi, Suadiye Sahil Şeridi	Kalamış Atatürk Parkı

Çizelge 5.8'e göre, Kadıköy ilçesinde bulunan kamusal çocuk oyun alanlarının büyük çoğunluğu, 500 m²'den küçüktür. Kadıköy gibi çoğunlukla yerleşim alanı olarak kullanılan bir ilçede, çocuk başına düşen oyun alanlanın yetersiz kalması, çocuk oyun alanlarına alan tahsis ederken küçük alanların yeterli olacağı düşüncesi nedeniyle ortaya çıkmaktadır. Özellikle yeterli yeşil alana sahip olmayan, müstakil

çocuk oyun alanlarının bulunduğu yoğun nüfuslu mahallelerde, mevcut oyun alanları çok yetersiz kalmaktadır. Dolayısıyla, kamusal alanların yeniden düzenlenmesinde çocuk oyun alanlarının tahsisine büyük önem verilmelidir.

Güvenlik

Park içinde yer alan çocuk oyun alanları, güvenlik açısından müstakil oyun alanlarına göre daha güvenli durumdadır. Çünkü park içinde yer alan oyun alanlarının çevresinde yeşil tampon zon bulunur, bu da çocuğun araç yoluna çıkma riskini azaltmaktadır. Bu açıdan bakıldığında **Çizelge 5.9**'da gösterilen park içinde konumlanan oyun alanları, parkın sınırlandırması sayesinde müstakil olanlara nazaran güvenlidir. Müstakil oyun alanlarının güvenliğinin artırılması için, hem sert hem bitkisel sınırlandırma elemanlarının tasarımına büyük hassasiyetle dikkat edilmesi gerekmektedir. Nitekim araç yolları kesişim noktalarında kalan bu oyun alanları, gerekli önlemler alınmaz ise çocukların ölümüyle dahi sonuçlanabilecek kazalara sebebiyet verebilirler.

Oyun elemanı seçimi

Kadıköy İlçesi sınırları içinde bulunan 62 oyun alanından 58 adetinde geleneksel oyun elemanları kullanılmıştır. Yalnızca Göztepe 60. Yıl Parkı, Özgürlük Parkı, Caddebostan Sahil Şeridi ve Yoğurtçu Parkı'nda bulunan oyun alanlarında çağdaş oyun elemanları bulunmaktadır. Bu 4 parkın dışında kalan 58 oyun alanında geleneksel oyun elemanları bulunmaktadır. Bu durum, çocukların fiziksel, bilişsel ve sosyal olarak gelişebilmesi açısından yeterli olamamaktadır. Oyun elemanlarının seçiminde, çocukların güvenliğini tehlikeye atacak malzemede ve formda elemanlar seçilmemelidir. Sivri uçlu, keskin veya toksik madde içeren elemanlar kesinlikle tercih edilmemelidir.

Bir diğer önemli konu, Kadıköy ilçesindeki hiçbir kamusal çocuk oyun alanında engelliler için oyun elemanı bulunmamasıdır. Bu oyun alanlarının yenilenme süreçlerinde, engelli çocuklar için özel tasarlanan oyun elemanları tahsisi, büyük önem taşımaktadır.

Oyun elamanı çeşitliliği ve yeterliliği

Kadıköy ilçesinde bulunan oyun alanları arasında genelleme yapılacak olunursa, oyun elemanı yeterliliği ve çeşitliliği sağlanamamaktadır.

Çizelge 5.9'a göre 62 çocuk oyun alanı içerisinden yalnızca Koşuyolu Parkı, Yoğurtçu Parkı, Çamlık Parkı, Göztepe 60. Yıl Parkı, Özgürlük Parkı, Akasya Parkı, Dostluk Parkı, Füruzan Toprak Parkı, Menekşe Parkı, Menekşe Sokağı Parkı, Caddebostan Sahil Şeridi, Hürriyet Parkı ve Ekin Parkı'nda farklı aktivitelere olanak sağlayan çeşitlilikte oyun elemanı bulunmaktadır.

Çizelge 5.9'a göre 62 çocuk oyun alanı arasından Koşuyolu Parkı, Yoğurtçu Parkı, Moda Çocuk Parkı, Kadıköy Kurbağalı Dere Parkı, Karakullukçu Parkı, Dumlupınar Parkı, Onay Sitesi Parkı, Özgürlük Parkı, Göztepe 60. Yıl Parkı, Milli Hakimiyet Parkı, Memur Blokları (Barış) Parkı, Bostancı Sahil Şeridi, Caddebostan Sahil Şeridi, İntaş Sitesi Parkı, Hürriyet Parkı, Zübeyde Hanım Parkı, Fenerbahçe Burnu Parkı, Çamlık Parkı ve 26 Mart Parkı'nda bulunan oyun alanları sayıca yeterli oyun elemanına sahiptir. Bu parkların dışında kalan oyun alanları, sayıca yetersiz olduklarından yoğun kullanıcı talebine maruz kalmakta ve çocukların yeteri kadar faydalanamamasına neden olmaktadır.

Yardımcı öğeler

Park içinde ve müstakil olarak bulunan 62 çocuk oyun alanında da oturma elemanları mevcuttur. Oturma alanları, çocukların yanında gelen ailelerin çocukları oyun oynarken gözlem olanağı sunması açısından önemlidir.

Sadece Göztepe 60. Yıl Parkı ve Özgürlük Parkı'nda oyun alanlarının yakınında tuvalet bulunmaktadır.

Müstakil oyun alanlarında oturma elemanı, çöp kutusu ve aydınlatma elemanı dışında hiçbir donatı elemanı yoktur.

Malzeme

Oyun alanlarında malzeme seçimi, iklimsel özellikler göz önünde bulundurularak yapılmalıdır. **Şekil 5.84** ve **Şekil 5.88**'de gösterildiği üzere Bostancı Sahil Şeridi ve Suadiye Sahil Şeridi'nde bulunan çocuk oyun alanlarının döşemeleri, uygulamadkai yanlışlıklar sonucunda, iklimsel şartlardan oldukça zarar görmüş, çocukların güvenliğini tehdit etme boyutuna ulaşmıştır. Bu tür durumlarda, periyodik bakımların önemi artmaktadır. Uygulanan oyun mekanlarının periyodik olarak kontrolü, tehlikeli durumların çocuklara zarar gelmeden önlenmesi açısından önemlidir.

Kadıköy İlçesi'nde bulunan parklardaki oyun alanlarındaki döşemede, kum havuzu ve kauçuk malzemeler tercih edilmiştir. Oyun elemanlarında metal, ahşap ve plastik malzemeler kullanılmıştır.

Bitkilendirme

Park içinde bulunan çocuk oyun alanları, çevresindeki geniş çim alanlar sayesinde çocuğa farklı aktivitelerde bulunma olanağı sağlamaktadır. Müstakil oyun alanları, alansal olarak daha küçük oldukları için, serbest aktiviteye olanak sağlayacak bu tür açıklıklara sahip değildir.

Araç yolları arasında bulunan müstakil oyun alanlarının, yapısal çitlerin önünde bitkisel çit ile desteklenmesi, hem görsel hem güvenlik açısından katkı sağlayacaktır.

Çocuğun Katılımı

Çocuk oyun alanları tasarlanırken çocuğun bu sürece dahil edilmesi, oyun alanlarında çocuğun istek ve gereksinimlerine cevap veren elemanların kullanılmasını sağlar. Kadıköy ilçesinde tasarlanan oyun alanlarında maalesef çocuk katılımı sağlanamamaktadır. Bu durum bazı oyun alanlarının kullanıcıları tatmin edememesiyle sonuçlanmaktadır. Ayrıca bu sürece dahil olamayan çocuklarda sahiplenme duygusu daha az geliştiği için, oyun alanlarında vandalizm örneklerine rastlanmaktadır.

Bakım

Araştırmalara göre yenilenen çocuk oyun mekânları eskilerine göre çocuklar tarafından daha çok tercih edilmektedir (Colabianchi ve diğ., 2009). Buna göre, kamusal oyun alanlarında vandalizmi önlemek ve oyun elemanlarının kalitesinin sürekliliğini sağlamak hem yerel yönetimlerin hem de kullanıcının görevidir.

Kadıköy ilçesindende bulunan Kuşluk Parkı, Kemal Sunal Parkı, Dayanışma Parkı, Karakullukçu Parkı, Nadirağa Parkı, Cemal Tüfekçioğlu Parkı, Mengi Sokak Parkı, Halk Sokak Parkı, Hızırbey Caddesi Parkı ve Gönül Dostları Parkı'nda bulunan oyun elemanları kullanım yoğunluğundan dolayı yıpranmış durumdadır.

Şekil 5.84 ve **Şekil 5.88**'de gösterildiği üzere Bostancı ve Suadiye sahil şeritlerinde bulunan oyun alanlarının döşemeleri, uygulama hatalarından dolayı iklimsel koşullardan zarar görmüş, çocuk güvenliğini tehlikeye atar duruma gelmiştir.

.

Çizelge 5.9 : Kadıköy İlçesi'nde bulunan çocuk oyun alanları

	MAHALLESİ	PARKIN ADI	OYUN ALANININ KONUMU	OYUN ALANININ ALANSAL BÜYÜKLÜĞÜ	GÜVENLİK	OYUN ALAN TİPLERİ	OYUN ELEMANI YETERLİLİĞİ	OYUN ELEMANI ÇEŞİTLİLİĞİ	BİTKİSEL TASARIM	BAKIM
1	Koşuyolu Mahallesi	Yaşam Parkı	Park içinde	109,53 m²	Güvenli	Geleneksel	Yeterli değil	Çeşitli değil	Yeterli	İyi durumda
2	Koşuyolu Mahallesi	Koşuyolu Parkı	Park içinde	649,59 m²	Güvenli	Geleneksel	Yeterli	Çeşitli	Yeterli	İyi durumda
3	Koşuyolu Mahallesi	Şeker Parkı	Park içinde	34,62 m²	Güvenli	Geleneksel	Yeterli değil	Çeşitli değil	Yeterli	İyi durumda
4	Acıbadem Mahallesi	Şehit Er Cemal Tüfekçioğlu Parkı	Park içinde (inşaat halinde)	199,72 m²	Güvenli	Geleneksel	Yeterli değil	Çeşitli değil	Yeterli	Kötü durumda
5	Acıbadem Mahallesi	Acıbadem Gönüllüleri Parkı	Park içinde	171,15 m²	Güvenli	Geleneksel	Yeterli değil	Çeşitli değil	Yeterli	Kötü durumda
6	Rasimpaşa Mahallesi	-	-	-	-	-	-	-	-	-
7	Osmanağa Mahallesi	Yoğurtçu Parkı	Park içinde	65 m²	Güvenli	Çağdaş	Yeterli	Çeşitli	Yeterli	İyi durumda
8	Caferağa Mahallesi	Moda Çocuk Parkı	Müstakil	856,29 m²	Güvenli değil	Geleneksel	Yeterli	Çeşitli değil	Yeterli değil	İyi durumda
9	Caferağa Mahallesi	Moda Sabit Pazar Parkı	Müstakil	598,68 m²	Güvenli değil	Geleneksel	Yeterli değil	Çeşitli değil	Yeterli değil	İyi durumda
10	Caferağa Mahallesi	Kadıköy Kurbağalı Dere Parkı	Park içinde	416,76 m²	Güvenli	Geleneksel	Yeterli	Çeşitli değil	Yeterli	İyi durumda
11	Hasanpaşa Mahallesi	İncirlibostan Parkı	Park içinde	233,94 m²	Güvenli	Geleneksel	Yeterli değil	Çeşitli değil	Yeterli	İyi durumda
12	Zühtüpaşa Mahallesi	23 Nisan Parkı	Park içinde	78,38 m²	Güvenli	Geleneksel	Yeterli değil	Çeşitli değil	Yeterli	İyi durumda
13	Fikirtepe Mahallesi	-	-	-	-	-	-	-	-	-
14	Eğitim Mahallesi	Kemal Sunal Parkı	Park içinde	98,71 m²	Güvenli	Geleneksel	Yeterli değil	Çeşitli değil	Yeterli	Kötü durumda
15	Eğitim Mahallesi	Dayanışma Parkı	Park içinde	336,61 m²	Güvenli	Geleneksel	Yeterli değil	Çeşitli değil	Yeterli	Kötü durumda
16	Eğitim Mahallesi	Karakullukçu Parkı	Müstakil	189,65 m²	Güvenli değil	Geleneksel	Yeterli	Çeşitli değil	Yeterli değil	Kötü durumda

Çizelge 5.10 (devam) : Kadıköy İlçesi'nde bulunan çocuk oyun alanları

17	Eğitim Mahallesi	Hızırbey Caddesi Parkı	Müstakil	297,92 m²	Güvenli değil	Geleneksel	Yeterli değil	Çeşitli değil	Yeterli değil	Kötü durumda
18	Dumlupınar Mahallesi	Dumlupınar Parkı	Müstakil	221,99 m²	Güvenli değil	Geleneksel	Yeterli	Çeşitli değil	Yeterli değil	İyi durumda
19	Dumlupınar Mahallesi	Şht.Jd.Er. Çağlar Mengü Parkı	Park içinde	453,50m²	Güvenli	Geleneksel	Yeterli değil	Çeşitli değil	Yeterli	İyi durumda
20	Merdivenköy Mahallesi	Çamlık Parkı	Park içinde	319,85 m²	Güvenli	Geleneksel	Yeterli değil	Çeşitli	Yeterli	İyi durumda
21	Merdivenköy Mahallesi	Çınar Parkı	Park içinde	334,61 m²	Güvenli	Geleneksel	Yeterli değil	Çeşitli değil	Yeterli	İyi durumda
22	Merdivenköy Mahallesi	Eylül Parkı	Park içinde	111,61 m²	Güvenli	Geleneksel	Yeterli değil	Çeşitli değil	Yeterli	İyi durumda
23	Merdivenköy Mahallesi	Leylak Parkı	Park içinde	172,28 m²	Güvenli	Geleneksel	Yeterli değil	Çeşitli değil	Yeterli	İyi durumda
24	Merdivenköy Mahallesi	Onay Sitesi Parkı	Park içinde	137,99 m²	Güvenli	Geleneksel	Yeterli	Çeşitli değil	Yeterli	İyi durumda
25	Göztepe Mahallesi	Özgürlük Parkı	Park içinde	716,52 m²	Güvenli	Çağdaş	Yeterli	Çeşitli	Yeterli	İyi durumda
26	Göztepe Mahallesi	Nadirağa Sokağı Parkı	Müstakil	170,04 m²	Güvenli değil	Geleneksel	Yeterli değil	Çeşitli değil	Yeterli değil	Kötü durumda
27	Göztepe Mahallesi	Rıdvan Paşa Parkı	Müstakil	107,28 m²	Güvenli değil	Geleneksel	Yeterli değil	Çeşitli değil	Yeterli değil	İyi durumda
28	Göztepe Mahallesi	Fenerbahçe Lise Arkası Parkı	Müstakil	140,22 m²	Güvenli değil	Geleneksel	Yeterli değil	Çeşitli değil	Yeterli değil	İyi durumda
29	Sahrayıcedid Mahallesi	Gönül Dostları Parkı	Park içinde	123,65 m²	Güvenli	Geleneksel	Yeterli değil	Çeşitli değil	Yeterli	İyi durumda
30	Sahrayıcedid Mahallesi	23 Nisan Parkı	Park içinde	218,23 m²	Güvenli	Geleneksel	Yeterli değil	Çeşitli değil	Yeterli	İyi durumda
31	Sahrayıcedid Mahallesi	Toyota Arkası Parkı	Park içinde	201,31 m²	Güvenli	Geleneksel	Yeterli değil	Çeşitli değil	Yeterli	İyi durumda
32	Sahrayıcedid Mahallesi	Milli Hakimiyet Parkı	Park içinde	390,11 m²	Güvenli	Geleneksel	Yeterli	Çeşitli değil	Yeterli	İyi durumda
33	Sahrayıcedid Mahallesi	Dostluk Parkı	Park içinde	151,68 m²	Güvenli	Geleneksel	Yeterli değil	Çeşitli	Yeterli	İyi durumda
34	Sahrayıcedid Mahallesi	Arapgirli Parkı	Park içinde	66,49 m²	Güvenli	Geleneksel	Yeterli değil	Çeşitli değil	Yeterli	İyi durumda
35	Sahrayıcedid Mahallesi	Erguvan Parkı	Park içinde	95,39 m²	Güvenli	Geleneksel	Yeterli değil	Çeşitli değil	Yeterli	İyi durumda

Çizelge 5.11 (devam) : Kadıköy İlçesi'nde bulunan çocuk oyun alanları

36	Sahrayıcedid Mahallesi	Mengi Sokak Parkı	Park içinde	145,53 m²	Güvenli	Geleneksel	Yeterli değil	Çeşitli değil	Yeterli	Kötü durumda
37	Sahrayıcedid Mahallesi	Halk Sokak Parkı	Park içinde	232,33 m²	Güvenli	Geleneksel	Yeterli değil	Çeşitli değil	Yeterli	Kötü durumda
38	Sahrayıcedid Mahallesi	Defne Parkı	Park içinde	124,50 m²	Güvenli	Geleneksel	Yeterli değil	Çeşitli değil	Yeterli	İyi durumda
39	Kozyatağı Mahallesi	Memur Blokları (Barış) Parkı	Park içinde	459,45 m²	Güvenli	Geleneksel	Yeterli	Çeşitli değil	Yeterli	İyi durumda
40	Kozyatağı Mahallesi	Füruzan Toprak Parkı	Park içinde	223,45 m²	Güvenli	Geleneksel	Yeterli değil	Çeşitli	Yeterli	İyi durumda
41	Kozyatağı Mahallesi	Ilgın Parkı	Park içinde	100,70 m²	Güvenli	Geleneksel	Yeterli değil	Çeşitli değil	Yeterli	İyi durumda
42	Bostancı Mahallesi	Menekşe Parkı	Park içinde	174,56 m²	Güvenli	Geleneksel	Yeterli değil	Çeşitli	Yeterli	İyi durumda
43	Bostancı Mahallesi	Menekşe Sokağı Parkı	Müstakil	190,26 m²	Güvenli değil	Geleneksel	Yeterli değil	Çeşitli	Yeterli değil	İyi durumda
44	Bostancı Mahallesi	Bostancı Sahil Şeridi	Park içinde	498,52 m²	Güvenli	Geleneksel	Yeterli	Çeşitli değil	Yeterli	Kötü durumda
45	Suadiye Mahallesi	Suadiye Sahil Şeridi	Park içinde	540,23 m²	Güvenli	Geleneksel	Yeterli değil	Çeşitli değil	Yeterli	Kötü durumda
46	Suadiye Mahallesi	Şaşkınbakkal Sahil Şeridi	Park içinde	564,78 m²	Güvenli	Geleneksel	Yeterli değil	Çeşitli değil	Yeterli	İyi durumda
47	Erenköy Mahallesi	-	-	-	-	-	-	-	-	-
48	Caddebostan Mahallesi	Göztepe 60. Yıl Parkı	Park içinde	640, 76 m²	Güvenli	Çağdaş	Yeterli	Çeşitli	Yeterli	İyi durumda
49	Caddebostan Mahallesi	Caddebostan Sahil Şeridi	Park içinde	924,52 m²	Güvenli	Geleneksel+ Çağdaş	Yeterli	Çeşitli	Yeterli	İyi durumda
50	19 Mayıs Mahallesi	İntaş Sitesi Parkı	Park içinde	195,32 m²	Güvenli	Geleneksel	Yeterli	Çeşitli değil	Yeterli	İyi durumda
51	19 Mayıs Mahallesi	Kuşluk Parkı	Park içinde	78,84 m²	Güvenli	Geleneksel	Yeterli değil	Çeşitli değil	Yeterli	Kötü durumda
52	19 Mayıs Mahallesi	Prof. Dr. Kriton Curi Çamlık Parkı	Park içinde	167,38 m²	Güvenli	Geleneksel	Yeterli değil	Çeşitli değil	Yeterli	İyi durumda
53	19 Mayıs Mahallesi	Hürriyet Parkı	Park içinde	513,41 m²	Güvenli	Geleneksel	Yeterli	Çeşitli	Yeterli	İyi durumda
54	19 Mayıs Mahallesi	Ekin Parkı	Park içinde	147,92 m²	Güvenli	Geleneksel	Yeterli değil	Çeşitli	Yeterli	İyi durumda

Çizelge 5.12 (devam) : Kadıköy İlçesi'nde bulunan çocuk oyun alanları

55	19 Mayıs Mahallesi	Zübeyde Hanım Parkı	Park içinde	303,27 m²	Güvenli	Geleneksel	Yeterli	Çeşitli değil	Yeterli	İyi durumda
56	19 Mayıs Mahallesi	Akasya Parkı	Park içinde	154,80 m²	Güvenli	Geleneksel	Yeterli değil	Çeşitli	Yeterli	İyi durumda
57	19 Mayıs Mahallesi	Nihal Sokak Parkı	Park içinde	84,34 m²	Güvenli	Geleneksel	Yeterli değil	Çeşitli değil	Yeterli	İyi durumda
58	Fenerbahçe Mahallesi	Fenerbahçe Sahil Şeridi	Park içinde	567,31 m²	Güvenli	Geleneksel	Yeterli değil	Çeşitli değil	Yeterli	İyi durumda
59	Fenerbahçe Mahallesi	Kalamış Atatürk Parkı (inşaat halinde)	Park içinde	2500 m²	Güvenli	Geleneksel	Yeterli	Çeşitli	Yeterli	İyi durumda
60	Fenerbahçe Mahallesi	Behice Yazgan Parkı	Müstakil	157,93 m²	Güvenli değil	Geleneksel	Yeterli değil	Çeşitli değil	Yeterli değil	İyi durumda
61	Fenerbahçe Mahallesi	Fenerbahçe Burnu Parkı	Park içinde	340 m²	Güvenli	Geleneksel	Yeterli	Çeşitli değil	Yeterli	İyi durumda
62	Fenerbahçe Mahallesi	Çamlık Parkı	Park içinde	275,64 m²	Güvenli	Geleneksel	Yeterli	Çeşitli değil	Yeterli	İyi durumda
63	Feneryolu Mahallesi	26 Mart Parkı	Müstakil	312,54 m²	Güvenli değil	Geleneksel	Yeterli	Çeşitli değil	Yeterli	İyi durumda
64	Feneryolu Mahallesi	Feneryolu Muhtarlık Parkı	Park içinde	188,12 m²	Güvenli	Geleneksel	Yeterli değil	Çeşitli değil	Yeterli	İyi durumda

5.5.2 Kadıköy ilçesindeki çocuk oyun alanlarının etki alanlarının hesaplanması

Etki alanları hesabında en önemli kriter erişme durumudur. Tüm konut alanlarından çocuk oyun alanlarına belirli bir ulaşım kolaylığında çocuklar ulaşabilmelidir. Farklı yaş gruplarındaki çocukların yürüme mesafeleri de farklılık göstermektedir. Bu çalışmada ortalama bir değer alınmıştır ve Kadıköy ilçesinde bulunan kamusal oyun alanlarının etki alanları İlköğretim Okulu yürüme mesafesi olan 500 m dikkate alınarak hesaplanmıştır (Yıldızcı, 2009) (**Şekil 5.122**).

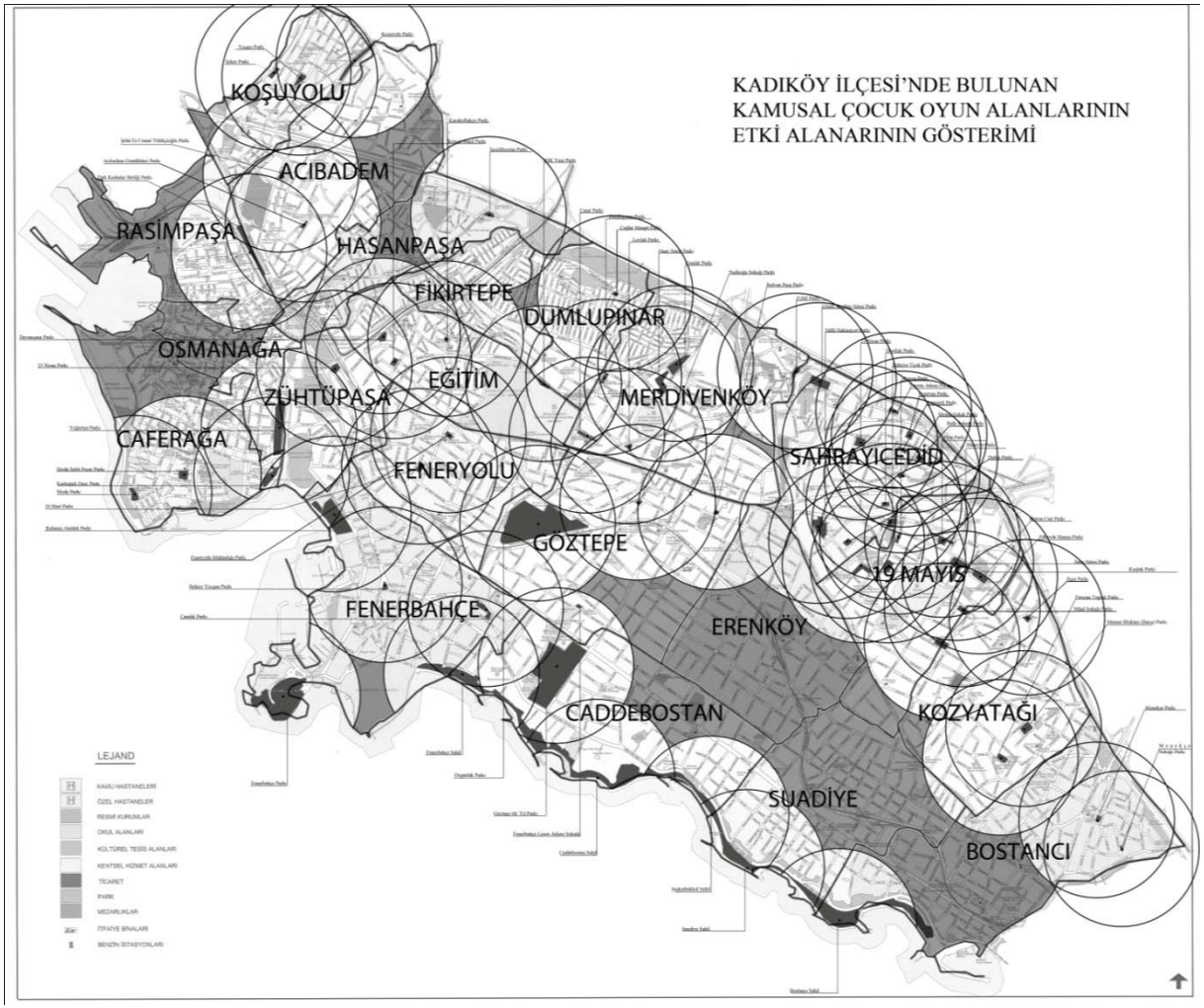
Buna göre, en fazla çocuk oyun alanı bulunan 19 Mayıs Mahallesi'nde oyun alanı yeterliliği diğer mahallelere göre daha iyi durumdadır. Sahrayıcedid ve Merdivenköy mahallelerinde bulunan çocuk oyun alanların etki alanları, diğer mahallelere oranla daha tatmin edici durumdadır.

İlçe sınırları içerisinde hiç çocuk oyun alanı bulunmayan Rasimpaşa, Fikirtepe ve Erenköy mahalleleri, komşu mahallelerdeki oyun alanlarının etki alanlarının bir kısmına girmektedir. Ancak özellikle Erenköy Mahallesi'nde çocuk oyun alanı eksikliği açıkça görülebilmektedir.

Acıbadem, Rasimpaşa, Osmanağa, Hasanpaşa, Fikirtepe, Eğitim, Dumlupınar, Erenköy, Caddebostan, Suadiye ve Bostancı mahallelerinde az sayıda çocuk oyun alanı bulunduğu için, etki alanlarının mahalle ölçeğinde yeterli olmadığı sonucuna varılmıştır.

Çocukların gelişme dönemlerinde oyun alanlarında yeterli vakit geçirmeleri, kent ortamında yeterli sayıda ve özellikte oyun alanının bulunmasıyla bağdaşmaktadır. İstanbul nüfusunun artmasıyla birlikte yapılaşmış çevrede yaşanan artış, çocuk oyun alanlarının azalmasına ve bu durumun göz ardı edilmesine yol açmaktadır. Kadıköy İlçesi'nde bulunan kamusal çocuk oyun alanlarının niteliğini ve niceliği ortaya çıkarmak için yapılan bu çalışma, oyun alanlarının yetersizliğini göz önüne sermiştir.

Oyun alanı bulunmayan Rasimpaşa, Fikirtepe ve Erenköy mahallelerinde, açık alanların yeniden kullanımı söz konusu olduğu zaman çocuk oyun alanlarının öncellikli olarak değerlendirilmesi gerekmektedir.

Şekil 5.122 : Kadıköy ilçesinde bulunan kamusal çocuk oyun alanlarının etki alanlarının gösterimi.

5.5.3 Kadıköy ilçesinde çocuk başına düşen oyun alanının hesaplanması

Çocuk başına düşen oyun alanı miktarı, dünya geneline bakıldığında Türkiye standartlarından daha yüksek olduğu görülmektedir. Almanya'da çocuk başına 0.5-2.4 m², Avustralya'da çocuk başına 4.6 m², Fransa'da 5 m² ve İngiltere'de 24.1 m²'dir (Yılmaz ve Bulut, 2002). Ülkemizde konut alanları arasında bulunacak çocuk oyun alanlarının minimum 1000m² olması gerektiği savunulmakta, en küçük çocuk oyun alanının yereşim yoğunluğuna göre 250m²-1000m² arasında olması gerektiği belirtilmiştir (Uzun, 1993). Ortalama değer olarak, şehir plancılarına göre çocuk başına 6,5 m² oyun alanı tahsis edilmelidir (Chamberlin, 1998). 2 Eylül 1999 tarih ve 23804 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan imar kanununda önerilen kişi başı 10 m² yeşil alan değeri dikkate alınırsa, çocuk başına yaklaşık olarak 2,1 m² oyun alanı düşmelidir (Aksoy, 2011).

Kadıköy İlçesi'nde bulunan 21 mahallede toplam 62 adet kamusal çocuk oyun alanı bulunmaktadır. Her mahallede bulunan çocuk oyun alanlarının toplam alansal büyüklükleri hesaplanmış, daha sonra Devlet İstatistik Enstitüsü'nden alınan Kadıköy İlçesi'nin mahallelerinde yaşayan 0-14 yaş arası çocuk sayısına bölünerek, çocuk başına düşen oyun alanı miktarı hesaplanmıştır. Çocuk başına 6,5 m² oyun alanı düşmesi baz alınarak, mahallelerde bulunması gereken ideal oyun alanı büyüklüğü hesaplanmış ve eksik oyun alanları ortaya çıkarılmıştır. Çocuk başına düşen oyun alanları, ideal oyun alanı büyüklüğü ve eksik oyun alanları büyüklükleri **Çizelge 5.10**'da gösterilmiştir.

Çizelge 5.13 : Kadıköy İlçesi'nde mahallere göre çocuk başına düşen oyun alanı miktarı.

Mahalle Adı	Parkın Adı	Oyun Alanının Alansal Büyüklüğü (M²)	Mahallede Bulunan Toplam Oyun Alanı (M²)	0-14 Yaş Arası Çocuk Sayısı	Çocuk Başına Düşen Oyun Alanı (M²)	İdeal Oyun Alanı (M²)	Eksik Oyun Alanı (M²)
Koşuyolu Mahallesi	Yaşam Parkı	109,53 m²	793,74 m²	1343	0,359 m²	8729,5 m²	7935,76 m²
	Koşuyolu Parkı	649,59 m²					
	Şeker Parkı	34,62 m²					
Acıbadem Mahallesi	Şehit Er Cemal Tüfekçioğlu Parkı	199,72 m²	370,87 m²	3922	0,09 m²	25493 m²	25122,13 m²
	Acıbadem Gönüllüleri Parkı	171,15 m²					

Çizelge 5.10 (devam) : Kadıköy İlçesi'nde mahallere göre çocuk başına düşen oyun alanı miktarı.

Rasimpaşa Mahallesi	-	-	-	1381	-	8976,5 m²	8976,5 m²
Osmanağa Mahallesi	Yoğurtçu Parkı	65 m²	65 m²	704	0,092 m²	4576 m²	4511 m²
Caferağa Mahallesi	Moda Çocuk Parkı	856,29 m²	1871,73 m²	2187	0,85 m²	14215,5 m²	12343,77 m²
	Moda Sabit Pazar Parkı	598,68 m²					
	Kadıköy Kurbağalı Dere Parkı	416,76 m²					
Hasanpaşa Mahallesi	İncirlibostan Parkı	233,94 m²	233,94 m²	1966	0,11 m²	12779 m²	12545,06 m²
Zühtüpaşa Mahallesi	23 Nisan Parkı	78,38 m²	78,38 m²	824	0,095 m²	5356 m²	5277,62 m²
Fikirtepe Mahallesi	-	-	-	3068	-	19942 m²	19942 m²
Eğitim Mahallesi	Kemal Sunal Parkı	98,71 m²	922,89 m²	2019	0,45 m²	13123,5 m²	12200,61 m²
	Dayanışma Parkı	336,61 m²					
	Karakullukçu Parkı	189,65 m²					
	Hızırbey Caddesi Parkı	297,92 m²					
Dumlupınar Mahallesi	Dumlupınar Parkı	221,99 m²	675,49 m²	4005	0,168	26032,5 m²	25357,01 m²
	Şht.Jd.Er. Çağlar Mengü Parkı	453,50m²					
Merdivenköy Mahallesi	Çamlık Parkı	319,85 m²	1076,24 m²	5458	0,197	35477 m²	34400,76 m²
	Çınar Parkı	334,61 m²					
	Eylül Parkı	111,61 m²					
	Leylak Parkı	172,28 m²					
	Onay Sitesi Parkı	137,99 m²					
Göztepe Mahallesi	Özgürlük Parkı	716,52 m²	1134,06 m²	4596	0,246 m²	29874 m²	28739,94 m²
	Nadirağa Sokağı Parkı	170,04 m²					
	Rıdvan Paşa Parkı	107,28 m²					
	Fenerbahçe Lise Arkası Parkı	140,22 m²					
Sahrayıcedid Mahallesi	Gönül Dostları Parkı	123,65 m²	1749,12 m²	4548	0,384 m²	29562 m²	27812,88 m²
	23 Nisan Parkı	218,23 m²					
	Toyota Arkası Parkı	201,31 m²					
	Milli Hakimiyet Parkı	390,11 m²					
	Dostluk Parkı	151,68 m²					
	Arapgirli Parkı	66,49 m²					
	Erguvan Parkı	95,39 m²					
	Mengi Sokak Parkı	145,53 m²					
	Halk Sokak Parkı	232,33 m²					
	Defne Parkı	124,50 m²					

Çizelge 5.10 (devam) : Kadıköy İlçesi'nde mahallere göre çocuk başına düşen oyun alanı miktarı.

Kozyatağı Mahallesi	Memur Blokları (Barış) Parkı	459,45 m²	783,60 m²	4924	0,159 m²	32006 m²	31222,4 m²
	Füruzan Toprak Parkı	223,45 m²					
	Ilgın Parkı	100,70 m²					
Bostancı Mahallesi	Menekşe Parkı	174,56 m²	863,34 m²	4343	0,198 m²	28229,5 m²	27366,16 m²
	Menekşe Sokağı Parkı	190,26 m²					
	Bostancı Sahil Şeridi	498,52 m²					
Suadiye Mahallesi	Suadiye Sahil Şeridi	540,23 m²	1105,01 m²	2901	0,380 m²	18856,5 m²	17751,49 m²
	Şaşkınbakkal Sahil Şeridi	564,78 m²					
Erenköy Mahallesi	-	-	-	4377	-	28450,5 m²	28450,5 m²
Caddebostan Mahallesi	Göztepe 60. Yıl Parkı	640, 76 m²	1565,28 m²	2315	0,676 m²	15047,5 m²	13482,22 m²
	Caddebostan Sahil Şeridi	924,52 m²					
19 Mayıs Mahallesi	İntaş Sitesi Parkı	195,32 m²	1645,28 m²	4175	0,394 m²	27137,5 m²	25492,22 m²
	Kuşluk Parkı	78,84 m²					
	Prof. Dr. Kriton Curi Çamlık Parkı	167,38 m²					
	Hürriyet Parkı	513,41 m²					
	Ekin Parkı	147,92 m²					
	Zübeyde Hanım Parkı	303,27 m²					
	Akasya Parkı	154,80 m²					
	Nihal Sokak Parkı	84,34 m²					
Fenerbahçe Mahallesi	Fenerbahçe Sahil Şeridi	567,31 m²	3840,88 m²	2168	1,771 m²	14092 m²	10251,12 m²
	Kalamış Atatürk Parkı (inşaat halinde)	2500 m²					
	Behice Yazgan Parkı	157,93 m²					
	Fenerbahçe Burnu Parkı	340 m²					
	Çamlık Parkı	275,64 m²					
Feneryolu Mahallesi	26 Mart Parkı	312,54 m²	500,66 m²	2682	0,186 m²	17433 m²	16932,34 m²
	Feneryolu Muhtarlık Parkı	188,12 m²					
Kadıköy İlçesi	**62 Çocuk Oyun Alanı**	**19275,51 m²**	**19275,51 m²**	**64106**	**0,3 m²**	**415389 m²**	**396113,49 m²**

6. DEĞERLENDİRME VE SONUÇ

Çocuk oyun alanları, çocuğun gelişme evresinde aile ve okul ortamından sonra en çok vakit geçirdiği ve sosyal, fiziksel ve bilişsel davranışlarını geliştirdiği kentsel mekanlardır. Çocukların bu mekanlarda yeterli seviyede vakit geçirmelerinin gelişimleri açısından önemi, çalışmanın üçüncü bölümünde vurgulanmıştır.

Çocuk oyun alanları, çocukların eğitildiği, terbiye edildiği mekanlardır. Dolayısıyla bu alanların çocuğun eğitime yönelik donatılara sahip olması gerekmektedir. Çocuğu eğitici sürece dahil eden oyun alanları bulunmalıdır. Yurt dışında sürdürülebilir oyun alanları teması altında suyun bitkilerle nasıl temizlendiğini gösteren, sebze-meyve yetiştirmelerine olanak sağlayan oyun alanları bulunmaktadır. Deneysel alanlar sunarak çocuğun gelişimine ve eğitimine katkı sağlayan bu alanlara, çocuk nüfusu oldukça fazla olan Kadıköy İlçesi'nde ihtiyaç vardır.

Kadıköy İlçesi, İstanbul'un en kalabalık altıncı ilçesidir. Fiziksel verileri ile en çok tercih edilen konut yerleşkelerinden biri olması, ilçede kamusal çocuk oyun alanı ihtiyacını doğurmaktadır.

Yapılan çalışma sonucunda Kadıköy İlçesi'nde bulunan kamusal çocuk oyun alanları nitel ve nicel açıdan incelenmiştir.

Kadıköy İlçesi'nde bulunan 62 adet kamusal çocuk oyun alanı konum durumu açısından incelendiği zaman, 51 tanesi park içerisinde, 11 tanesi araç yolları arasında müstakil durumda bulunmaktadır.

Kadıköy İlçesi'nde bulunan 62 adet kamusal çocuk oyun alanı alansal büyüklük açısından incelendiğinde, 51 tanesi 500 m²'den küçük, 10 tanesi 501-1500 m² arasında ve 1 tanesi 1501 m²'den büyük olduğu görülmüştür. Çocuk başına düşen oyun alanının hesaplanmasının sonucunda, alansal büyüklük olarak çok yetersiz kalan kamusal çocuk oyun alanlarının büyüklüklerinin ve sayılarının artırılması gerekmektedir.

Kadıköy İlçesi'nde bulunan 62 adet kamusal çocuk oyun alanı güvenlik açısından ele alındığı zaman, park içinde yer alan 51 adet çocuk oyun alanının güvenli olduğu görülmüştür. Kalan 11 adet müstakil çocuk oyun alanı, araç yolları arasında yer aldığı için yeterince güvenli değildir. Araç trafiğine açık olan sokakların arasında bulunan oyun alanları, güvenliklerinin sağlanması için sınırlandırma elemanları ile çevrelenmesi gerekmektedir.

Kadıköy İlçesi'nde bulunan 62 adet kamusal çocuk oyun alanı oyun elemanı çeşitliliği açısından incelendiği zaman, 58 adedinde geleneksel oyun elemanları, 4 adedinde çağdaş oyun elemanları bulunmaktadır. Kadıköy İlçesi'ndeki çocuk oyun alanlarının büyük çoğunluğunda geleneksel oyun elemanları kullanılmaktadır. Ancak geleneksel oyun elemanlarının yanı sıra, çağdaş oyun elemanları, çocukların fiziksel ve zihinsel gelişimleri açısından daha yaralı aktivitelere olanak sağlamaktadır. Bu bağlamda, çağdaş oyun elemanlarının sayıca çoğaltılması, oyun alanlarının kalitelerinin ve kullanıcı sayılarının da artmasını sağlayacaktadır. Hiçbir oyun alanında engelliler için oyun elemanı bulunmamaktadır. Engelli çocukların göz ardı edilmeden kullanıcı olarak düşünülmesi, oyun alanlarının daha verimli olmasını sağlayacaktır.

Kadıköy İlçesi'nde bulunan 62 adet kamusal çocuk oyun alanlarının ilçe bazında dağılımı, **Şekil 5.121**'de gösterilmiştir. **Şekil 5.122** 'de gösterilen etki alanı haritasına göre Caferağa, Osmanağa, Rasimpaşa, Acıbadem, Erenköy ve Suadiye Mahalleleri'ndeki çocuk oyun alanı eksikliği açıkça görülmektedir. Bu mahallelerde kamusal alanların çocuk oyun alanları olarak değerlendirilmesi önerilerinin artırılması gerekmektedir.

Etki alanı hesaplama çalışması açısından incelendiği zaman, 21 mahallede toplam 62 adet kamusal çocuk oyun alanı bulunmaktadır. Alansal büyüklükleri toplam 19275,51 m² olarak hesaplanmıştır. Kadıköy İlçesi'nde yaşayan 0-14 yaş arası çocuk sayısı 64106'dır. Çocuk başına düşmesi gereken oyun alanı miktarı 6,5 m² olarak kabul edilirse, Kadıköy İlçesi'nde 415389 m² oyun alanı bulunması gerekmektedir. Bu durumda 396113,49 m² oyun alanının eksik olduğu görülmektedir.

Çocuk oyun alan teminindeki güçlükler de dikkate alınarak etki alanına girmeyen yerleşim alanlarında bazı sokakların araç trafiğine kapatılarak çocuk oyun mekanları şeklinde değerlendirilmesi önerilmektedir. Eksik oyun alanlarının, mevcut park alanlarında ve mahalle içindeki boş alanlardan yararlanılarak telafi edilmesi gerekmektedir.

Oyun elemanı çeşitliliği açısından yetersiz kalan oyun alanlarında, oyun elemanı seçimlerinde çocuğun fiziksel, bilişsel ve sosyal açıdan gelişimini destekleyecek elemanlara yer verilmesi gerekmektedir.

Yoğun kullanıma maruz kalan oyun alanlarında, elemanların dayanıklı malzemelerden seçilmesi gerekmektedir. İklimsel şartlarda çabuk yıpranan malzemeler tercih edilmemelidir. Metal oyun elemanları yerine ahşap oyun elemanları, döşeme olarak kauçuk gibi yumuşak malzemeler tercih edilmelidir.

Bu çalışma ile, Kadıköy İlçesi'nde bulunan kamusal çocuk oyun alanlarının nitel ve nicel açıdan değerlendirilmesi yapılmış, bir oyun alanı envanteri oluşturulmuştur.

Kadıköy için oluşturulmuş olan bu envanter İstanbul Büyükşehir Belediyesi için de bir örnek rehber teşkil edebilir; çok sayıda altyapı ve dönüşüm projelerinin devam ettiği İstanbul kentinde; kentsel yeşil alan tiplerinden biri olan çocuk oyun alanlarının envanterinin çıkması; çocuklar için yaratılacak yeni altyapıya bir veri tabanı oluşturabilecektir.

KAYNAKLAR

Aksoy, Y., (2001). İstanbul Kenti Yeşil Alan Durumunun İrdelenmesi, *Doktora Tezi,* İ.T.Ü., İstanbul

Aksoy, Y., (2011). Çocuk Oyun Alanları Üzerine Bir Araştırma Istanbul, Isparta, Eskişehir, Erzurum, Kayseri, Ankara, Zonguldak ve Trabzon İlleri Örneği, Istanbul Aydın Üniversitesi Fen Bilimleri Dergisi, Yıl: 3, Sayı: 6, Sayfa; 82-106, Aralık 2011.

Anlı, A., (2005). Okul Öncesi Eğitim Merkezleri: Bağdat Caddesi Alan Çalışması, *Yüksek Lisans Tezi,* İ.T.Ü.

Andersen, L.B., Hasselstrom,H., Gronfeldt, V., Hansen, S.E., Karsten, F., (2004). The relationship between physical fitness and clustered risk, and tracking of clustered risk from adolescence to young adulthood: eight years follow-up in the Danish Youth and Sport Study Int. J. Behav. Nutr. Phys. Act Volume 1 Issue 2004, s:6 –

Arisaka, Y., (1995). **On Heidegger's Theory of Space: A Critique of Dreyfus,** *Inquiry 38:4.* December 1995, s: 455-467.

Ashton, B., Lewis, I., (2001). Creating opportunity, releasing potential, achieving exellence. Department for education and skills. Children Play Council. <www.playlink.org.uk> 14.04.2013

Ataç, F., (1991). İnsan Yaşamında Psikolojik Gelişim, Beta Basım Yayım Dağıtım A.Ş., İstanbul

Aydemir, Ş., Aydemir, S.E., Beyazlı, D.Ş., Ökten, N., Öksüz, A.M., Sancar, C., Özyaba, M., Türk, Y.A., (2004). Kentsel Alanların Planlanması ve Tasarımı, Akademi Kitabevi, Trabzon.

Ayvaz, A., (2007). Çocukların Sanal Ortamlarda Nasıl Mekanlar Tasarladıklarının Araştırılması, *Yüksek Lisans Tezi,* İ.T.Ü.

Babaoğlu, N. Ş., (2007). Okul Öncesi Eğitim Merkezleri: Antalya Şehri, Lara-Arpasuyu-Dokuma/Çallı Bayındır Semtleri Alan Çalışması, *Yüksek Lisans Tezi,* İ.T.Ü.

Bailey, D.A., (1994). The role of mechanical loading in the regulation of skeletal development during growth C.J.R. Blimkie O. Bar-Or New Horizons in Pediatric Exercise Science 1994 Human Kinetics Champaign, IL, s: 97 – 108.

Barker, R., (1968). Ecological Psychology, Stanford University Press, Stanford.

Bechtel, R.B., (1977). Enclosing Behavior, Dowden-Hutchinson and Ross.

Biddle, S., Sallis, J., Cavill, N., (1988). Young and Active: Physical Activity Guidelines for Young People in the UK 1988 Health Education Authority London

Bilgin, F., (1984). Kent mekanında çocuk, çocuklar için bir mekan: serüven anları, Mimarlık 84/9, 28-30.

Bucht, E., (1997). Public Parks in Sweden 1860-1960: the planning and design discourse. *Doktora Tezi,* Swedish University of Agriculture Science, Alnarp.

Caborn, R., (2001). Children's play council. <www.playlink.org.uk> , alındığı tarih 17.03.2013

Centers for Disease Control and Prevention, (1997). Guidelines for school and community programs to promote lifelong physical activity among young people Morb. Mort. Wkly. Rep. Volume 46 Issue 1997 (No. RR-6)

Chamberlin, A.O., (1998). Toplu Konut Alanları ile Kent Parkları İçerisindeki Çocuk Oyun Alanlarının Karşılaştırılması, *Yüksek Lisans Tezi*, İ.T.Ü.

Clark, J., Clements, R., Guddemi, M., (2009). Active Start: A Statement of Physical Activity Guidelines for Children From Birth to Age 5, National Association for Sport and Physical Education, Sewickley, PA.

Colabianchi, N., Kinsella, A.E., Coulton, C.J., Moore, S.M., (2009). Utilization and physical activity levels at renovated and unrenovated school playgrounds. Preventive Medicine 48: 140–143.

CPSC, (2007). Handbook For Public Playground Safety, U.S. Consumer Product Safety Comission, Washington D.C. 20207. <http://www.cpsc.gov/PageFiles/116134/325.pdf>, alındığı tarih 21.04.2013

Cüceloğlu, D., (1999). İnsan ve Davranışı, Remzi Kitabevi, İstanbul.

Cüceloğlu, D., (2002). İnsan ve Davranışı: Psikolojinin Temel Kavramları, Remzi Kitabevi, İstanbul.

Çakır, H., (1997). Çocukların Algılamasında Etkili Olan Mimari Parametrelerin Belirlenmesi, *Yüksek Lisans Tezi,* İ.T.Ü.

Çelikhan, S., (1990). Çocuklara Uygun Bir Çevre; Sokakta Oyun, 2. Kentiçi

Dağtaşoğlu, A.E., (2012). Kant'a giden yolda Leibniz, Wolff ve Baumgarten, *Toplum Bilimleri*, Ocak - Haziran 2012, 6 (11) s: 129-146.

Davison, K.K., Lawson, C.T., (2006). Do attributes in the physical environment influence children's physical activity? A review of the literature Int. J. Behav. Nutr. Phys. Act. Volume 3 Issue 2006, s:19.

Deleuze, G., (2007). *Leibniz Üzerine Beş Ders*, Çev. Ulus Baker, Kabalcı Yayınevi, İstanbul.

Department of Health, Physical Activity, Health Improvement and Prevention, (2004). Department of Health, Londra. <http://www.cdc.gov/healthyyouth/physicalactivity/facts.htm> alındığı tarih 12.04.2013

Duncan, M.J., Spence, J.C., Mummery, W.K., (2005). Percieved environment and physical activity: a meta-analysis of selected environmental characteristics Int. J. Behav. Nutr. Phys. Act. Volume 2 Issue 2005, S:11.

Erbaş, A.E., (2006). Avrupa Peyzaj Sözleşmesi Kapsamında Yeşil Alan Kullanımı; İstanbul Boğaziçi Ön Görünüm Bölgesş Örneği, *Yüksek Lisans Tezi*, Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi

Erden, M., Akman, Y., (2001). Gelişim ve Öğrenme, Arkadaş Yayınevi, Ankara.

Ergun, N., Ergen, E., (2000). Sokakların Çocuk Oyun Alanı Olarak Kullanılabilirliği: Süleymaniye Örneği, 1. İstanbul Çocuk Kurultayı Bildiriler Kitabı, İstanbul Çocukları Vakfı Yayınları, İstanbul, 2000.

Florey, L., (1981). Studies of play, implication for growth development, and for clinical practice, Am. J. Occup. Ther. Volume 35 Issue 1981, s:519-524.

Friedling, H., Auer, X., (1961). Mensch Farbe Raum, Callwey, Verlag, Münih.

Frost, J.L., Campbell, S.D., (1985). Equipment choices of primary age children on conventional and creative playgrounds. In: Frost, J.L., Sunderlin, S. (Eds.), When Children Play. Proceedings of the International Conference on Play and Play Environments. Association for Childhood Education International.

Frost, J., (1986). Children's playgrounds: research and practice, G. Fein M. Rivkin The Young Child at Play: Reviews of Research. National Association for Publication, s:195 – 212.

Giritlioğlu, C., (2011). Kentsel Tasarım Ders Notları

Groos, K., (1901). The Play of Man, Appleton, New York, 361-406.

Gür, Ş.Ö., Zorlu, T., (2002). Çocuk Mekanları, Yapı Endüstri Merkezi Yayınları, İstanbul

Haseltine, P., Holborn, J., (1987). Playgrounds: The planning, design and the construction of play environments, The Mitchell Publishing, Londra.

Hendricks, E.B., (2001). Designing for Play, Ashgate Publishing Ltd, U.S.A.

Herrington, S., Studtman, K., (1998). Landscape interventions: new directions for the design of children's outdoor play environments, Landscape and Urban Planning, Volume 42 Issue 2-4, 191-205.

Humpel N., Marshall A.L., Leslie E., Bauman A., Owen N., (2004). Changes in neighborhood walking are related to changes in perceptions of environmental attributes Ann. Behav. Med. Volume 27 Issue 2004, s: 60 - 67

Hüttenmoser, M., Degen-Zimmerman, D., (1995). Room For Children: Empirical studies on the importance of Living environment for everyday life and development of children. National Transport and Urban Research Program No. 70 (NRP 25), Zurich

Kıran, A., (1986). Rengin Psikolojik Etkileri Üzerine Bir Araştırma, *Doktora Tezi,* Y.T.Ü.

Koç, F., (1999). Çocuk ve Mekan, *Yüksek Lisans Tezi,* İ.T.Ü.

Koptagel, G., (1978). "Yeşil Alan Gereksinimi ve Düzensiz Kentleşmenin Yarattığı Ruhsal Sorunlar", Büyük İsyanbul Yeşil Alan Sorunları Sempozyumu, İstanbul, s.117-123.

Köseoğlu, E., (2004). Tasarım Girdisi Olarak Algılama: Lobi Mekanının Algılanmasında Kullanıcı Kültürünün Etkisi, *Yüksek Lisans Tezi,* Y.T.Ü.

Kristensson, E., (2003). Rymlighetens betydelse: En undersökning av rymlighet i bostadsgårdens kontext, Department of Architecture, Lund University, Lund (İsveççe, İngilizce özeti ile birlikte).

Kuşaslan, A., (2007). Yapıların Çocuk Sağlığı Üzerinde Etkisi, *Yüksek Lisans Tezi,* İ.T.Ü.

Lamp, M.E., Campos, J.J., (1982). Development in Infancy, Random House, U.S.A.

Leibniz, G.W., (1997)**.** *New Essays on Human Understanding*, Trans. Peter Remnant&Jonathan Bennett, Cambridge University Press, New York, 2. Basım.

Macarthur, C., Hu, X., Wesson, D.E., Parkin, P.C., (2000). *Risk* factors for severe injuries associated with falls from playground equipment. Accident; analysis and prevention, Volume 32, Issue 3, May 2000, P.377-382.

Moore, R.C., (1986). Childhood's Domain: Play and Place in Child Development. Londra:Crrom Helm.

Moore, R.C., Wong, H.H., (1997). Natural Learning. Creating Environments for Rediscovering Nature's Way of Learning. The Life History of an Environmental Schoolyard. MIG Communications. Berkley, CA.

Naylor, H., (1985). Outdoor play and play equipment, Early Child Development and Care, Volume 19 Issue 1 1985, s:109-130.

Newton, I., (1999). The Principia : mathematical principles of natural philosophy, University of California Press, Berkeley, California.

Norberg-Schulz, C., (1971). Existence, Space and Architecture. Studio Vista, Londra.

NPPS, (1996). Age-Appropriate Design Guidelines For Playgrounds, *National Program for Playground Safety,* < *http://playgroundsafety.org/safe/age-appropriate-design*> alındığı tarih 24.04.2013

Odağ, C., Kürşad, N., (1979). *"Psikososyal Gelişim Dönemleri"*, Psikoloji Dergisi, 7, 9-15.

Onur, B., (1994). Toplumsal Tarihte Çocuk Sempozyumu, Tarih Vakfı Yurt Yayınları, İstanbul.

Öz, İ., (1997). Çocuk Olmak: Çocuğun Gelişim Dönemleri, Kök Yayıncılık, İstanbul.

Pate, R.R., Baranowski, T., Dowda, M., Trost, S.G., (1996). Tracking of physical activity in young childre. Med. Sci. Sports Exerc. Volume 28 Issue 1996, s:92-96.

Piaget, J., Inhelder, B., (1967). The Child Conception of Space, The Norton Library, New York.

Piaget, J., (2004). Çocukta Zihinsel Gelişim, Cem Yayınları, İstanbul.

Presscott, E., (1987). The physical environment and cognitive development in child-care centers. In: Weinstein, C.S., David T.G. (Eds.), Spaces for Children. Plenum Press, New York.

Rasmusson, B., (1998). Urban childhood–Everyday life of children in a modern suburb. Doktora Tezi, Lund University, Lund (İsveççe, İngilizce özeti ile birlikte).

Robb, C., (1988). Much More Than Child's Play, The Boston Globe Magazine

Rousseau,J. J., (2009). Emile ya da Eğitim Üzerine, İş Bankası Kültür Yayınları, İstanbul.

Saelens B.E., Sallis J.F., Frank L.D., (2003). Environmental correlates of walking and cycling: findings from the transportation, urban design, and planning literatures Ann. Behav. Med. Volume 25 Issue 2003,s: 80 – 91

Sallis J.F. Bauman A. Pratt M., (1998)**.** Environmental and policy interventions to promote physical activity Am. J. Prev. Med. Volume 15 Issue 1998, s: 379 – 397

Seçkin, Ç., (2006). Walt Disney Dünyası ve Topiari, Yapı Dergisi, 2006/291, Şubat, Yapı Endüstri Merkezi.

Seçkin, N.,P., Seçkin, Y.Ç., Seçkin, Ö.B., (2011). Sürdürülebilir Peyzaj Tasarımı Ve Uygulama İkeleri, Literatür Yayınları, İstanbul.

Stratton, G., Mullan, E., (2005). The effect of multicolour playground markings on children's physical activity lever during recess, Preventive Medicine Volume 41 Issue 5-6, s:828-833.

Strong, W.B., Malina, R.M., Blimkie, C.J.R., (2005). Evidence based physical activity for school-age youth J. Pediatr. Volume 146 Issue 2005, s: 732 – 737.

Şener, E., (2001). Okul öncesi eğitim merkezleri için değişebilir/dönüşebilir/esnek bir "fiziksel çevre" modeli, *Doktora Tezi*, İ.T.Ü.

Tan, M., (1981). Toplumbilime Giriş, Temel Kavramlar, Ankara Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Yayını, Ankara.

Tandoğan, O., (2011). Istanbul'da Cocuk Dostu Kent Icın Acık Alanların Planlama, Tasarım ve Yonetim Ilkelerinin Olusturulması, *Doktora Tezi*, İ.T.Ü.

Tandoğan, O., Ergun, E., (2008). *Kentsel Mekanda Çocuk,* Yapı Dergisi, No. 319, 06/2008, s. 102-107, ISSN: 1300-3437, Yapı Endüstri Merkezi.

Taylor, A.F., Wiley, A., France, K.E., Sullivan, W.C., (1998). Growing Up in the Inner City: Green spaces as Places to Grow, *Environment and Behaviour,* Volume 30 no. 1, s:3-27.

Tinsworth D., McDonald J., (2001). Special Study: Injuries and Deaths Associated with Children's Playground Equipment. Washington (DC): U.S. Consumer Product Safety Commission.

Titman, W., (1994). Special Places, Special People. The Hidden Curriculum of School Grounds. WWF UK (World Wide Fund for Nature)/Learning Through Landscapes.

Transportation of Research Board and Institute of Medicine, (2005). Does the Built Environment Influence Physical Activity? Examining the Evidence, TRB Special Report 282 2005 National Academies Press Washington, DC.

United Nations Declaratıon of the Rights of the Child, (1959). <http://www.unicef.org/lac/spbarbados/Legal/global/General/declaration_child1959.pdf> alındığı tarih 27.03.2013

UNDP, (2000) Jordan Human Development Report, *United Nations Development Programme*, Amman Jordan, *http://www.undp-jordan.org/jordanhdr/jhdr2000.html,* alındığı tarih 10.04.2013

Uzun, G., (1993). Kentsel Rekreasyon Alan Planlaması. Çukurova Üniversitesi, Ziraat Fakültesi Ders Kitabı, No: 48, s.28, Adana

WHO, (2011). World Health Organization, Child Mortality Rate, <http://www.who.int/mediacentre/factsheets/fs178/en/> alındığı tarih 21.04.2013

Wicker, A.W., (1979). An Introduction to Ecological Physiology, Wadsworth Inc., Belmont, California.

Wohlin, H., (1961). Children in the City: A Study in Three Parts of Children's Outdoor Play and Road Safety in New Housing Areas, Royal Institute of Technology Stockholm, Swedish.

Yavuzer, H., (2000). Çocuk Psikolojisi, Remzi Kitabevi, İstanbul.

Yazıcı, S., (2004). Sosyal ve Kültürel Mekanların Çocuk Gelişimi Üzerinde Etkileri, *Yüksek Lisans Tezi*, İ.T.Ü., İstanbul

Yıldızcı, A.C., (2009). Kentsel Peyzaj Planlaması Ders Notları, İ.T.Ü.

Yılmaz, S., Bulut, Z., (2002). Kentsel Mekanlarda Çocuk Oyun Alanları Planlama ve Tasarım İlkeleri, Atatürk Üniv. Ziraat Fak. Derg. 33 (3), 345-351, 2002.

Yılmaz, S., Bulut, Z., (2003). Kentsel Mekanlarda Çocuk Oyun Alanlarının Yeri ve Önemi: Erzurum Örneği, Milli Eğitim Dergisi, Sayı 158, Sayfa 63-73.

Zengin, F., (2001). İlköğretim Okullarında Açık Alan Performansının Değerlendirilmesi ve Okul Oyun Alanları İçin Tasarım Kriterleri, *Yüksek Lisans Tezi*, İ.T.Ü., İstanbul.

Ziegler, S., (1987). The effects of parent involvement on children's achievement: The significance of home/school links. In A.T. Henderson & N. Berla (Eds.), A new generation of evidence: The family is critical to student achievement, s:15-52, Washington, DC.

Url-1 <*http://www.corbisimages.com/stock-photo/rights-managed/BE002206 /19thcentury-illustration-of-a-playground-in-central*> , alındığı tarih 25.02.2013.

Url-2 <*http://entertainmentdesigner.com/news/childrens-architecture-news/ parque-gulliver-have-a-giant-great-time-at-this-unique-spanish-playground/*> , alındığı tarih 25.02.2013.

Url-3 <*http://www.fiftydangerousthings.com/blog/adventure-playground*>, alındığı tarih 20.02.2013.

Url-4 < *http://www.uwishunu.com/2011/05/morris-arboretums-garden-railway – display-officially-opens-for-the-summer-this-Saturday-may-28/*>, alındığı tarih 20.02.2013.

Url-5 < *http://www.greatergrass.com.au/rubber_surfacing.html*>, alındığı tarih 02.05.2013.

Url-6 < http://markoandplacemakers.com/projects/emslie-horniman-park-london-uk>, alındığı tarih 02.05.2013.

Url-7 < http://www.landezine.com/index.php/2010/06/melis-stokepark/>, alındığı tarih 02.05.2013.

Url-8 <http://www.kadikoy.bel.tr/_uploads/File/kadikoybelediyesi_2010-2014_stratejik_plan.pdf>, alındığı tarih 12.04.2013.

Url-9 < *http://tuikapp.tuik.gov.tr/adnksdagitapp/adnks.zul*>, alındığı tarih 13.04.2013.

ÖZGEÇMİŞ

Ad Soyad: **Doğa Dinemis KUŞULUOĞLU**

Doğum Yeri ve Tarihi: **İzmir, 05.05.1988**

E-Posta: **ddinemis@gmail.com**

Lisans: **Peyzaj Mimarlığı**

Mesleki Deneyim ve Ödüller:

Araştırma Görevlisi İ.T.Ü. Mimarlık Fakültesi Peyzaj Mimarlığı Bölümü Aralık 2011-

Kuşuluoğlu,D, Eisenmann,P., Aytaç, A., Aytaç, G., "Yenikapı Transfer Noktası ve Arkeo-Park Alanı Uluslar arası Mimari Avan Projesi Yarışması", 1.lik Ödülü, 9 Nisan 2012

Bitirme Projesi Ödülü, "Kağıthane Kronolojik Parkı", İTÜ, 2011

Birleşmiş Milletler Kadın Dostu Mekânlar Proje Yarışması, 1. Mansiyon Ödülü, 2009

Yayın ve Patent Listesi:

Kuşuluoğlu, D., Aytaç, G., 2013. Qualıtatıve and Quantıtatıve Evaluatıon of Chıldren Playground In Kadıkoy Istanbul For Sustaınabılıty. *International Sicence Conference*, Reporting Sustainability, May 7-11 2013, Becici Montenegro.

Aytaç, G., Kuşuluoğlu, D., 2013. An indigenous history, Archaeo-Park in Yenikapı-İstanbul, IFLA 2013 Congress, Shared Wisdom In An Age of Change, April 10-12 2013, Auckland, New Zealand.

Kuşuluoğlu,D, Aytaç,G., 2012. Interface Between Urban and Rural; Göktürk Forest Nursery, BENA 2012 Conference "Sustainable Landscape Planning and Safe Environment", 21-24 Haziran 2012, İTÜ Taşkışla, İstanbul

Kuşuluoğlu,D, Aytaç,G., 2012. The Influence of 16. Century Renaissance Europe on Ottoman Palace Gardens in Istanbul, EAHN 2012 Conference, "Islamic and Renaissance Gardens: A Case for Mutual Influence?", 31 Mayıs-3 Haziran 2012, Palais des Academies, Brüksel

Kuşuluoğlu,D, Aytaç,G., 2012. The Power of Archaeo-Park, dating back 8500 Years: Yenikapı-İstanbul, ECLAS 2012 Conference, "The Power of Landscape", 19-22 Eylül 2012, Varşova, Polonya

Kuşuluoğlu,D., Uygur,İ., 2012. " An Ecological Corridor From Forest to Bosphorus; Sustaining The Göktürk Forest Nursery in İstanbul", EFLA 2012 Regional Congress, "Green Infrastructure: from global to local", 11-15 Haziran 2012, St.Petersburg ve Uppsala

Kuşuluoğlu, D., 2011. Amsterdam ve Su Yönetimi, Peyzajlife, No:05, S:110

Kuşuluoğlu, D., 2011. IFLA Öğrenci Yarışması,. Eko-dikiş İki farklı bölgeyi peyzaj ile birleştirmek, Peyzajlife, No:07, S:75

TEZDEN TÜRETİLEN YAYINLAR/SUNUMLAR

Kuşuluoğlu, D., Aytaç, G., 2013. Qualıtatıve and Quantıtatıve Evaluatıon of Chıldren Playground In Kadıkoy Istanbul For Sustaınabılıty. *International Sicence Conference*, Reporting Sustainability, May 7-11 2013, Becici Montenegro.

.